VÁLASZTÁSI FÜZETEK
196.

SEGÉDLET

a helyi választási irodák vezetői részére a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek időközi választásainak lebonyolításához

NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA

VÁLASZTÁSI FÜZETEK
196.

SEGÉDLET

a helyi választási irodák részére a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek időközi választásának lebonyolításához

(2015. január 1.)

Budapest
2015.

A „Választási füzetek” című sorozat szerkesztője:

DR. PÁLFFY ILONA

a Nemzeti Választási Iroda elnöke

Összeállította:

Adrovicz Béla

Deményné Kertész Krisztina

Gillyné Dr. Jármay Magdolna

Dr. Gáva Krisztián

Dr. Jackli Tamás

Péteri Attila

Lektorálta:

Dr. Pálffy Ilona

ISSN: 1216-5530

TARTALOMJEGYZÉK

1. AZ IDŐKÖZI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK KITŰZÉSE, AZ ANYAGI JOGI RENDELKEZÉSEK 9

1.1 Az időközi önkormányzati választások jogi háttere 9

1.2 Az időközi választás kitűzése 9

1.2.1 Az időközi választás kitűzésének szabályai 9

1.2.2 A kiesett képviselő mandátumának betöltése időközi választás nélkül 10

1.2.3 Az időközi választás kitűzésének határidői: 10

1.3 A választójog 11

1.4 A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának rendszere 12

1.4.1 Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken 12

1.4.2 Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000-nél több lakosú településeken és a fővárosi kerületekben 13

1.4.3 A polgármester választása 14

2. VÁLASZTÁSI SZERVEK 16

2.1 Választási bizottságok 16

2.1.1 A szavazatszámláló bizottság 18

2.1.2 Az SZSZB működése 19

2.1.3 A HVB 19

2.1.4 A HVB tagjai 20

2.1.5 A HVB működése 21

2.1.6 A területi választási bizottság 21

2.1.7 A bizottság döntése és jogereje 21

2.2 Választási irodák 23

2.2.1 Választási irodák feladatai 23

2.2.2 A helyi választási iroda 23

2.2.3 A területi választási iroda 24

2.2.4 A Nemzeti Választási Iroda 24

2.2.5 A választási irodákra vonatkozó általános szabályok 24

3. A SZAVAZÓKÖRI NÉVJEGYZÉK ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÉS TOVÁBBVEZETÉSE 26

3.1 A szavazóköri névjegyzék létrehozása 26

3.2 Az értesítő 26

3.2.1 Az értesítő tartalma 26

3.2.2 Az értesítő megküldése 26

3.3 A szavazóköri névjegyzék továbbvezetése 27

3.3.1 A szavazóköri névjegyzék automatikus továbbvezetése 27

3.3.2 A szavazóköri névjegyzék módosítása hivatalból 27

3.3.3 A szavazóköri névjegyzék módosítása kérelemre 27

3.4 A szavazóköri névjegyzék lezárása és kinyomtatása 29

3.4.1 A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének lezárása 29

3.4.2 A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének kinyomtatása 30

3.5 A névjegyzék nyilvánossága 30

3.5.1 A központi névjegyzék nyilvánossága 30

3.5.2 A szavazóköri névjegyzék nyilvánossága 30

4. A JELÖLTAJÁNLÁSSAL, JELÖLTEK, JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK ... 31
4.1 A jelölő szervezet (párt, egyesület, nemzetiségi szervezet) bejelentése ... 31
4.1.1 A szervezet bejelentése ... 31
4.1.2 A szervezet adatainak ellenőrzése ... 31
4.1.3 A jelölő szervezet emblémája ... 32
4.1.4 A nemzetiségi szervezet ... 32
4.1.5 Meghatalmazott bejelentése ... 32
4.1.6 Az adatok rögzítése az NVR-ben ... 33
4.2 Az ajánlás ... 33
4.2.1 A jelölt és listaállításhoz szükséges ajánlások számának megállapítása ... 33
4.2.2 Nemzetiségi jelölt ... 33
4.2.3 Az ajánlóív ... 34
4.2.4 Az ajánlás ... 34
4.3 A jelölt bejelentése ... 35
4.4 Az ajánlások ellenőrzése ... 36
4.5 Kompenzációs lista bejelentése ... 37
4.6 A jelölt és a lista nyilvántartásba vétele ... 38
4.6.1 A jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása ... 38
4.6.2 A jelölt kiesése ... 38
4.6.3 A lista kiesése ... 39
5. VÁLASZTÁSI KAMPÁNY ... 40
5.1 Választási kampányidőszak ... 40
5.2 Választási kampánytevékenység ... 40
5.3 Választási kampányeszközök ... 40
5.3.1 Plakát ... 41
5.3.2 Választási gyűlés ... 42
5.3.3 Politikai reklám ... 42
5.3.4 Politikai hirdetés ... 43
5.3.5 Közvetlen politikai kampány ... 43
5.4 Tiltott kampánytevékenység ... 44
5.4.1 Mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás ... 44
5.4.2 Relatív területi kampánytilalom ... 44
5.4.3 Szavazás napján választási gyűlés tartása ... 45
5.4.4 Szavazás napján politikai reklám közzététele ... 45
5.4.5 Közvélemény-kutatás eredményének közzététele ... 45
5.5 A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat ... 45
5.6 Adatszolgáltatás a névjegyzékből ... 46
6. SZAVAZÁS ... 48
6.1 Szavazás jogi előkészítése ... 48
6.1.1 A jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása ... 48
6.1.2 A szavazólap adattartalma ... 49
6.1.3 A szavazólap adattartalmának jóváhagyása ... 50
6.2 Szavazás helye ... 51
6.3 Szavazás ideje ... 52
6.4 Szavazóhelyiség és annak felszereltsége ... 52

6.5 A szavazásnapi kellékek átadása 53
6.6 Szavazóhelyiségben tartózkodhatnak 53
6.7 Szavazás megkezdése 54
6.7.1 Választópolgár a szavazóhelyiségben....54
6.7.2 Szavazás mozzanatai....55
6.7.3 Szavazás módja 56
6.7.4 Az SZSZB (tájékoztató és segítő) szerepe, működésének egyéb kérdései....56
6.7.5 Szavazás mozgóurnával....56
6.7.6 Szavazás lezárása 57
7. VÁLASZTÁS EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA 58
8. A KÉPVISELŐK NYILVÁNTARTÁSÁNAK VEZETÉSE 59
8.1 A mandátum megszűnésének rögzítése az NVR-ben....59
8.1.1 A polgármester megbízatásának megszűnése 59
8.1.2 A képviselő megbízatásának megszűnése 59
8.2 Az új mandátum rögzítése az NVR-ben....59
9. JOGORVOSLATOK.... 60
9.1 Jogorvoslatok általában 60
9.1.1 Jogorvoslatok fajtái 60
9.1.2 Jogorvoslati határidők 60
9.1.3 Általános hatásköri szabályok 60
9.2 Az egyes jogorvoslatok....61
9.2.1 Kifogás....61
9.2.2 Fellebbezés....63
9.3 Speciális jogorvoslatok 64
9.3.1 Szavazókörök kialakításával kapcsolatos jogorvoslatok 64
9.3.2 Névjegyzékkel kapcsolatos jogorvoslat 64
9.3.3 Jelöltek, listák sorrendje elleni jogorvoslat....64
9.3.4 Szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni jogorvoslat 64
9.3.5 A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat 65
9.3.6 Választás eredménye elleni jogorvoslat....65
9.3.7 Jogorvoslat a választási szerv hallgatása miatt....65
9.3.8 Jogorvoslat a választókerületek kialakítása és felülvizsgálata miatt....65
10. PÉNZÜGYI LEBONYOLÍTÁS 66
10.1 Bevezetés....66
10.2 Normatív támogatások biztosítása, választási kiadások tervezése 66
10.3 A támogatási összegek folyósítása 68
10.4 Elszámolás a választás céljára biztosított pénzeszközökről 69
10.4.1 Az elszámolás pénzügyi feladatai 69
10.4.2 Elszámolási eljárás és határidők....71
10.4.3 Az elszámolások informatikai támogatása 71
10.5 A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlatása miatt tartott időközi választás sajátos pénzügyi feladatai 72
10.5.1 A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlatása miatt tartott időközi választás pénzügyi fedezetének biztosítása 72
10.5.2 A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlatása miatt tartott időközi választás NVI-nél felmerülő kiadásainak megtérítése 72

10.5.3 A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlatása miatt tartott időközi választás pénzügyi elszámolása 72

11. A VÁLASZTÁSOK LEBONYOLÍTÁSÁNAK INFORMATIKAI TÁMOGATÁSA..... 73

11.1 Szavazóköri névjegyzékeket kezelő rendszerrész 73

11.2 Jelöltajánlás-ellenőrzést támogató rendszerrész (JER)..... 74

11.3 Választás-előkészítést támogató rendszerrész (VER) 74

11.4 Választásnapi feladatok támogatása (SZAVÖSSZ) 75

Előszó

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény elfogadásával jelentősen átalakultak a választási szervek feladatai. A törvény meghatározza az általános választások között megtartandó időközi választások lebonyolításának módját: folyamatosan működnek a választási informatikai alkalmazások, központi logisztikai támogatást nyújt a Nemzeti Választási Iroda, az általános választáshoz hasonló szoros munkakapcsolat szükséges a választási irodák között.

Kiadványunk a helyi választási irodák vezetői számára készült. Összeállításánál azonban arra törekedtünk, hogy olyan ismereteket gyűjtsünk egybe, melyek valamennyi választási irodai munkatárs számára hasznosíthatóak, így nem csak a HVI vezetők, hanem azok munkatársai munkáját is segíthetik.

Meggyőződésem, hogy e kiadvány hasznos támogatást nyújt az időközi választások előkészítéséhez és lebonyolításához, fontos azonban szem előtt tartani, hogy a jogszabályok pontos és alapos ismeretét nem pótolja.

A választási irodák vezetőinek, valamint munkatársaiknak eredményes munkát kívánok!

Dr. Pálffy Ilona
a Nemzeti Választási Iroda elnöke

Rövidítések jegyzéke

Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye
Övjt.	2010. évi L. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról
Ve.	2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról
NVB	Nemzeti Választási Bizottság
TVB/FVB	területi/fővárosi választási bizottság
HVB	helyi választási bizottság
SZSZB	szavazatszámláló bizottság
NVI	Nemzeti Választási Iroda
TVI/ FVI	területi/fővárosi választási iroda
HVI	helyi választási iroda
KEKKH	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala
ASZA	anyakönyvi szakrendszer
NESZA	a választójoggal nem rendelkező nagykorú polgárok nyilvántartása
SZL	a polgárok személyiadat- és lakcímnyilvántartása
NVR	a választások informatikai rendszere (Nemzeti Választási Rendszer)
VÜR	Választás Ügyviteli Rendszer

1. AZ IDŐKÖZI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁSOK KITŰZÉSE, AZ ANYAGI JOGI RENDELKEZÉSEK

1.1 Az időközi önkormányzati választások jogi háttere

1. Magyarország Alaptörvénye, amely megfogalmazza a népképviseleti demokrácia alapelvét, szabályozza a választójogosultság, mint alapvető politikai jog feltételeit, valamint meghatározza a választások alapelveit.
2. 2010. évi L. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról (Övjt.), amely a választások anyagi jogi szabályait tartalmazza, meghatározva a választási rendszer felépítését, elemeit, a mandátumkiosztás módját és az eredmény megállapításának szabályait, valamint rendelkezést tartalmaz az időközi választás megtartására vonatkozóan.
3. 2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról (Ve.), amely a választási eljárási jog elemeinek szabályait rögzíti.
4. 17/2013. (VII. 17.) KIM rendelet a központi névjegyzék, valamint egyéb választási nyilvántartások vezetéséről.
5. 7/2014 (XI. 6.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a megismételt szavazás, a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek időközi választása, a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a megismételt szavazás és a nemzetiségi önkormányzati képviselők időközi választása, költségeinek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és belső ellenőrzési rendjéről.
6. 4/2014. (VII. 24.) IM rendelet a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának részletes szabályairól és a választási eljárásban használandó nyomtatványokról.

1.2 Az időközi választás kitűzése

1.2.1 Az időközi választás kitűzésének szabályai

<u>Időközi választást kell kitűzni képviselő megbízatásának megszűnése esetén:</u>

a) Ha az önkormányzati képviselő-testületet feloszlatták vagy feloszlott.

b) Egyéni listás választási rendszerben a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településen, ha

- a megválasztott képviselők száma a képviselő-testület működéséhez szükséges létszám alá csökken, az üres helyekre,
- a választást nem lehetett megtartani, mert kevesebb jelölt indult, mint a megválasztható képviselők száma,
- a Ve.-ben meghatározottnál kevesebb képviselőt választottak meg, a be nem töltött helyekre.

c) Vegyes választási rendszerben a 10 000-nél több lakosú településen az egyéni választókerületben, ha

- az egyéni választókerületi képviselő megbízatása megszűnt,
- az egyéni választókerületi képviselő-választást nem lehetett megtartani, mert nem volt jelölt,
- az egyéni választókerületi képviselő-választáson a legtöbb szavazatot két vagy több jelölt egyenlő számú szavazattal érte el.

<u>Időközi választást kell kitűzni a polgármesteri mandátum betöltésére, ha</u>

- a polgármester megbízatása megszűnt,
- a választást nem lehetett megtartani, mert nem volt jelölt,

- a választáson a legtöbb szavazatot két vagy több jelölt egyenlő számú szavazattal érte el.

1.2.2 A kiesett képviselő mandátumának betöltése időközi választás nélkül

- Ha az egyéni listáról megválasztott képviselő helye üresedik meg, helyére a következő legtöbb szavazatot elért jelölt lép.

  Ha az egyéni listán nincs több jelölt, akkor időközi választást nem kell kitűzni, a mandátum a következő általános választásig betöltetlen marad (ha azonban a megválasztott képviselők száma a képviselő-testület működéséhez szükséges létszám alá csökken, akkor az üres helyekre időközi választást kell kitűzni).
- Ha a kompenzációs listáról megválasztott képviselő kiesik, helyére az eredetileg bejelentett listáról a jelölő szervezet által bejelentett jelölt lép. Ha a jelölő szervezet a megüresedéstől számított harmincadik napig nem jelenti be a jelöltet, a megüresedett helyre a listán soron következő jelölt lép.

  Ha a kompenzációs listán nincs több jelölt, akkor időközi választást nem kell kitűzni, a mandátum a következő általános választásig betöltetlen marad.

1.2.3 Az időközi választás kitűzésének határidői:

Az időközi választás kitűzésének eljárási határidőit a Ve. a következőképpen szabályozza:

- a települési önkormányzati képviselők és a polgármester időközi választását a HVB,
- a megyei közgyűlés időközi választását a TVB,
- a fővárosi közgyűlés és a főpolgármester időközi választását az FVB

tűzi ki.

Az időközi választást

- a mandátum megüresedésétől,
- ha a választás eredménytelen vagy elegendő jelölt hiányában nem lehetett megtartani, a szavazás kitűzött napjától

számított **százhúsz napon belülre kell kitűzni.**

A választást úgy kell kitűzni, hogy a szavazás napja a kitűzés napját követő **nyolcvanadik és századik nap** közé essen.

A választást úgy kell kitűzni, hogy a szavazás napja ne essen a Munka Törvénykönyve szerinti munkaszüneti napra, továbbá húsvét- és pünkösdvasárnapra.

Nem lehet kitűzni időközi választást 2019. március 31. utáni napra.

A választás kitűzéséről szóló bizottsági határozatban (annak mellékleteként) meg kell állapítani a választási határnapok/határidők **naptár szerinti dátumait**.

A választási iroda vezetője az időközi választás kitűzésére okot adó tény tudomására jutását követően haladéktalanul tájékoztatja az NVI vezetőjét az alábbi Bejelentőlap szervezes@nvi.hu email címre történő megküldésével (a bejelentőlap megtalálható a VÜR Doktár/Tájékoztatók menüpontjában).

Nemzeti Választási Iroda

B E J E L E N T Ő L A P

időközi helyi önkormányzati/nemzetiségi választásról

(A bejelentőlapot a szervezes@nvi.hu e-mail címre kell megküldeni!)

IDŐKÖZI HELYI ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS	
Megye megnevezése:	
Település neve:	
EVK sorszáma:	
székhelytelepülés neve:	
A választás típusa:	
A polgármesteri / képviselői mandátum megszűnésének oka:	
A mandátum megszűnésének / a képviselő-testület feloszlásának ideje:	
A megüresedett képviselői helyek száma:	
A HVB ülés tervezett időpontja:	
SZSZB tagok, póttagok száma:	
A települési önkormányzat polgármesteri hivatala (közös önkormányzati hivatal esetén a közös önkormányzati hivatal) megnevezése és pénzforgalmi számlaszáma:	
HELYI VÁLASZTÁSI IRODA ELÉRHETŐSÉGEI	
Hivatali cím:	
HVI vezető adatai (kérjük VÜR-ben is aktualizálni):	
név:	
közvetlen telefon:	
közvetlen fax:	
mobil:	
e-mail:	

Dátum: .....

.....
HVI vezető aláírása

P.H.

A HVI vezetője a választást kitűző határozatot annak meghozatala napján megküldi az NVI vezetőjének.

A tájékoztatásokat egyúttal meg kell küldeni az illetékes TVI vezetőjének is.

1.3 A választójog

Az Alaptörvény XXIII. cikke politikai alapjogként határozza meg a választójogot, mely szerint **minden nagykorú magyar állampolgárnak**, valamint az **Európai Unió más tagállama magyarországi lakóhellyel rendelkező nagykorú állampolgárának** joga van ahhoz, hogy a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán **választó és választható legyen** [XXIII. cikk (1)-(2) bekezdés]. Az Alaptörvény biztosítja továbbá, hogy a Magyarországon **menekültként, bevándoroltként vagy letelepedettként elismert** nagykorú személyek a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán **választók** legyenek.

A szavazás jogának feltétele továbbá, hogy a választópolgár magyarországi lakóhellyel vagy bejelentett tartózkodási hellyel rendelkezzen, figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény XXIII. cikk (5) bekezdés szerint a választópolgár a szavazás jogát lakóhelyén vagy bejelentett tartózkodási helyén gyakorolhatja. Ilyen korlát a passzív választójog vonatkozásában nincs, azaz

magyarországi lakcímmel nem rendelkező magyar választópolgár is lehet jelölt, feltéve, hogy az NVI a központi névjegyzékbe felvette.

Választástípus		Magyar állampolgár		EU-s állampolgár	Bevándorolt Letelepedett Menekült
		magyarországi lakcímmel	magyarországi lakcím nélkül		
Önkormányzati választás	szavazás	+	-	+	+
	jelöltség	+	regisztráció	+	-
nemzetiségi jelölt	jelöltség	nemzetiségi regisztráció	-	-[1]	-

Választójog a helyi önkormányzati választásokon

A választójogot korlátozzák az ún. természetes kizáró okok, így az Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdése alapján „nem rendelkezik választójoggal az, akit bűncselekmény elkövetése vagy belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt".

Az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezéseinek 24. pont (2) bekezdése szerint, aki az Alaptörvény hatálybalépésekor, azaz 2012. január 1-jén jogerős ítélet alapján a cselekvőképességét korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt áll, nem rendelkezik választójoggal a gondnokság megszüntetéséig, vagy amíg választójogának fennálltát a bíróság meg nem állapítja.

A Ve. 13/A. §-a alapján a bíróságnak a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá helyezést kimondó, valamint a felülvizsgálati eljárás alapján hozott ítéletében kell rendelkeznie a választójogból való kizárás kérdéséről.

Tekintettel arra, hogy a bíróságnak felülvizsgálati eljárást ötévente mindenképpen le kell folytatnia, a választójog felülvizsgálata az összes gondnokság alatt álló személy esetében legkésőbb 2017. január 1-ig meg fog történni.

Mindezek alapján nem rendelkezik sem aktív, sem passzív választójoggal

- aki cselekvőképességét korlátozó vagy kizáró gondnokság alatt áll, és esetében a bíróság még nem rendelkezett a választójogból kizárás kérdésében,
- az a gondnokolt, akit a bíróság kizárt a választójogból,
- aki közügyektől eltiltás hatálya alatt áll.

Szavazati joggal ugyan rendelkezik, ám nem választható, aki jogerős ítélet alapján szabadságvesztés büntetését vagy büntetőeljárásban elrendelt intézeti kényszergyógykezelését tölti, és nincs eltiltva a közügyektől. Szintén nem választható az **uniós állampolgár**, ha saját hazájában kizárták e jog gyakorlásából.

A választójoggal kapcsolatos változásokat az **NVI vezeti át a névjegyzéken, ezzel a HVI-nek teendője nincs**.

1.4 A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának rendszere

1.4.1 Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken

A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú településeken a választás ún. „egyéni listás" választási rendszer alkalmazásával történik.

[1] A 2015. január 1-je előtt kitűzött időközi választáson uniós választópolgárok is lehetnek jelöltek.

1.4.1.1 Választókerület

A 10 000 vagy ennél kevesebb lakosú település egésze alkot egy választókerületet, amelyben a képviselők száma a következőképpen alakul:

a) 100 lakosig 2 fő,

b) 1000 lakosig 4 fő,

c) 5000 lakosig 6 fő,

d) 10 000 lakosig 8 fő.

A települési önkormányzat képviselő-testülete tagjainak száma a 2014. január 1-jei lakosságszám alapján került meghatározásra, és a 2019. évi általános önkormányzati választásokig nem módosítható.

1.4.1.2 Jelölés

Egyéni listás képviselőjelölt az, akit a település választópolgárainak **legalább 1%**-a jelöltnek ajánlott. A jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője** az általa kiadott közleményben állapítja meg a szavazást megelőző ötvennyolcadik napot követő munkanapon, a szavazást megelőző ötvennyolcadik napi névjegyzéki adatok alapján.

1.4.1.3 Szavazás

A szavazólapon a választópolgár akár egy, akár több, de legfeljebb annyi jelöltre szavazhat, ahány mandátumot be kell tölteni az időközi választáson.

1.4.1.4 A választási eredmény megállapítása

Az egyéni listán képviselők azok a jelöltek lesznek, akik a megválasztható képviselők száma szerint a **legtöbb** érvényes szavazatot kapták. **Szavazategyenlőség esetén sorsolással** kell megállapítani, hogy az egyenlő számú szavazatot elért jelöltek közül melyik szerez mandátumot. Nem juthat mandátumhoz az a jelölt, aki egyetlen szavazatot sem kapott.

Ha egyidejűleg időközi polgármester-választásra is sor kerül, és az egyéni lista jelöltjét **polgármesternek is megválasztották**, úgy őt **törölni kell** az egyéni listáról, és helyébe a következő legtöbb szavazatot elért jelölt lép.

1.4.2 Települési önkormányzati képviselők választása a 10 000-nél több lakosú településeken és a fővárosi kerületekben

1.4.2.1 Választókerület

A 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben a képviselők vegyes **választási rendszerben** – egyéni választókerületben és kompenzációs listán – szerezhetnek mandátumot. Az egyéni választókerületek és a kompenzációs listás mandátumok száma a települések lakosságszámához igazodik az alábbiak szerint:

a) 25 000 lakosig 8 egyéni választókerületi és 3 kompenzációs listás mandátum (11 tag),

b) 50 000 lakosig 10 egyéni választókerületi és 4 kompenzációs listás mandátum (14 tag),

c) 75 000 lakosig 12 egyéni választókerületi és 5 kompenzációs listás mandátum (17 tag),

d) 100 000 lakosig 14 egyéni választókerületi és 6 kompenzációs listás mandátum (20 tag).

Minden további 10 000 lakos után eggyel nő az egyéni választókerületben, és minden további 25 000 lakos után eggyel nő a kompenzációs listán választott képviselők száma.

A képviselő-testület tagjainak száma a 2014. január 1-jei lakosságszám alapján került meghatározásra, és a 2019. évi általános önkormányzati választásokig nem módosítható.

Időközi választáson csak abban az esetben kerül sor kompenzációs listás választásra, ha az időközi választást a képviselő-testület egészére kell megtartani (feloszlás vagy feloszlatás miatt, illetve ha valamennyi képviselő mandátuma megszűnik).

1.4.2.2 Jelölés

a) A 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosi kerületben egyéni választókerületi képviselőjelölt az lesz, akit az adott választókerület választópolgárainak legalább 1%-a jelöltnek ajánlott. A jelöléshez szükséges ajánlások számát a HVI vezetője az általa kiadott közleményben állapítja meg a szavazást megelőző ötvennyolcadik napot követő munkanapon, a szavazást megelőző ötvennyolcadik napi névjegyzéki adatok alapján.

b) Kompenzációs listát az a jelölő szervezet indíthat, amely a település egyéni választókerületeinek több mint felében jelöltet állított. (A listaindítás jogát nem érinti, ha a nyilvántartásba vett egyéni választókerületi jelölt később visszalépett vagy kiesett). Azok a jelölő szervezetek, amelyek az egyéni választókerületek több mint felében közös egyéni jelöltet állítottak, közös kompenzációs listát állíthatnak. E rendelkezések alapján az állapítható meg, hogy közös jelölt csak közös lista állítását alapozhatja meg, önálló lista állítása során közös jelölt nem vehető figyelembe.

   Ha a településen nemzetiségi jelölő szervezet csak egyéni jelöltet állít és önálló vagy közös kompenzációs listát nem, akkor a HVB – nemzetiségenként külön-külön – nemzetiségi kompenzációs listára veszi ezeket a jelölteket.

1.4.2.3 Szavazás

A választópolgár érvényesen csak **egy egyéni választókerületi** jelöltre szavazhat. A **kompenzációs listára** nem szavaznak a választópolgárok.

1.4.2.4 A választási eredmény megállapítása

a) Az egyéni választókerületben az a jelölt lesz képviselő, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta. Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.

b) A kompenzációs lista az egyéni választókerületben összesített töredékszavazatok arányában kap mandátumot. Töredékszavazatnak minősül az egyéni választókerületekben a mandátumot nem szerző jelöltekre leadott érvényes szavazat, a mandátumot szerző jelöltnek nem keletkezik töredékszavazata.

   Nem kap mandátumot, ezért nem vehet részt a mandátumkiosztásban a jelölő szervezet kompenzációs listája, ha az azt állító jelölő szervezet jelöltjei a települési szinten összesített kompenzációs szavazatok **öt százalékát** nem érték el, valamint a közös kompenzációs lista, ha a **közös** listát állító jelölő szervezetek közös jelöltjei a települési szinten összesített kompenzációs szavazatok **tíz** százalékát, kettőnél több jelölő szervezet által állított közös kompenzációs lista esetében **tizenöt** százalékát nem érték el. Ezeket a küszöböket a **nemzetiségi kompenzációs** listára nem kell alkalmazni.

   A kompenzációs listáról a jelöltek a bejelentés sorrendjében kapnak mandátumot. A kieső jelölt helyébe a sorrendben utána következő jelölt lép. A nemzetiségi kompenzációs listáról az egyéni választókerületben szerzett szavazatok száma szerinti sorrendben szerezhetnek mandátumot a jelöltek.

1.4.3 A polgármester választása

1.4.3.1 Választókerület

A polgármester-választás tekintetében a település, illetve a fővárosi kerület számít egy választókerületnek.

1.4.3.2 Jelölés

Polgármesterjelölt az, akit

a) a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú település választópolgárainak legalább 3%-a,

b) a 10 000 lakost meghaladó, de 100 000 vagy annál kevesebb lakosú település esetén legalább 300 választópolgár,

c) a 100 000-nél több lakosú település esetén legalább 500 választópolgár

jelöltnek ajánlott.

A 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen a jelöléshez szükséges ajánlások számát a **HVI vezetője állapítja meg** a szavazást megelőző ötvennyolcadik napot követő munkanapon, a szavazást megelőző ötvennyolcadik napi névjegyzéki adatok alapján.

1.4.3.3 Szavazás

A polgármestert a települések választópolgárai közvetlenül választják. A választópolgár érvényesen csak egy jelöltre szavazhat.

1.4.3.4 A választási eredmény megállapítása

Polgármester az a jelölt lesz, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta. Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.

2. VÁLASZTÁSI SZERVEK

A választási eljárás során a jogszabályok megfelelő alkalmazása elsődlegesen a választási szervek feladata. A Ve. II. és III. fejezetében leírtak szerint választási szervek a választási bizottságok és a választási irodák.

A választási bizottságok, mint a választások törvényességének elsődleges garanciális szereplői, olyan testületek, melyek garantálják a választási eljárási törvényben megfogalmazott alapelvek érvényesülését, kiemelt figyelmet fordítva a függetlenség és a pártatlanság követelményeinek érvényre juttatására.

A választási irodák a választási bizottságok mellett a választási eljárás legfontosabb szereplői. Az SZSZB-t kivéve minden választási bizottság mellett működik választási iroda.

2.1 Választási bizottságok

A választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei. Elsődleges feladatuk a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választások törvényes rendjének a helyreállítása.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek időközi választásán a következő választási bizottságok működnek:

települési szintű időközi választáson (polgármester, egyéni listás, egyéni választókerületi, kompenzációs listás)

- SZSZB (egy szavazókörös települések esetén a feladatait a HVB látja el)
- HVB
- TVB, a fővárosban FVB
- NVB

területi szintű időközi választáson (főpolgármester, megyei listás, fővárosi kompenzációs listás)

- SZSZB (egy szavazókörös települések esetén a feladatait a HVB látja el)
- TVB, a fővárosban FVB
- NVB.

A választási bizottság választott és megbízott (delegált) tagokból áll. A választási bizottság tagjainak jogai és kötelezettségei azonosak. A választott tagokat a 7/2014 (XI. 6.) IM rendeletben meghatározott mértékű tiszteletdíj illeti meg.

A választott tagok

A választási bizottság választott tagja a központi névjegyzékben szereplő választópolgár lehet, aki az országgyűlési képviselők választásán jelöltként indulhat. Előzőeken túl feltétel, hogy az SZSZB és a HVB választott tagja az adott településen, a TVB (FVB) választott tagja pedig a megyében (fővárosban) rendelkezzen lakcímmel. A választási bizottságok tagjait az általános országgyűlési, illetve önkormányzati választásokat megelőzően már megválasztották.

Választási bizottságnak választott tagja nem lehet:

- a köztársasági elnök
- a háznagy
- képviselő
- alpolgármester
- jegyző
- másik választási bizottság tagja, választási iroda tagja
- a Magyar Honvédséggel szolgálati jogviszonyban álló személy

- jelölt
- párt tagja
- a választókerületben jelöltet állító szervezet tagja
- a választókerületben induló jelölt hozzátartozója
- a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény szerinti központi államigazgatási szervvel vagy a választási bizottság illetékességi területén hatáskörrel rendelkező egyéb közigazgatási szervvel kormányzati szolgálati viszonyban, szolgálati vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy a közalkalmazottak kivételével, állami vezető.

A választási bizottság választott tagjának megbízatása megszűnik:

- ha a megbízatás törvényes feltételei megszűntek,
- ha a választási bizottság megállapította tagjának összeférhetetlenségét,
- lemondással,
- a választási bizottság tagjának halálával.

A választott tag megbízatásának megszűnését a választási bizottság határozattal állapítja meg, amit bárki indítványozhat. Az indítványról a bizottság 3 napon belül dönt, a döntésben az érintett tag nem vehet részt és a határozatképesség szempontjából sem kell figyelembe venni.

A megbízott tagok

A választási bizottság megbízott tagja az lehet, aki a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán jelöltként indulhat.

A választási bizottság megbízott tagja nem lehet:

- a köztársasági elnök
- a háznagy
- képviselő
- alpolgármester
- jegyző
- másik választási bizottság tagja, választási iroda tagja
- a Magyar Honvédséggel szolgálati jogviszonyban álló személy
- jelölt.

A választási bizottság (kivéve NVB) megbízott tagjának választási bizottsági tagsága megszűnik:

- a választás végleges eredményének jogerőssé válásával
- a megbízatás törvényes feltételeinek megszűnésével
- összeférhetetlenség esetén
- lemondással
- a megbízás megbízó részéről történő visszavonása esetén
- ha a megbízott tagot megbízó független jelölt vagy jelölő szervezet által állított, a megbízásra jogosító jelölt vagy lista kiesik
- a tag halálával.

A bizottsági tag megbízatásának megszűnését – a választás végleges eredményének jogerőssé válásnak következményeként történő megszűnést kivéve – a választási bizottság határozattal állapítja meg. A tag megbízásának törvényes feltételeinek, összeférhetetlenségének és a jelölt vagy lista kieséséhez kapcsolódó megszűnésének kimondását bárki indítványozhatja. Az indítványról a bizottság 3 napon belül dönt, a döntésben az érintett tag nem vehet részt és a határozatképesség szempontjából sem kell figyelembe venni.

A megbízott tag megbízatásának megszűnése esetén, helyébe a jelölő szervezet, illetve a független jelölt – a jelölt, illetve a lista kiesését kivéve – új tagot bízhat meg.

A póttag még nem tagja a bizottságnak, a határozatképességbe nem számít be, nem szavazhat stb.

Valamennyi választási bizottsághoz a mellettük működő választási iroda – az SZSZB esetében a HVI – címén lehet beadványokkal fordulni.

2.1.1 A szavazatszámláló bizottság

Az SZSZB elsődleges feladatai:

- ellenőrzi a szavazóhelyiséget, levezeti a szavazást, gondoskodik a szavazás törvényes lebonyolításáról,
- dönt a szavazás folyamán felmerült vitás kérdésekben,
- megszámlálja a szavazatokat, és megállapítja a szavazókörben a szavazás eredményét, amiről jegyzőkönyvet állít ki.

2.1.1.1 Választott tagok

A települési önkormányzat képviselő-testülete választotta meg az SZSZB három választott és a szükséges számú póttagját az országgyűlési képviselők 2014. évi általános választását megelőzően. Az SZSZB választott tagjainak megbízatása a 2018. évi általános országgyűlési választásra létrehozott SZSZB alakuló üléséig tart.

Ha az SZSZB választott tagjának megbízatása megszűnik, helyébe a HVI vezetője által kijelölt póttag lép.

Póttag hiányában a képviselő-testület új tagot választ, melyre a HVI vezetője köteles javaslatot tenni. Ha nem kerül sor az SZSZB új tagjának megválasztására, akkor a HVI vezetőjének indítványára a HVB jegyzőkönyvi döntéssel bízza meg az új tagot.

2.1.1.2 Megbízott (delegált) tagok

A jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek, valamint a független jelöltek legfeljebb két-két tagot bízhatnak meg (lehetséges egy fő megbízása is) bizottsági tagnak. Így az SZSZB-be tagot delegálhat:

- a településen polgármester-jelöltet állító jelölő szervezet és a független polgármesterjelölt minden szavazókörben,
- a településen egyéni listás jelöltet állító jelölő szervezet és a független egyéni listás jelölt (a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen minden szavazókörben),
- az egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet és az egyéni választókerületben induló független jelölt (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban az adott egyéni választókerületben lévő SZSZB-be),
- a kompenzációs listát állító jelölő szervezet (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban minden szavazókörben),
- a megyében megyei listát állító jelölő szervezet (a megyei jogú város kivételével a megyében minden szavazókörben),
- a főpolgármester-jelöltet állító jelölő szervezet és a független főpolgármester-jelölt (a fővárosban minden szavazókörben),
- a fővárosi kompenzációs listát állító jelölő szervezet (a fővárosban minden szavazókörben).

A közös jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek együtt jogosultak az SZSZB-be tagokat megbízni (összesen max. 2 tagot). A jelölő szervezet által megbízott tagnak kell tekinteni azt a megbízott tagot is, akit a jelölő szervezet, mint közös jelöltet vagy listát állító jelölő szervezet más szervezettel együttesen bíz meg.

Az SZSZB megbízott tagjait a szavazás napját megelőző 16. nap 16.00 óráig lehet a HVI vezetőjénél a megbízó nevének, a megbízott nevének, magyarországi lakcímének és személyi azonosítójának megadásával bejelenteni..

A megbízásról szóló bejelentéseket a HVI ellenőrzi. Amennyiben a bejelentés nem felel meg a törvényben foglalt feltételeknek, a HVI vezetője határozattal visszautasítja a megbízást, mely ellen jogorvoslattal lehet élni.

2.1.2 Az SZSZB működése

Az SZSZB új tagjai és póttagjai legkésőbb a szavazást megelőző második napon esküt vagy fogadalmat tesznek a polgármester előtt. Bár még nem a bizottság tagja, a póttagnak is esküt kell tennie annak érdekében, hogy szükség esetén haladéktalanul bevonható legyen a bizottság munkájába.

Amennyiben az eskü vagy fogadalom letételére határidőig nem kerül sor, a polgármester helyett a főpolgármester, illetve a megyei közgyűlés elnöke előtt kell az esküt vagy fogadalmat letenni.

Az SZSZB tagja az eskü- vagy fogadalomtételt követően gyakorolhatja jogait.

Az SZSZB-t az elnök képviseli. Ha az SZSZB-nek nincs elnöke vagy az elnök a tevékenységében akadályozott, az elnök hatáskörét a helyettese gyakorolja. Elnök/helyettes hiányában az SZSZB új elnököt/helyettest választ.

A választási bizottság a működésének tartalma alatt hatóságnak, tagjai pedig hivatalos személynek számítanak.

Az SZSZB testületként működik. Speciális szabályként az SZSZB, illetve az egy szavazókörös településen működő HVB határozatképességéhez elég, ha legalább három tag jelen van.

Ha a szavazás napján az SZSZB – az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB – munkájában részt vevő tagok száma kevesebb, mint öt, a HVI vezetője a póttagok közül a bizottságot kiegészíti. Ha ilyen módon nincs lehetőség az SZSZB kiegészítésére, akkor arról a TVI vezetője gondoskodik más település SZSZB póttagjának megbízásával. Fontos, hogy az SZSZB létszámának figyelembe vételénél a ténylegesen a bizottság munkájában részt vevők számát kell alapul venni!

Az SZSZB döntéseihez a jelen lévő tagok több mint felének igen szavazata kell. Szavazni csak igennel vagy nemmel lehet, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Az SZSZB működése és tevékenysége, valamint a rendelkezésére álló adatok – a törvényben megállapított kivétellel – nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánosságának korlátja, hogy az nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat.

A nemzetközi megfigyelők és a médiatartalom-szolgáltatók képviselői (sajtó) az SZSZB tevékenységénél – ideértve a szavazatok számlálását is – jelen lehetnek, a bizottság munkáját azonban nem zavarhatják.

Az SZSZB, valamint az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB tagjai a szavazást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető bér és járulékai megtérítését a szavazást követő öt napon belül igényelheti a HVI-től.

2.1.3 A HVB

A HVB

- kitűzi az időközi helyi (települési) önkormányzati képviselő-, illetve polgármester-választást,
- dönt – települési választásnál – a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről,
- dönt az egyéni listás vagy egyéni választókerületi jelöltek és a polgármester-jelöltek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- dönt a kompenzációs lista nyilvántartásba vételéről,
- jóváhagyja az egyéni listás szavazás vagy az egyéni választókerületi szavazás, valamint a polgármester-választás szavazólapjának adattartalmát,
- dönt az egyéni listás vagy egyéni választókerületi választással, valamint a polgármester-választással kapcsolatos kifogásról,
- dönt az SZSZB tevékenysége, döntése elleni kifogásról, valamint a szavazóhelyiségben elkövetett egyéb cselekménnyel kapcsolatos kifogásról,

- megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- megállapítja és közzéteszi az egyéni listás vagy egyéni választókerületi választás, a kompenzációs listás választás, valamint a polgármester-választás eredményét,
- kiadja a településen megválasztott képviselőnek és a polgármesternek a megbízólevelet, azonban e hatáskörét átruházhatja a bizottság elnökére,
- tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését.

2.1.4 A HVB tagjai

2.1.4.1 Választott tagok

A HVB három (az egy szavazókörrel rendelkező településen öt) tagból áll. Tagjait, valamint legalább két póttagot a képviselő-testület választotta meg az általános önkormányzati választást megelőzően. A bizottság választott tagjainak megbízatása a 2019. évi általános önkormányzati választásra létrehozott HVB alakuló üléséig tart, így időközi választás esetén nincs szükség új HVB megválasztására.

Amennyiben a HVB választott tagjának tagsága megszűnik, helyébe a póttagok megválasztására irányuló indítványban megválasztott, az ott meghatározott sorrendben következő póttag lép.

Amennyiben további póttag nincs, a képviselőtestület a HVI indítványára új tagot és póttagokat választ.

Ha a HVB tagjainak megválasztása időben nem történik meg, a HVI vezetőjének indítványára a TVB – jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel – haladéktalanul megbízza a HVB új tagját.

A póttag még nem tagja a bizottságnak, a határozatképességbe nem számít be, nem szavazhat stb.

Elnök/helyettes hiányában a HVB új elnököt/helyettest választ.

2.1.4.2 A megbízott (delegált tagok)

A HVB – a választott tagokon felüli – további egy-egy tagját (egy szavazókörös település esetén két-két tagját) az egyéni listás vagy egyéni választókerületi jelöltet, illetve polgármester-jelöltet állító jelölő szervezet, illetve ilyen jelöltként induló független jelölt bízza meg. Így a HVB-be tagot delegálhat:

- a településen polgármester jelöltet állító jelölő szervezet és a független polgármesterjelölt,
- a településen egyéni listás jelöltet állító jelölő szervezet és a független egyéni listás jelölt (a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú településen),
- az egyéni választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet és az egyéni választókerületben induló független jelölt (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban),
- a kompenzációs listát állító jelölő szervezet (a 10 000-nél több lakosú településen és a fővárosban).

A közösen jelöltet állító szervezetek közösen bízhatnak meg egy, az egy szavazókörös településen két tagot.

A bizottság megbízott tagjait a szavazás napját megelőző 16. nap 16.00 óráig kell a HVB elnökénél bejelenteni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell a megbízó nevét, a megbízott tag nevét, magyarországi lakcímét és személyi azonosítóját. A bejelentés alapján a megbízott tag választójogát a HVI ellenőrzi. Ha a megbízás nem felel meg a törvényben foglalt feltételeknek, a HVB elnöke a HVB elé terjeszti az ügyet. A HVB a bejelentéstől számított három napon belül határozattal dönt a megbízás elfogadásáról vagy visszautasításáról.

A HVB megbízott tagjának nem kell a településen lakcímmel rendelkeznie!

Az új tag delegálására az SZSZB-knél leírtak irányadóak.

A HVB tagjának és póttagjának – a polgármester előtt az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvény szerinti szöveggel – esküt vagy fogadalmat kell tennie, aminek a megválasztását vagy megbízását követő öt napon belül kell történnie. Ha az eskü vagy fogadalom letételére megadott határidőig nem kerül sor, a polgármester helyett a főpolgármester, illetve a megyei közgyűlés elnöke előtt kell esküt vagy fogadalmat tenni.

Az eskü- vagy fogadalomtétel legfontosabb jogi hatása, hogy a HVB tagja csak ezt követően gyakorolhatja jogait.

Bár még nem a bizottság tagja, a póttagnak is esküt kell tennie annak érdekében, hogy szükség esetén – valamely választott tag megbízatásának megszűnésekor – haladéktalanul bevonható legyen a bizottság munkájába.

2.1.5 A HVB működése

A HVB testületként működik, döntéséhez az esküt vagy fogadalmat tett tagok többségének jelenléte és a jelen levő tagok többségének azonos tartalmú szavazata szükséges. Csak igennel vagy nemmel lehet szavazni, tartózkodásra nincs mód. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Az egy szavazókörrel rendelkező településen azon hatáskörök gyakorlása során, amelyeket SZSZB-ként eljárva gyakorol a HVB, a határozatképességhez elég, ha legalább három tag jelen van. Ez akkor fontos, ha a delegálás megtörténik, de bármely okból a delegált tagok nem vesznek részt a bizottság munkájában, illetve a mozgóurnás szavazás biztosítása érdekében. Az egyéb hatáskörök gyakorlása során (pl. jelölt nyilvántartásba vétele, szavazólap imprimálása, eredmény megállapítása) a tagok többségének jelenléte szükséges a határozatképességhez.

A HVB üléséről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyv tartalmazza a bizottság döntéseit, valamint a kisebbségi véleményt is, amelyet – indokaival együtt – rögzíteni kell. A jegyzőkönyv tartalmazza továbbá az ülés időpontjának és helyszínének megjelölését és a jelen lévő tagok nevét.

A HVB működése és tevékenysége, valamint a rendelkezésére álló adatok – törvényben megállapított kivétellel – nyilvánosak. A választási eljárás nyilvánossága azonban nem sértheti a szavazás titkosságát és a személyhez, valamint a személyes adatok védelméhez fűződő jogokat. A nemzetközi megfigyelők és a médiatartalom-szolgáltatók képviselői (sajtó), továbbá bármely érdeklődő jelen lehet a HVB ülésén.

Az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB tagjai a szavazást követő napon mentesülnek a jogszabályban előírt munkavégzési kötelezettség alól, és erre az időre átlagbér illeti meg őket, amelyet a munkáltató fizet. A munkáltató a választási szerv tagját megillető bér és járulékai megtérítését a szavazást követő öt napon belül igényelheti a HVI-től.

2.1.6 A területi választási bizottság

A területi választási bizottságok települési időközi választás esetében általában jogorvoslati fórumként vesznek részt a választási eljárásban. Ebben az esetben a TVB három választott taggal látja el feladatát, tag megbízására a jelölő szervezeteknek és a független jelölteknek nincs lehetőségük.

Más a helyzet, ha időközi területi önkormányzati választásra kerül sor, ekkor a TVB a HVB-vel azonos feladatokat lát, a rá vonatkozó szabályokat a HVB-nél leírtak tartalmazzák.

2.1.7 A bizottság döntése és jogereje

2.1.7.1 A bizottság döntése

A választási bizottság döntéshozatala a tényállás megállapításával kezdődik, melyhez minden bizonyíték felhasználható, amely alkalmas a tényállás tisztázásának megkönnyítésére. Bizonyíték különösen a nyilatkozat, az írásbeli tanúvallomás és a tárgyi bizonyíték. A hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani. A választási bizottság a rendelkezésre álló bizonyítékokat használja fel, a média kampányban való részvétellel kapcsolatos jogorvoslatokat kivéve nem szerez be bizonyítékot. A kérelmező kérelmére szóbeli nyilatkozattételt

engedélyezhet, ez esetben az ellenérdekű fél számára is – amennyiben jelen van – fel kell ajánlani ugyanezt a lehetőséget.

A felek részére felajánlott nyilatkozattételi lehetőség nem azonos a tanúmeghallgatások foganatosításával. A Ve. rögzíti, hogy a bizonyítékokat a kérelmezőnek kell csatolnia, a bizottság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján dönt, és nem szerez be – a médiakampány kapcsán megjelölteken túl – bizonyítékot, ennek megfelelően nem bocsát ki idézést, nem hallgat meg tanúkat, vagy nem folytat le helyszíni szemlét.

A bizonyítékokat egyenként és összességükben értékeli a választási bizottság, ezen alapuló meggyőződése szerint állapítja meg a tényállást.

Az ügy érdemére tartozó kérdésekben határozatot hoz a választási bizottság, egyéb esetben jegyzőkönyvben rögzíti a döntését.

A határozatot – meghozatala napján – írásba kell foglalni. A választási bizottság a határozatát – a személyes adatok kivételével – nyilvánosságra hozza.
A választási eljárásban alkalmazott rövid határidőkre tekintettel csak akkor teljesül a jogalkotó által e rendelkezéssel elérni kívánt célt (miszerint a bizottság döntéseinek széles körben elérhetővé és ezáltal megismerhetővé kell válniuk), ha a határozatokat anonimizált formában a választási iroda még a meghozatal napján nemcsak a szokásos módon (pl. hirdetőtábla) teszik közzé, hanem az önkormányzati honlapon is elhelyezésre kerülnek.

A határozatnak tartalmaznia kell:

- a választási bizottság megnevezését, a határozat számát,
- a kérelmező nevét és lakcímét vagy székhelyét,
- a rendelkező részben a választási bizottság döntését, a fellebbezés (bírósági felülvizsgálat iránti kérelem) lehetőségéről, benyújtásának helyéről és határidejéről, valamint a benyújtásának feltételeiről való tájékoztatást,
- az indokolásban a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, a felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait, a mérlegelési jogkörben hozott határozat esetén a mérlegelésben szerepet játszó szempontokat és tényeket, valamint azokat a jogszabályhelyeket, amelyek alapján a választási bizottság a határozatot hozta,
- a döntéshozatal idejét, a választási bizottság elnökének aláírását és a választási bizottság bélyegzőlenyomatát.

Ha a határozatban név-, szám- vagy más elírás van, a választási bizottság, illetve felhatalmazása alapján a választási bizottság elnöke a hibát kijavítja, ha az nem hat ki az ügy érdemére.
A kijavítást közölni kell azzal, akivel a határozatot közölték, továbbá nyilvánosságra kell hozni.

A határozat rövid úton való közlése történhet:

- jelenlévők részére – az átvétel elismerése mellett – a határozat átadásával,
- telefaxon,
- elektronikus dokumentum formájában (e-mail)
- kézbesítési megbízott útján.

A határozat rövid úton történő közlésének módját (módjait) a kérelmező jelöli meg.

A határozat rövid úton való közlésének és kézbesítésének tényét és módját az iratra fel kell jegyezni, az azt igazoló dokumentumot pedig az ügyiratban el kell helyezni.

A határozatot – ha személyes átadásra nem került sor – a meghozatalát követő munkanapon postai szolgáltató útján meg kell küldeni vagy más módon kézbesíteni kell az érintettnek.

Belföldre a határozatot hivatalos iratként kell kézbesíteni. A határozatot – az ügyfél eltérő rendelkezése hiányában – az érintett központi névjegyzékben szereplő értesítési címére, ennek hiányában lakcímére kell megküldeni.

Az elsődleges postázási cím a választópolgár által a beadványban ekként megjelölt cím, s ha a beadvány nem tartalmaz külön értesítési címet (a lakcím kötelező eleme a beadványnak), csak abban az esetben, a központi névjegyzékben szereplő cím.

A határozatot kérésére, ingyenesen át kell adni a választási bizottság megbízott tagja részére.

2.1.7.2 A választási bizottság határozatának jogereje

A választási bizottság elsőfokú határozata jogerőssé válik, ha ellene nem fellebbeztek, és a fellebbezési határidő letelt.

2.2 Választási irodák

2.2.1 Választási irodák feladatai

A választási irodák a választások előkészítésével, szervezésével, lebonyolításával, a választópolgárok, a jelöltek és a jelölő szervezetek tájékoztatásával, a választási adatok kezelésével és a választás technikai feltételeinek biztosításával összefüggő feladatokat ellátó választási szervek.

A választási irodák

- ellátják a választás előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos szervezési feladatokat.
- gondoskodnak a választópolgárok, jelöltek és jelölő szervezetek tájékoztatásáról, választási információs szolgálatot működtetnek,
- a választás kitűzése és a választás eredményének jogerőre emelkedése közötti időszakban a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismerése iránti igénynek az általános 15 napos határidővel szemben haladéktalanul, legfeljebb 5 napon belül tesznek eleget,
- ellátják a választási bizottságok titkársági feladatait, döntésre előkészítik a választási bizottságok hatáskörébe tartozó ügyeket,
- biztosítják a választási bizottságok működésének és a szavazás lebonyolításának tárgyi és technikai feltételeit,
- megszervezik a választási szervek tagjainak oktatását,
- gondoskodnak a választási iratok kezeléséről, biztonságos őrzéséről, illetőleg megsemmisítéséről,
- az adatvédelem és az informatikai biztonság követelményeinek biztosításával, feladatkörükben eljárva működtetik a választás előkészítéséhez és lebonyolításához szükséges választási információs rendszereket,
- technikai háttér biztosításával segítséget nyújtanak a szavazatok összesítéséhez, a választás eredményének megállapításához.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek időközi választásán a következő választási irodák működnek:

- HVI,
- TVI/FVI,
- NVI.

2.2.2 A helyi választási iroda

Minden településen önálló HVI működik. Közös önkormányzati hivatalhoz tartozó településeken a HVI feladatait közös HVI látja el. A közös HVI vezetője a közös önkormányzati hivatal jegyzője.

A HVI vezetője:

- a HVI tagjai közül kinevezi a helyettesét,
- megbízza a HVI további tagjait,
- kiveszi az esküt/fogadalmat a HVI tagjaitól,
- kizáró ok felmerülése esetén felmenti a HVI tagját.

2.2.3 A területi választási iroda

Minden megyében és a fővárosban területi választási iroda működik.

A TVI vezetője a megyei önkormányzat jegyzője, illetve a fővárosi önkormányzat főjegyzője.

A TVI vezetője:

- a TVI vonatkozásában ellátja a HVI vezetőjének fenti feladatait,
- kinevezi a HVI vezetőjét, amennyiben a települési jegyzői tisztség betöltetlen,
- kiveszi az esküt a HVI vezetőjétől,
- a HVI vezetője részére a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban közvetlen utasítást adhat,
- közreműködik a megyében működő választási irodák szakmai tevékenységének irányításában,
- a jogszabályból fakadó hivatali kötelezettségének eleget nem tevő, és ezzel a választások törvényes lebonyolítását veszélyeztető HVI vezetője helyett – az NVI elnökével egyetértésben – más választási irodát bíz meg a választási feladatok vagy azok egy részének ellátásával.

2.2.4 A Nemzeti Választási Iroda

Az NVI autonóm államigazgatási szerv, független, csak a törvénynek van alárendelve, feladatkörében nem utasítható, a feladatát más szervektől elkülönülten, befolyásolástól mentesen látja el.

Az NVI elnöke:

- felmenti a választási iroda vezetőjét kizárási ok felmerülése esetén, egyben kinevezi az iroda új vezetőjét,
- irányítja választási irodák szakmai tevékenységét, ennek keretében közvetlen utasítást adhat a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott feladatainak ellátásával kapcsolatban valamennyi választási iroda vezetője részére,
- a választási feladatok végrehajtása körében utasítást adhat a választások lebonyolításában részt vevő egyéb szervek vezetői részére is,
- a feladatai nem vagy nem megfelelő módon történő végrehajtása esetén a választási iroda vezetőjét megillető díj mértékét csökkentheti, végső esetben annak kifizetésétől eltekinthet.

Az NVI további feladatai:

- az NVI a választási irodák fenti feladatain túl gondoskodik a központi névjegyzék vezetéséről, valamint az informatikai rendszer kialakításáról és biztonságos működtetéséről,
- ellátja a választás logisztikai és pénzügyi lebonyolításával összefüggő központi feladatokat; lefolytatja a választás lebonyolításához szükséges közbeszerzési eljárásokat; gondoskodik a választás lebonyolításához szükséges központi nyomtatványok előállításáról és szállításáról,
- működteti a választások hivatalos honlapját, melyen folyamatosan, legalább napi frissítéssel közzéteszi a névjegyzékekkel, a szavazással és a választás eredményével összefüggő közérdekű adatokat,
- együttműködik más államok választási szerveivel, nyilvántartásba veszi a nemzetközi megfigyelőket.

2.2.5 A választási irodákra vonatkozó általános szabályok

Valamennyi választási bizottság munkáját választási iroda segíti, az SZSZB mellett jegyzőkönyvvezető működik, aki a HVI tagja.

A választási iroda tagjait a választási iroda vezetője a választási iroda feladatainak végrehajtásához szükséges számban, határozatlan időre bízza meg, mely megbízás indokolás nélkül visszavonható. A választási iroda tagjairól nyilvántartást szükséges vezetni.

A választási iroda tagjának közszolgálati tisztviselő és közalkalmazott bízható meg.

A választási irodának nem lehet tagja a képviselő, az alpolgármester, a választási bizottság tagja, a jelölt, a választókerületben jelöltet állító jelölő szervezet tagja, valamint a választókerületben induló jelölt hozzátartozója.

A választási iroda vezetője a vele szemben felmerülő kizárási okot haladéktalanul köteles bejelenteni az NVI elnökének.

A választási iroda tagja a vele szemben felmerült kizárási okot a választási iroda vezetőjével köteles haladéktalanul közölni, aki őt felmenti.

A választási iroda vezetője a felettes választási iroda vezetője, a választási iroda tagja a megbízó választási iroda vezetője előtt az egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról szóló törvény szerinti szöveggel esküt vagy fogadalmat tesz.

A felettes választási iroda vezetőjén kívül más személy vagy testület a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására a választási iroda vezetőjének nem adhat utasítást.

A választási iroda tagja számára a választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok végrehajtására csak a választási iroda vezetője adhat utasítást.

A választási bizottság elnöke a bizottság mellett működő választási iroda vezetőjének a bizottság titkársági feladatainak ellátása körében utasítást adhat.

A választási iroda tagjait a 7/2014 (XI. 6.) IM rendeletben megállapított mértékű díjazás illeti meg.

3. A SZAVAZÓKÖRI NÉVJEGYZÉK ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÉS TOVÁBBVEZETÉSE

3.1 A szavazóköri névjegyzék létrehozása

Az állandó, folyamatosan aktualizált központi névjegyzékben minden választópolgár szerepel, aki bármelyik választástípusban választójoggal rendelkezik. Emellett még 18 év alatti, a választójogra csak várománnyal rendelkező polgárok is vannak a központi névjegyzékben. A választás kitűzését követően azonban már olyan névjegyzékre van szükség, amely csak a kitűzött választáson aktív választójoggal rendelkező választópolgárok adatait tartalmazza.

Egy-egy **időközi választás kitűzését követően** ezért a központi névjegyzék alapján az NVI elkészíti a szavazóköri névjegyzéket, amelyben már csak az **adott választáson szavazati joggal rendelkező** választópolgárok szerepelnek.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek időközi választásán az a személy rendelkezik szavazati joggal, aki az érintett választókerületben (településen, települési egyéni választókerületben) **lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkezik**, és a 2014. évi **általános** önkormányzati választáson **vagy azt követő időközi** választáson **legutóbb**

- **ugyanezen választókerület** valamelyik szavazókörének a névjegyzékén szerepelt, vagy
- **máshol szerepelt ugyan a névjegyzékben, de abban a választókerületben már nincs sem lakóhelye, sem tartózkodási helye**, vagy
- **sehol sem szerepelt** a névjegyzékben.

A választókerületen belüli, de szavazókörök közötti költözés esetén a választópolgárt az aktuális címe szerinti szavazókör névjegyzékébe kell felvenni.

Már a szavazóköri névjegyzék összeállításától kezdve, azaz az időközi választás kitűzését követő naptól szerepelnie kell a szavazóköri névjegyzékben azoknak a – szavazókörben lakcímmel rendelkező – kiskorú polgároknak is, akik legkésőbb a szavazás napján a 18. életévük betöltésével választójogosulttá válnak. . Ők is megkapják az értesítőt, de csak azok ajánlhatnak, akik az ajánlásgyűjtés befejezéséig nagykorúvá válnak.

A szavazóköri névjegyzék megtekintésére az informatikai rendszer lehetőséget nyújt *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Lekérdezés menü – Szavazóköri névjegyzék megtekintés).* A szavazóköri névjegyzék elektronikus változatának elérését a HVI-ben az NVI a szavazás napját követő 15 nap elteltével megszünteti, a szavazókörben használt kinyomtatott példányt pedig a HVI a szavazást követő 90. nap utáni munkanapon **megsemmisíti**.

3.2 Az értesítő

3.2.1 Az értesítő tartalma

A választás kitűzéséről, arról, hogy a választópolgár melyik választókerületben/településen gyakorolhatja választójogát, a szavazás napjáról és helyéről értesítővel kell tájékoztatni a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárokat.

Az értesítő a választópolgár személyes adatai közül csak a nevét, születési nevét, születési idejét és a lakcímét tartalmazza.

Az értesítő a választópolgár szavazati jogának gyakorlásával kapcsolatos alapvető információkat is tartalmazza.

3.2.2 Az értesítő megküldése

Azoknak a választópolgároknak, akik a szavazás napját megelőző **ötvennyolcadik napon** a szavazóköri névjegyzékben szerepelnek, az NVI küldi meg az értesítőt, úgy, hogy az a szavazást megelőző negyvennyolcadik napig megérkezzen a választópolgárhoz.

Ha a választópolgár a központi névjegyzék adatai szerint Braille-írással készült értesítő megküldését kérte, az NVI küldi meg számára a speciális értesítőt.

Azt, aki a szavazás napját megelőző **ötvennyolcadik napot követően** kerül felvételre a település valamely szavazókörének névjegyzékébe, a felvételekor – ha jelen van, az értesítő átadásával, egyébként megküldésével – a **HVI** tájékoztatja a névjegyzékbe vételéről *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Értesítő/Határozat nyomtatás)*.

Az a választópolgár, aki – annak ellenére, hogy szerepel a szavazóköri névjegyzékben – nem kapja meg az értesítőt, vagy azt elveszíti, a HVI-től új értesítőt igényelhet.

3.3 A szavazóköri névjegyzék továbbvezetése

3.3.1 A szavazóköri névjegyzék automatikus továbbvezetése

Annak érdekében, hogy a szavazóköri névjegyzék mindig naprakész legyen, az **NVR** a központi névjegyzékben bekövetkezett minden változást (pl. lakcímváltozás, névváltozás, választójog elvesztése vagy megszerzése) átvezet a szavazóköri névjegyzéken.

3.3.2 A szavazóköri névjegyzék módosítása hivatalból

Azt a választópolgárt, aki a központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelemben kérte, hogy **akadálymentes szavazóhelyiségben** szavazhasson, de a lakóhelye/tartózkodási helye szerint kijelölt szavazóhelyiség nem akadálymentes, a HVI az eredeti szavazóhelyiséggel azonos választókerületben lévő, akadálymentes szavazóhelyiséggel rendelkező szavazókör névjegyzékébe teszi át *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Körzetesítés/Akadálymentes szk. besorolás)*. A Ve. 166. § szerint „minden településen minden választókerületben legalább egy szavazóhelyiséget akadálymentesíteni kell", továbbá a települési szintű lakóhellyel rendelkezők számára kijelölt szavazóhelyiségnek is akadálymentesnek kell lennie *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul – Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Szavazókörök – Szavazókörök lekérdezése, karbantartása)*.

3.3.3 A szavazóköri névjegyzék módosítása kérelemre

3.3.3.1 SZSZB-tag, jegyzőkönyvvezető áttétele

Az SZSZB tagja, valamint a jegyzőkönyvvezető **a szavazást megelőző 2. napig** kérheti, hogy a HVI tegye át annak a szavazókörnek a névjegyzékébe, amely SZSZB-jének munkájában a szavazás napján részt vesz. Az áttétel csak **településen belül** lehetséges, és a 10 000-nél több lakosú településen további feltétel, hogy a két szavazókör (a lakcím szerinti és a munkavégzés szerinti) **ugyanazon egyéni választókerületbe** tartozzon. Ez az áttétel nem minősül átjelentkezésnek. A kérelem benyújtásának megkönnyítésére formanyomtatvány található az NVR-ben, amelynek használata nem kötelező *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzéki kérelmek menü – Kérelem feldolgozás – SZSZB tag/jegyzőkönyvvezető áthelyezési kérelme)*.

3.3.3.2 Mozgóurna igénylése

Az a választópolgár, aki a szavazóköri névjegyzékben szerepel, de **egészségi állapota** vagy **fogyatékossága**, illetve **fogva tartása** miatt nem tud elmenni a szavazóhelyiségbe, hogy ott adja le a szavazatát, mozgóurnát kérhet. Egyéb indokok (például munkavégzési kötelezettség teljesítése) alapján nincs lehetőség mozgóurna igénylésére.

A HVI a mozgóurnát igénylő választópolgárokról az informatikai rendszerben **külön jegyzéket** (a „mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke") készít. Ebbe a nyilvántartásba – a nevétől eltérően – természetesen nem azokat kell felvenni, akik kérték a mozgóurnát, hanem csak azokat, akik kérelmét a HVI pozitívan bírálja el.

A mozgóurnát a választópolgár azon **szavazókörön belüli címre** kérheti, amelynek névjegyzékében szerepel.

A mozgóurna-igénylés megkönnyítésére a Vhr. tartalmaz egy **mintanyomtatványt**, annak használata azonban **nem kötelező**. *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor –*

Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzéki kérelmek menü – Kérelem feldolgozás – Mozgóurna igénylés)

3.3.3.2.1 A mozgóurna iránti kérelem benyújtása

A kérelmet a **választás kitűzését követően, a szavazás napján 15.00 óráig** lehet benyújtani.

A kérelmet be lehet benyújtani:

- a szavazást megelőző második napon 16.00 órát megelőzően a **HVI**-hez (amelynek szavazóköri névjegyzékében a választópolgár szerepel) vagy
- azt követően az **SZSZB**-hez.

A kérelem

- a szavazás helye szerinti HVI-hez nyújtható be, **személyesen**, **levélben** vagy a választások hivatalos **honlapján**, illetve az **ügyfélkapun**, vagy **meghatalmazott** útján is be lehet nyújtani (ez utóbbi az esetben a kérelmet a meghatalmazott írja alá, és ahhoz a közokiratba vagy teljes bizonyító erejű okiratba foglalt meghatalmazást is csatolni kell)
- a szavazás napján az SZSZB-hez nyújtható be **levélben, meghatalmazott útján** vagy választások hivatalos **honlapján**, illetve az **ügyfélkapun**.

Ha a **mozgóurna** iránti kérelmet nyújtják be rossz helyre, azt minden esetben **el kell utasítani, áttételnek nincs helye**.

3.3.3.2.2 A mozgóurna iránti kérelem adattartalma

A kérelemnek **tartalmaznia kell** azokat a személyes adatokat, amelyek alapján a választási iroda meggyőződhet arról, hogy a kérelem valóban a kérelmezőtől származik. E személyes adatok a következők:

- a választópolgár **neve**,
- a választópolgár **születési neve**,
- a választópolgár **születési helye**,
- a választópolgár **anyja neve**,
- a választópolgár **személyi azonosítója**.

A fentieken kívül a mozgóurna igénylésének tartalmaznia kell az igénylés **okát**, valamint azt a **címet**, ahova a mozgóurna kivitelét kéri a választópolgár, ha nem a lakcímén tartózkodik.

A kérelem elbírálására illetékes választási iroda a kérelem tárgyában hozott döntéséről értesítést küld a kérelmező számára. A kérelemben ezért **megadható** egy értesítési cím (email, telefax, postai cím) amelyre a HVI – a kérelmező lakcímére kiküldött értesítés mellett – értesítést küld a kérelem elbírálásának eredményéről.

3.3.3.2.3 A mozgóurna iránti kérelem elbírálása

a) A kérelmező azonosítása

A kérelem **személyes** benyújtása esetén a HVI ügyintézője a kérelmező iratai alapján ellenőrzi a kérelmező személyazonosságát, és a kérelemben feltüntetett adatokat összeveti a központi névjegyzék adataival (a névjegyzékbe vételét kérő hajléktalan esetén az SZL-lel és a NESZA-val). Ha eltérést tapasztal, lehetőség van a kérelem adatainak javítására, kiegészítésére.

A **nem személyesen** benyújtott kérelem esetén alapvető fontosságú, hogy a választási iroda meggyőződjön arról, hogy a kérelmet valóban az nyújtotta be, akire vonatkozóan a központi névjegyzékben adatváltozást kezdeményeznek.

A kérelemnek csak akkor adhat helyt a HVI, ha a választópolgárnak a kérelemben szereplő adatai **pontosan megegyeznek** a nyilvántartásban szereplő adatokkal. Egyetlen betű eltérés is a kérelem elutasítását vonja maga után. (Ez nem vonatkozik a születési helyre, amelynél nem a betűhelyes leírás a követelmény, hanem a tartalmi

egyezőség, így pl. Bácsalmás helyett a Báscalmás megjelölést is el kell fogadni. Nem elutasítási ok az sem, ha a születési hely nem tartalmazza a városi kerületet.) *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzéki kérelmek menü – Kérelmező azonosítása)*

b) A kérelem elbírálásának határideje

A 16 óráig beérkező **kérelmet** a **beérkezése napján** kell elbírálni.

A **16 órát követően**, illetőleg a **nem munkanapon** beérkező kérelmet a **következő munkanapon** kell elbírálni.

c) A választási iroda döntése

A HVI a kérelem **elutasításáról az NVR-ből kinyomtatott határozatot** hoz.

Ha a HVI a **kérelemnek helyt ad, az NVR-ből** nem határozatot, hanem egyéb **döntést nyomtat**.

Az **SZSZB** a mozgóurna iránti kérelem elutasításáról **határozattal** dönt. *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzéki kérelmek menü – Kérelmek elbírálása)*

3.3.3.3 A kérelmező értesítése

A HVI döntéséről (legyen az elutasító vagy a kérelemnek helyt adó) értesíteni kell a kérelmezőt.

Ha a kérelmező jelen van, a HVI a határozatot vagy az írásba foglalt egyéb döntést/értesítőt **átadja** részére.

A kérelmező számára – ha nincs jelen – a döntést/értesítőt az alábbi módon kell megküldeni:

- a **lakcímére** minden esetben meg kell küldeni,
- ha a kérelmező a kérelemben megadja email címét vagy telefax számát, a döntést/értesítőt a megadott **email** címre vagy **telefax** számra is meg kell küldeni,
- ha a kérelmező a kérelemben egy **postacímet** adott meg értesítési címként, a döntést/értesítőt a megadott postacímre is meg kell küldeni.

A döntést/értesítőt legkésőbb a meghozatalát követő napon, magyarországi címre **tértivevényes** küldeményként kell postázni. *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzéki kérelmek menü – Iratok kezelése)*

Az időközi helyi önkormányzati választáson átjelentkezésre nincs lehetőség!

3.4 A szavazóköri névjegyzék lezárása és kinyomtatása

3.4.1 A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének lezárása

A mozgóurna iránti kérelem, illetve annak módosítása vagy visszavonása a szavazást megelőző második napon 16 óráig nyújtható be. Az ekkor benyújtott kérelmeket a HVI haladéktalanul elbírálja, a változások átvezetése megtörténik a névjegyzékeken.

Ezután az SZL-ben és a NESZA-ban bekövetkezett változásokat az NVI átvezeti a központi névjegyzéken és a szavazóköri névjegyzéken is.

E változások átvezetését követően az **NVI** a szavazóköri névjegyzéket és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét **lezárja**, ezt követően azokba választópolgárt felvenni és azokból törölni már nem lehet. Ez alól két kivétel van:

- Az SZSZB a szavazás napján a szavazóköri névjegyzékből a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe átteszi a nála mozgóurnát igénylő választópolgárokat.
- Előfordulhat, hogy a bíróság jogorvoslati eljárás keretében a szavazóköri névjegyzék lezárását, illetve kinyomtatását követően vesz fel valakit a névjegyzékbe. Ebben az esetben a bíróság ítéletét az elektronikusan vezetett névjegyzék megnyitásával, módosításával, ismételt lezárásával és ismételt kinyomtatásával lehet érvényesíteni.

3.4.2 A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékének kinyomtatása

A zárást követően az addig kizárólag elektronikus úton vezetett, lezárt szavazóköri névjegyzéket és mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét a **HVI kinyomtatja**. A nyomtatási feladatok elvégzésével a HVI vezetője megbízhatja a TVI-t is, amely a feladatot a kormányhivatal közreműködésével is elláthatja. *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Választásnapi névjegyzék nyomtatás)*

A HVI vezetője a kinyomtatott szavazóköri névjegyzéket és mozgóurnát igénylő választópolgárok kinyomtatott jegyzékét az utolsó oldalon elhelyezett aláírásával és bélyegzőlenyomattal **hitelesíti**.

A kinyomtatott szavazóköri névjegyzéken már nem szerepelnek azok, akiket a HVI felvett a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe.

Azt, aki a szavazás napján, az SZSZB-től kér mozgóurnát, az SZSZB törli a szavazóköri névjegyzékből (áthúzza az adatait), és felveszi a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe. **A szavazóköri névjegyzék és a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke gyakorlatilag együtt alkotja a szavazókörben (a szavazóhelyiségben vagy mozgóurnával) szavazásra jogosult választópolgárok nyilvántartását.**

Ezekkel az intézkedésekkel biztosítható, hogy egy választópolgár csak egyszer szavazhasson.

3.5 A névjegyzék nyilvánossága

3.5.1 A központi névjegyzék nyilvánossága

Az információs önrendelkezési jog keretében bárki jogosult információt kérni arról, hogy szerepel-e a központi névjegyzékben, a nyilvántartott adataiba betekinthet, továbbá azokról másolatot kérhet. A betekintés jogát a magyarországi lakcímmel rendelkező polgár a **lakcíme szerinti HVI-ben**, a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár az NVI-ben gyakorolhatja. A többi választópolgár központi névjegyzéki adataiba történő betekintésre nincs lehetőség. *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Lekérdezés menü – Választópolgár adatai a névjegyzéken)*

3.5.2 A szavazóköri névjegyzék nyilvánossága

A választások törvényességének egyik alapvető garanciája, hogy bárki meggyőződhet arról, hogy kik azok, akik a szavazáson részvételre jogosultak. Ennek módja, hogy a választás kitűzésétől a névjegyzék lezárásáig a **HVI-ben bárki** megtekintheti a település szavazóköri névjegyzékeinek adatait. A választópolgárok személyes adatainak védelme érdekében a megtekintés lehetősége csak a választópolgárok nevére és lakcímére terjed ki, a többi személyes adat megismerésére nincs mód.

A betekintés lehetősége nem terjed ki a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékére, hiszen a nyilvánossághoz fűződő érdek már nem foglalja magában annak megismerését, hogy ki korlátozott a mozgásában.

A szavazóköri névjegyzéket a HVI csak a szavazást közvetlenül megelőző napokban nyomtatja ki, így a megtekintés nem az ügyfélszolgálaton kifüggesztett lista segítségével, hanem az informatikai rendszerben, monitoron történik. *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Lekérdezés menü – Szavazóköri névjegyzék megtekintés)*

A szavazóköri névjegyzék adatainak megtekintése nem terjed ki arra, hogy a személyes adatokról (a választópolgárok neve és lakcíme) a betekintő másolatot vagy feljegyzést készítsen.

Az információs önrendelkezési jog keretében természetesen minden választópolgár jogosult arra, hogy **teljes körűen** megismerje a szavazóköri névjegyzékben **róla nyilvántartott** adatokat, és azokról **másolatot** kérjen. *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Lekérdezés menü – Választópolgár adatai a névjegyzéken)*

4. A JELÖLTAJÁNLÁSSAL, JELÖLTEK, JELÖLŐ SZERVEZETEK BEJELENTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK

4.1 A jelölő szervezet (párt, egyesület, nemzetiségi szervezet) bejelentése

4.1.1 A szervezet bejelentése

Az időközi választáson jelöltet és listát – a független jelölt kivételével – csak a jelölt, illetve lista nyilvántartásba vételére jogosult HVB/TVB által nyilvántartásba vett jelölő szervezet állíthat.

Az időközi választáson jelölő szervezet lehet

- a párt,
- az egyéb egyesület (a szakszervezet kivételével), valamint
- a nemzetiségi szervezet, mely a párt kivételével – a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában szereplő – olyan egyesület, amelynek alapszabályában rögzített célja a Nektv. szerinti, konkrétan megjelölt nemzetiség képviselete.

A választáson indulni kívánó szervezeteknek az időközi választás kitűzését követően kérniük kell nyilvántartásba vételüket a HVB-nél. A közös jelöltet állító jelölő szervezeteknek külön-külön kell nyilvántartásba vetetni magukat. A jelölő szervezet bejelentésre az általános választásokhoz hasonlóan a **P3** jelű formanyomtatvány áll rendelkezésre.

A bejelentéshez nem kell csatolni a szervezetnek a civil szervezetek bírósági nyilvántartásából kiállított kivonatát, azt a szervezetet nyilvántartásba vevő választási bizottság mellett működő választási iroda hivatalból szerzi be.

A nemzetiségi jelölő szervezetnek a bejelentéséhez mellékelnie kell a szervezet hatályos alapszabályát, mely a Nektv. szerinti nemzetiségi szervezetnek való megfelelést tanúsítja. Célszerű a bejelentéshez az alapszabálynak az időközi választás kitűzését követően, a szervezetet nyilvántartásba vevő illetékes törvényszék által kiállított hiteles másolati példányát csatolni.

A későbbiekben az adatváltozásokat szintén ezen a nyomtatványon kell bejelenteni.

A jelölő szervezetet a képviseletére jogosult személy jelentheti be, vagyis az, aki a civil szervezetek bírósági nyilvántartása szerint a szervezet törvényes képviselője. E személynek (együttes aláírási jog esetén személyeknek) kell tehát saját kezű aláírásával ellátnia a **P3** jelű formanyomtatványt. A nyomtatványt ezt követően bárki leadhatja a választási irodában, az átadáshoz meghatalmazás nem szükséges. A bejelentésre a nyomtatványnak a HVI/TVI-hez való személyes vagy postai úton való eljuttatásával van mód, a nyomtatvány elektronikus levélben való megküldésével a bejelentés nem lehetséges.

4.1.2 A szervezet adatainak ellenőrzése

A HVI a bejelentett szervezet létezését és adatainak hitelességét a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában, a bejelentett jelölt adatait a központi névjegyzékben ellenőrzi.

A bejelentett szervezetek esetében az ellenőrzés érdekében célszerű elektronikus úton megkereséssel élni a szervezetet nyilvántartásba vevő törvényszék felé a kijelölt bírósági kapcsolattartó útján. A bírósági kapcsolattartók neve és rövid utas elérhetőségei a VÜR-ben megtalálhatók.

A megkeresésnek az alábbi adatokra, dokumentumokra célszerű kitérnie:

- a szervezet pártnak vagy egyesületnek minősül és nem szakszervezet;
- a szervezet nyilvántartásba vételéről rendelkező végzés mikor emelkedett jogerőre (év, hónap, nap);
- a szervezet rendelkezik-e bejegyzett rövidített névvel,
- a szervezet hatályos adatait tartalmazó kivonat;
- nemzetiségi szervezet esetében a szervezet hatályos alapszabálya;
- tájékoztatás kérése arról, ha a szervezet adataiban a szavazás napjáig változás következik be, vagy a szervezetet törlik a nyilvántartásból.

A **P3** jelű formanyomtatványon fel kell tüntetni a szervezet hivatalos nevét, mely minden esetben kizárólag a szervezetnek a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában jogerősen szereplő neve lehet.

A formanyomtatvány (2) pontjában megadható a szervezet rövidített neve is.

A Ve. szerint a jelölő szervezet rövidített neve a civil szervezetek nyilvántartásában szereplő név, ennek hiányában a bejelentéskor megjelölt egyéb rövidített név. A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény 2015. január 1-jétől hatályos rendelkezései szerint a civil és egyéb cégeknek nem minősülő szervezetek nyilvántartása szükség szerint valamennyi szervezet esetében tartalmazza a szervezetek rövidített nevét.

A Nemzeti Választási Bizottság következetesen alkalmazott és a Kúria által is megerősített joggyakorlata alapján, ha a szervezetnek nincs bejegyzett rövidített neve, a jelölő szervezet a választási eljárásban olyan rövidített nevet használhat, mely nyelvtani kapcsolatban van a szervezetnek a civil szervezetek nyilvántartásában szereplő teljes nevével, vagy adott esetben az egyértelmű logikai kapcsolatot mutat a szervezet létesítő okiratában foglalt és a bírósági nyilvántartásban is szereplő céljával. (Kapcsolódó NVB és kúriai döntések: 40/2014., 43/2014., 846/2014., 1006/2014. NVB határozat, Kvk. II.37.110/2014/2.)

Nemzetiségi szervezet esetében a HVI/TVI-nek azt is ellenőriznie kell, hogy a szervezet hatályos alapszabályát csatolta-e a bejelentés alkalmával. Ezt csak oly módon tudja, ha a törvényszék számára elektronikus úton megküldi az általa nyilvántartott hatályos alapszabályt. A HVB a nyilvántartásba vételi eljárás során ellenőrzi azt is, hogy a szervezet alapszabályban rögzített célja-e valamely, a Nektv. szerinti konkrét nemzetiség képviselete. Az NVB a nemzetiségi szervezetek esetében a nyilvántartásba vételt akadályozó tényezőnek tekintette és a nyilvántartásba vételt visszautasította, ha az nem a hatályos alapszabályát csatolta a bejelentéshez, vagy úgy találta, hogy az alapszabályban foglalt célok nem elsődlegesen valamely Nektv. szerint nemzetiség képviseletére vonatkoznak. (Kapcsolódó NVB és Kúriai döntések: 1291/2014. NVB határozat-Kvk.II.37.906/2014/4. számú végzés, 1285/2014. NVB határozat; 1283/2014. NVB határozat; 1273/2014. NVB határozat; 1269/2014. NVB határozat; 1255/2014. NVB határozat).

4.1.3 A jelölő szervezet emblémája

A **P3** jelű formanyomtatványhoz – amennyiben a jelölő szervezet kéri annak feltüntetését a szavazólapon – csatolhatja emblémáját is, melyet minden esetben JPEG kiterjesztésű, legalább 390x520 felbontású fájlban kell mellékelni a bejelentéshez. A fájl neve a következő legyen: *„a nyomtatvány (2) pontjában feltüntetett rövidített név*_emblema". A szavazólapon minden jelölő szervezet emblémája szürkeárnyalatos formában jelenik meg egy 20 mm magas és 40 mm széles területen. Az embléma feltüntetésére szolgáló terület akkor is ugyanennyi, ha a közös jelölt vagy lista állításában részt vevő szervezetek több jelkép feltüntetését is kérik a szavazólapon.

Az emblémával kapcsolatban fontos figyelemmel lenni arra, hogy Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény 5. §-ának (1) bekezdése szerint jelölő szervezet jelképeként vagy annak részeként Magyarország címere és annak elkülöníthető részei, a címerpajzs és a Szent Korona nem használható. (Kapcsolódó NVB döntés: 48/2014. NVB határozat) Emellett az egyes települések címerének, jelképének használata során be kell tartani a vonatkozó önkormányzati rendelet előírásait.

4.1.4 A nemzetiségi szervezet

A nemzetiségi jelölő szervezet kérheti, hogy a szavazólap a nevét és a rövidített nevét a nemzetiség nyelvén is tartalmazza. Ebben az esetben a szervezet bejelentésekor csatolni kell a jelölő szervezet nemzetiségi nevét nyomtatott nagybetűvel tartalmazó word fájlt is.

4.1.5 Meghatalmazott bejelentése

A **P3** jelű formanyomtatványt kizárólag a szervezet bírósági nyilvántartás szerinti törvényes képviselője írhatja alá, s emellett bármely más nyomtatványt is aláírhat és nyilatkozatot tehet a szervezet nevében.

A bírósági nyilvántartás szerinti törvényes képviselő a **P3** jelű formanyomtatványon általános, a jelölő szervezettel kapcsolatos nyilatkozat megtételre jogosult képviselőt nevezhet meg.

A bírósági nyilvántartás szerinti törvényes képviselő, valamint a P3-as jelű formanyomtatványon megadott, nyilatkozattételre jogosult képviselő további meghatalmazottakat jelenthet be a szervezetet nyilvántartásba vevő HVB-nél. E meghatalmazottak jogosultsága korlátozható egyes eljárási cselekményekre (ajánlóív igénylése, jelölt, lista bejelentése, megbízott bizottsági tag bejelentése) vagy területileg (pl. egy egyéni választókerületre, egy településre).

A bírósági nyilvántartás szerinti törvényes képviselő(k), valamint a fentiek szerint bejelentett meghatalmazottak adatait a választások informatikai rendszerébe rögzíti a választási iroda, így e személyek – a személyazonosságuk igazolását követően – eljárhatnak a választási szerveknél.

Az informatikai rendszerben feltüntetett képviselők írásban (teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalva) továbbadhatják a meghatalmazást további képviselőknek.

4.1.6 Az adatok rögzítése az NVR-ben

A HVI a bejelentést követően rögzíti az NVR-ben a jelölő szervezet adatait, valamint a meghatalmazottak adatait, továbbá feltölti az NVR-be az emblémát, illetve a nemzetiségi szervezet nemzetiségi nevét tartalmazó fájlokat.

(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Jelölő szervezetek)

4.2 Az ajánlás

A jelölt- és listaajánlás feltételeit az Övjt. III. fejezete és a Ve. határozza meg. A választáson a polgármester, a főpolgármester, az egyéni listás, az egyéni választókerületi jelöltek és a megyei lista állításához az Övjt.-ben meghatározott számú ajánlás szükséges.

4.2.1 A jelölt és listaállításhoz szükséges ajánlások számának megállapítása

Az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelölt, valamint – a 10 000-nél kevesebb lakosú településen – a polgármesterjelölt állításához szükséges ajánlások számát a HVI vezetője közlemény útján állapítja meg és hozza nyilvánosságra a szavazást megelőző 58. napot követő munkanapon.

A szükséges ajánlások számának megállapításakor a választópolgárok számát a központi névjegyzéknek a szavazást megelőző 58. napi adatai alapján kell megállapítani.

Az ehhez szükséges adatot az NVI a szavazást megelőző 58. napon megküldi a HVI részére.

A szükséges ajánlások számát egész számra felfelé kerekítve kell megállapítani, és azt a HVI-nek közzé kell tennie.

Egyéni listás, illetve egyéni választókerületi képviselőjelölt az, akit az adott választókerület választópolgárainak legalább 1 %-a jelöltnek ajánlott.

Polgármesterjelölt az, akit

- a 10 000 vagy annál kevesebb lakosú település választópolgárainak legalább 3%-a,
- a 10 000 lakost meghaladó, de 100 000 vagy annál kevesebb lakosú település esetén legalább 300 választópolgár,
- a 100 000-nél több lakosú település esetén legalább 500 választópolgár

jelöltnek ajánlott.

4.2.2 Nemzetiségi jelölt

Nemzetiségi jelöltnek minősül a Nektv. szerinti nemzetiségi szervezet jelöltje - vagy több, azonos nemzetiséget képviselő nemzetiségi szervezet által állított közös jelölt -, ha

- a nemzetiségi névjegyzékben szerepel,

- a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, továbbá a nemzetiségi önkormányzati képviselők megelőző két általános választásán, valamint az azokat követő időközi választásokon nem volt más nemzetiség nemzetiségi jelöltje, továbbá
- nyilatkozatot tesz arról, hogy
    - a nemzetiség képviseletét vállalja,
    - a nemzetiségi közösség nyelvét beszéli, kultúráját és hagyományait ismeri.

A nemzetiségi jelöltek esetében is attól függően, hogy egyéni listás jelölt vagy egyéni választókerületi jelöltről van szó, a jelöltállítás során a fentiekben írt ajánlásszámok az irányadóak.

4.2.3 Az ajánlóív

Jelöltet ajánlani ajánlóíven lehet.

Jelölt esetében az ajánlóív igénylésére az A4, megyei lista esetén az A5 jelű formanyomtatvány áll rendelkezésre.

Az ajánlóívet a független jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve a jelölő szervezet a HVI-től igényelheti, az igénylést az NVR-ben rögzíteni kell *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor –Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlóív menü – Ajánlóívek igénylése (A4,A5,A6,A7)*.

Az ajánlóíven a HVI feltünteti a jelöltként indulni szándékozó választópolgár nevét, a jelölő szervezet nevét vagy a független jelölés tényét, a választókerület megjelölését. Közös jelölt esetén az ajánlóíven a közös jelöltet állító valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni.

Az ajánlóívet a HVI az NVR-ből nyomtatja ki, amely sorszámmal (és az azt tartalmazó vonalkóddal) látja el az ajánlóívet *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlóív menü – Ajánlóívek igénylése (A4,A5,A6,A7) – Ív nyomtatás)*.

A HVI az igénylését követően haladéktalanul, de legkorábban a szavazást megelőző 48. napon az NVR-ből előállított átadás-átvételi bizonylattal átadja az igénylő részére az általa igényelt mennyiségű ajánlóívet. Az átadás-átvételi bizonylat az ajánlóívek nyomtatásakor automatikusan készül. A HVI valamennyi ajánlóívet hitelesítő bélyegzőlenyomattal lát el.

Hivatalos ajánlóívnek csak a HVI által – a jogszabályok által előírt eljárási rendben – biztosított ajánlóív minősül. Az ajánlóívről kitöltetlen állapotban sem lehet másolatot készíteni.

Az egy választópolgár által elfogadható jelölések számát és fajtáját az Övjt. 8. §-a tartalmazza.

Egy jelölő szervezet egy egyéni választókerületben csak egy jelöltet állíthat.

Ugyanakkor az egyéni listás választáson egy jelölő szervezet több jelöltet is állíthat.

4.2.4 Az ajánlás

Az a választópolgár ajánlhat jelöltet, illetve megyei listát, aki a választáson a választókerületben a szavazóköri névjegyzékben szerepel.

Az ajánlóívre rá kell vezetni az ajánlást adó választópolgár

- nevét,
- személyi azonosítóját,
- magyarországi lakcímét,
- anyja nevét.

Az ajánlás érvényességének és hitelességének elengedhetetlen feltétele a saját kezű aláírás. A többi adat az ajánló választópolgár jelenlétében másképp is rávezethető az ajánlóívre. A nevének saját kezű aláírására képtelen (pl. testi fogyatékos, vak, illetve gyengénlátó, írástudatlan) választópolgár az ajánlóívet a választási iroda vezetője, tagja, valamint bíróság, közjegyző előtt láthatja el kézjegyével. A választópolgár kézjegyét a választási iroda hivatalos személyként eljáró vezetője vagy tagja, valamint a bíróság, illetőleg a közjegyző hitelesíti.

Az ajánlóíven az ajánlást gyűjtő személy feltünteti nevét és aláírását.

A választópolgár jelölési fajtánként több jelöltet is ajánlhat. Egy választópolgár egy jelöltet csak egy ajánlással támogathat, a további ajánlásai érvénytelenek.

Az ajánlás nem vonható vissza.

Ajánlást a polgárok zaklatása nélkül a jelölő szervezet képviselője vagy a jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve annak képviselője – az alábbi kivételeken túl – bárhol gyűjthet.

Nem gyűjthető ajánlás:

- az ajánlást gyűjtő és az ajánló munkahelyén munkaidejében vagy munkaviszonyból, illetve munkavégzésre irányuló más jogviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettsége teljesítése közben, (kizárólag az ajánlást gyűjtő, illetve az ajánló választópolgár munkahelyén való aláírásgyűjtésre vonatkozó tilalmat tartalmaz, így az vonatkozik a jelölő szervezetek által fenntartott vagy működtetett munkahelyekre is, amennyiben az ajánló vagy az ajánlást gyűjtő ott dolgozik, nem zárja ki azonban azt, hogy a jelölő szervezet székházában az ajánlásgyűjtést megszervezze)
- a Magyar Honvédségnél és a központi államigazgatási szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyén vagy szolgálati feladatának teljesítése közben,
- tömegközlekedési eszközön,
- állami, helyi és nemzetiségi önkormányzati szervek hivatali helyiségében,
- felsőoktatási és köznevelési intézményben,
- egészségügyi szolgáltató helyiségében.

Az ajánlásért az ajánlást adó választópolgár részére előnyt adni vagy ígérni tilos. Az ajánlást adó választópolgár az ajánlásért nem kérhet előnyt, illetve nem fogadhat el előnyt vagy annak ígéretét**.** Érvénytelen az az ajánlás, amelyet az ajánlási szabályok megsértésével gyűjtöttek.

Kapcsolódó NVB iránymutatás: 1/2014. NVB iránymutatás.

4.3 A jelölt bejelentése

Az egyéni listás és az egyéni választókerületi jelöltet, valamint a polgármester-jelöltet legkésőbb a szavazást megelőző 34. napon 16 óráig kell bejelenteni a HVB-nél az E2 nyomtatvány és az ajánlóívek átadásával.

(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Települési egyéni listás jelöltek lekérdezése, karbantartása

illetve

NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Polgármester jelöltek lekérdezése, karbantartása

illetve

NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Egyéni választókerületei jelöltek lekérdezése, karbantartása)

A független jelöltként indulni szándékozó választópolgár, illetve a jelöltet állítani szándékozó jelölő szervezet a rendelkezésére bocsátott összes ajánlóívet köteles átadni a HVI-nek legkésőbb a jelölt bejelentésére nyitva álló határidőig. E kötelezettség elmulasztása esetén a HVB hivatalból eljárva bírságot szab ki. A bírság összege minden be nem nyújtott ajánlóív után tízezer forint.

Nem szabható ki bírság a legkésőbb a határidő elteltét követő napon benyújtott, ajánlást nem tartalmazó ajánlóív után.

Az ajánlóíveket bárki leadhatja, ahhoz külön meghatalmazás nem szükséges és nem kérhető. *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlóív menü – Ajánlóívek leadása)*.

Az ajánlóívek visszavétele után az *Ív leadás jkv. funkciógomb* segítségével készíthető el az átadás-átvételi jegyzőkönyv.

4.4 Az ajánlások ellenőrzése

Az egyéni listás, egyéni választókerületi jelöltre, valamint a polgármesterjelöltre gyűjtött ajánlásokat a HVI ellenőrzi. A HVB tagja csak a bizottság döntése alapján végezhet önállóan ellenőrzési feladatot, illetve tekinthet be a technikai nyilvántartásba.

Az ajánlások ellenőrzése során:

- meg kell vizsgálni, hogy az ajánlóív **eredeti**-e, (a másolt ajánlóíven szereplő ajánlás érvénytelen, függetlenül a másolás módjától),
- az ajánlóív aláírásra került-e a **gyűjtő** személy által, ha nem, az ajánlóív és rajta az összes ajánlás érvénytelen,
- el kell végezni az **ajánló választópolgár azonosítását és választójoga megállapítását** az ajánlóíven feltüntetett adatainak a központi névjegyzék valamint a szavazókörök és választókerületek nyilvántartásának adataival való összevetésével, ennek során meg kell vizsgálni, hogy
    - az ajánlóíven a választópolgár valamennyi szükséges adata fel van-e tüntetve,
    - létezik-e választópolgár az adott személyi azonosítóval,
    - egyeznek-e a választópolgár központi névjegyzékbeli adatai az ajánlóíven feltüntetett adataival,
    - a választópolgár – a szavazást megelőző 48. nap és az ajánlóív leadása közötti időszak bármely napján – választójogosult volt-e a választókerületben,
    - a választópolgár nem ajánlott-e egy jelöltet többször.

Az ajánlás érvényes, ha

- az ajánló választópolgár a szavazást megelőző 48. nap és az ajánlóív benyújtásának napja közötti bármely időpontban jogosult volt jelöltet ajánlani a választókerületben,
- az ajánló választópolgár ajánlóíven feltüntetett adatai a központi névjegyzék adataival teljes körűen megegyeznek,
- az ajánlás megfelel az előzőekben felsorolt követelményeknek.

Az ajánlások ellenőrzésével és a „teljeskörű egyezés" törvényi követelménynek az értelmezésével kapcsolatban az NVB 5/2014. számú iránymutatása az alábbiakat tartalmazza:

Az ajánlások ellenőrzése során a teljes körű egyezés törvényi követelményének érvényre juttatása mellett a jelöltre, illetve a jelölő szervezetre leadott ajánlásban megnyilvánuló választópolgári akarat tiszteletben tartása érdekében érvényesnek kell elfogadni azokat az ajánlásokat, amelyeket az ajánlási szabályokat betartva gyűjtöttek, a választópolgár az ajánlóíven valamennyi adatát feltüntette, és az alapján a választópolgár egyértelműen beazonosítható, de ajánlása adásakor egyes adataiban csekély mértékű eltérés tapasztalható az ajánlóíven a központi névjegyzék adataihoz képest, az alábbiak szerint:

- nem tüntette fel a neve mellett a „dr." megjelölést, de azt a központi névjegyzék a nevénél tartalmazza;
- feltüntette, de a központi névjegyzékben nem szerepel neve részeként az ifjabb, idősebb, özvegy előtag, illetve ezen előtagok rövidítése;
- saját neve esetében a központi névjegyzékben szereplő több utóneve közül csak az egyiket tüntette fel;
- az anyja neve esetében annak a központi névjegyzékben szereplő több utóneve közül csak az egyiket tüntette fel;

- lakcíme településadatát rövidítve tüntette fel, de a település az ellenőrzés során egyértelműen beazonosítható (pl. Budapest-Bp., Debrecen-Db.) különös tekintettel a megadott postai irányítószámra;
- lakcímében a közterület elnevezését nem a magyar helyesírás szabályainak megfelelően tüntette fel (pl. Kossuth utca – Kosút utca), de a közterület elnevezése egyértelműen beazonosítható, vagy a közterület elnevezése megváltozott és a régi elnevezés szerint tüntette fel (pl.: Moszkva tér – Széll Kálmán tér);
- a közterület jellegét nem a központi névjegyzékben szereplő módon adta meg, de a megadott közterület jelleg azonos kategóriába tartozik (pl. út – útja – utca – körút, tér – tere – körtér, köz – köze, sor – ároksor – fasor), vagy a közterület jellegét a központi névjegyzéktől eltérően, rövidítve jelölte meg (pl. utca – u., körút – krt.).

Az ajánlások ellenőrzését a HVI az NVR-ben végzi *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlásellenőrzés menü – Ellenőrzés)*.

Az ajánlások ellenőrzését nem kell tovább folytatni, ha az érvényes ajánlások száma elérte a jelöltséghez szükséges számot.

Az ajánlások ellenőrzését a HVI a jelölt bejelentésétől számított **három napon belül** végzi el, a jelölt illetve a lista nyilvántartásba vételére azonban a választási bizottságnak a bejelentéstől számított négy nap áll rendelkezésére.

Az ajánlások ellenőrzésének eredményéről a HVI tájékoztatja a HVB-t. Ehhez az NVR-ből kell kinyomtatni az *Ajánlóívek ellenőrzésének eredmény-statisztikája* című kimutatást *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Listák menü – Ajánlások feldolgozásának eredménye – Eredmény)*.

A választási iroda által az ajánlások ellenőrzésének elvégzését követően a Ve. 127. § (3) bekezdése értelmében készített tájékoztatást a jelöltként indulni szándékozó választópolgár és a jelöltet indítani kívánó jelölő szervezet képviselője akár a választási bizottság döntését megelőzően is jogosult megtekinteni, továbbá tájékoztatást kérhet az érvénytelennek tekintett ajánlásokat érintő érvénytelenségi okokról, azokkal összefüggésben észrevételékkel élhet. Másolat az ajánlóívekről ebben az esetben sem kérhető.

Amennyiben a jelölt bejelentése a bejelentésre nyitva álló határidőt megelőzően történik, és a HVB a megfelelő számú érvényes ajánlás hiánya okán utasítja vissza a jelölt nyilvántartásba vételét, ugyanazon jelölt ismételt bejelentése esetén további ajánlóívek igénylése és leadása lehetséges, mely esetben az érvényes ajánlások számába a korábban leadott összes érvényes ajánlást is bele kell számolni.

Az ajánlóíveket a HVI a szavazást követő 90. nap utáni munkanapon megsemmisíti.

4.5 Kompenzációs lista bejelentése

A 10 000-nél több lakosú településen a kompenzációs listát legkésőbb a szavazást megelőző 33. napon 16.00 óráig kell bejelenteni a HVB-nél az L7 nyomtatvány, valamint az azon állított jelöltek által kitöltött SZ4 nyomtatványok átadásával.

Kompenzációs listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a település egyéni választókerületeinek több mint felében jelöltet állított.

A kompenzációs lista állításánál a jelölő szervezet – a lista nyilvántartásba vételéig bejelentett – egyéni választókerületi jelöltjeinek számát kell figyelembe venni, kivéve azt a jelöltet, akinek nyilvántartásba vételét a HVB elutasította.

A HVB törli a nyilvántartásból a kompenzációs listát, ha a jelölő szervezet jogerősen nyilvántartásba vett, valamint a bejelentett, de még jogerősen el nem bírált egyéni választókerületi jelöltjeinek száma együttesen nem éri el a törvényben foglalt minimumot.

A listaindítás jogát nem érinti, ha a nyilvántartásba vett egyéni választókerületi jelölt visszalépett vagy kiesett.

Azok a jelölő szervezetek, amelyek az egyéni választókerületek több mint felében közös egyéni jelöltet állítottak, közös kompenzációs listát állíthatnak.

A listán legfeljebb háromszor annyi jelölt állítható, mint a listán megszerezhető mandátumok száma. A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, melyet a lista bejelentése után nem lehet módosítani. Ha valamelyik jelölt a listáról kiesett, helyére a listán soron következő jelölt lép. A bejelentett listára új jelölt nem jelenthető be.

A jelölő szervezet a listát, illetve a listán szereplő jelölt jelölését legkésőbb a lista bejelentésére nyitva álló határidőig visszavonhatja. A visszavont lista helyett a jelölő szervezet új listát nem állíthat.

A közös listával kapcsolatos jognyilatkozatot a közös listát állító jelölő szervezetek közösen teszik meg.

(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Listás jelölések – Települési kompenzációs listák lekérdezése, karbantartása)

4.6 A jelölt és a lista nyilvántartásba vétele

A HVB minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelöltet, illetve listát – legkésőbb a bejelentését követő negyedik napon – nyilvántartásba vesz. Az erről szóló határozatot a HVI-nek fel kell töltenie a VÜR-be.

A HVB visszautasítja a jelölt, illetve a lista nyilvántartásba vételét, ha bejelentése a törvényes feltételeknek nem felel meg.

A 10 000-nél több lakosú településen a nemzetiségi jelölő szervezetek által az egyéni választókerületekben állított, nemzetiségi jelöltként nyilvántartásba vett jelölteket a HVB – nemzetiségenként külön-külön – nemzetiségi kompenzációs listára veszi fel (azon nemzetiségi jelöltek kivételével, akiket olyan nemzetiségi jelölő szervezet állított, amely kompenzációs listát állít a településen).

(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Listás jelölések – Nemzetiségi települési kompenzációs listák lekérdezése, karbantartása)

4.6.1 A jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása

A bejelentett és a nyilvántartásba vett jelölő szervezetek, jelöltek és listák közhiteles, elektronikus nyilvántartását – a jogszabályban meghatározott adattartalommal – az NVI vezeti.

A nyilvántartott adatokban bekövetkező változásokat HVI vezeti át a nyilvántartáson.

Ha a jelölt elveszíti a választhatóság jogát, ennek tényét – a nyilvántartásból való törlése érdekében – a HVI haladéktalanul jelzi a HVB-nek. Ha a jelölő szervezetet törlik a civil szervezetek bírósági nyilvántartásából, az NVB törli a jelölő szervezetek nyilvántartásából.

4.6.2 A jelölt kiesése

A jelölt kiesik, ha

- a szavazás megkezdése előtt a jelölésről írásban lemond (ezt a HVI rögzíti az NVR-ben),
- a központi névjegyzékből törlésre kerül,
- a választhatóság jogát elveszíti,
- a választási bizottság a jelöltet állító jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából.

A kiesett jelölt nevét a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, valamint az egyéni szavazólapokról törölni kell.

4.6.3 A lista kiesése

A lista kiesik, ha

- a jelölő szervezet a listát visszavonja (ezt a HVI rögzíti az NVR-ben),
- a szavazás megkezdése előtt a listán szereplő valamennyi jelölt kiesik,
- a választási bizottság a jelöltet állító jelölő szervezetet törli a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából.

A kiesett listát a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásából, valamint a szavazólapokról törölni kell.

5. VÁLASZTÁSI KAMPÁNY

A választási eljárásról szóló törvény „A választási kampány” című VIII. fejezete a választási kampányidőszak, a választási kampánytevékenység és a választási kampányeszköz fogalmát határozza meg, valamint ez utóbbi példálózó felsorolását tartalmazza az alábbiak szerint.

5.1 Választási kampányidőszak

A választási kampányidőszak a szavazás napját megelőző 50. naptól a szavazás napján a szavazás befejezéséig tart.

5.2 Választási kampánytevékenység

Kampánytevékenységnek minősül:

- kampányeszközök kampányidőszakban történő felhasználása, és
- kampányidőszakban folytatott minden egyéb tevékenység, amelynek célja a választói akarat befolyásolása, vagy ennek megkísérlése.

Fontos, hogy a jelöltek, jelölő szervezetek a választók szavazatai megszerzése érdekében folytatott kampánytevékenység során kiemelt figyelmet fordítsanak arra, hogy tevékenységük minden esetben megfeleljen a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének. Bár a választási kampány része és velejárója az, hogy a jelöltek és a jelölő szervezetek egymás tevékenységét illetően kritikát fogalmaznak meg, illetve minősítik egymás programját (ún. negatív kampány), lényeges azonban elkülöníteni azt, hogy a választási kampányban az egymás irányában megjelenő kritikai megnyilvánulások véleményt közölnek vagy tényt állítanak. Míg a vélemény – legyen az akár szélsőséges, vagy egyesek számára bántó – önmagában nem vezethet a választási jogszabályok megsértéséhez, a valótlan tartalmú tényállítások azonban alkalmasak a választópolgárok megtévesztésére, így a választásra irányadó jogszabályok megsértésére. (Lásd: Kúria Kvk.I.37.441/2014/2.számú, Kvk. III.37.451/2014/2.számú, Kvk.III.37.380/2014/3.számú, Kvk.I.37.443/2014/4.számú végzése, Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozata)

A Ve. vonatkozó rendelkezése értelmében **nem minősül választási kampánynak**:

- az állampolgárok – *mint magánszemélyek* – közötti személyes kommunikáció, függetlenül annak tartalmától és formájától (sms-váltás, facebook, szóbeli beszélgetés stb.);
- a választási szervek (választási bizottság, választási iroda) tevékenysége.

A szavazóhelyiséghez történő szállításra való felhívás tilalma vonatkozik a választási szervekre, így a választási irodákra is. A hivatkozott tilalomba ütközik továbbá, ha a választási iroda a választópolgárokat a szavazóhelyiséghez való eljutásuk érdekében autóbusszal szállítja. (Lásd: a szavazás napján történő autóbuszos személyszállítás egyes kérdéseiről szóló 3/2014. NVB iránymutatás)

Az állam és a **helyi önkormányzat**, mint a közhatalom megtestesítője **a választási kampányban nem vehet részt**, amennyiben azonban a választási kampányban semleges pozícióját feladva mégis az egyik jelölő szervezet vagy jelölt mellett tűnik fel, azzal megsérti a jelöltek és a jelölő szervezetek esélyegyenlőségének alapelvét. Ezért a kampányidőszak alatt a jelöltek és a jelölő szervezetek esélyegyenlőségének érvényesítése érdekében az állami, illetve az önkormányzati szerveknek tartózkodniuk kell attól, hogy a pártok szabad versengésébe beavatkozzanak (Kúria Kvk.IV.37.360/2014/2.).

5.3 Választási kampányeszközök

A kampányeszközök vonatkozásában a Ve. 140. §-ban használt „különösen” kifejezésből következően nem tartalmaz taxatív felsorolást a kampányeszközök vonatkozásában. A hivatkozott törvényhely a következő kampányeszközöket nevesíti:

- plakát,
- jelölő szervezet vagy jelölt által történő közvetlen megkeresés,
- politikai reklám,
- politikai hirdetés és
- választási gyűlés.

5.3.1 Plakát

A plakát az egyik legrégebben és leggyakrabban használt kampányeszköz. Megkülönböztethető szöveges, illetve képi/grafikai plakát. Célja a polgárok tájékoztatása, meggyőzése, szavazásra történő buzdítása.

A Ve. 144. §-a alkalmazásában plakát:

- a választási falragasz,
- felirat,
- szórólap,
- vetített kép,
- embléma.

A plakát választási plakátnak történő minősítése szempontjából nincs jelentősége a plakát méretének és hordozóanyagának.

A Ve. 144. § (2) bekezdése alapján kampányidőszakban a jelölő szervezeteknek és a jelölteknek nem kell engedélyt kérni, illetve bejelenteni, ha választási plakátot szeretnének készíteni. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 46. § (9) bekezdés szerint azonban a sajtóterméken és – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az egyéb kiadványon **fel kell tüntetni a szerkesztésre és a kiadásra vonatkozó legfontosabb adatokat (impresszum)**. Az impresszumban a következő adatokat kell feltüntetni:

a) a kiadó nevét, székhelyét és a kiadásért felelős személy nevét,

b) a szerkesztésért felelős személy nevét. (Lásd: 1112/2014. sz. NVB határozat)

Plakát a Ve.144. §-ában meghatározott korlátozásokkal és tilalmakkal bárhol elhelyezhető.

A korlátozások és tilalmak a következők:

- Épület falára, kerítésre plakátot elhelyezni kizárólag a tulajdonos, a bérlő, illetőleg - állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan esetén - a vagyonkezelői jog gyakorlójának hozzájárulásával lehet. (Lásd: Kúria Kvk.II.37.477/2014/3.számú végzése)
- Egyes középületeken vagy a közterület meghatározott részén plakát, illetve óriásplakát elhelyezését a helyi önkormányzat, a fővárosban a fővárosi önkormányzat műemlékvédelmi, környezetvédelmi okból rendeletben megtilthatja. (Lásd: 959/2014. számú NVB határozata)
- Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül plakátot elhelyezni tilos.
- A választási kampányt szolgáló önálló hirdető-berendezés elhelyezésére, valamint az óriásplakátok vonatkozásában a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.
- A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az ne fedje más jelölt vagy jelölő szervezet plakátját.
- A plakátot úgy kell elhelyezni, hogy az károkozás nélkül eltávolítható legyen.

A Kúria több végzésében – Kvk.I.37.476.2014/3., Kvk.III.37.355/2014/3., Kvk.I.37.491/2014/3., Kvk.II.37.307/2014/3., Kvk.III.37.399/2014/3. – is kifejtett joggyakorlata szerint a Ve. 144 §-ának helyes értelmezése az, hogy a **választási plakát elhelyezésére kizárólag a Ve. 144.§-ának a rendelkezései az irányadók.** A választási szervek csak az e rendelkezéseknek való megfelelést vizsgálhatják, míg a közúti közlekedési szabályok, továbbá a reklámtáblák

elhelyezésére vonatkozó rendeleti szabályok nem alkalmazhatók, mivel a Ve. 144.§-a egy zárt szabályrendszert alkot.

Sem a HVI, sem az SZSZB nem jogosult arra, hogy az – akár szabályszerűen, akár törvénysértően – elhelyezett plakátot eltávolítsa.

Mindezek alapján a Kúria álláspontja szerint a plakátok villanyoszlopon való elhelyezése nem sérti sem a Ve. 144.§-át, sem a Ve. 2.§ (1) bekezdés a) és e) pontját.

A plakátot a szavazást követő 30 napon belül az, aki elhelyezte, vagy akinek érdekében elhelyezték, köteles eltávolítani. A 30 napos határidő a Ve. 10. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésből követően jogvesztő. Abban az esetben, ha az eltávolítás kötelezettségének nem tesz eleget az aki, vagy akinek érdekében elhelyezték a plakátot, a tulajdonos, a bérlő, a vagyonkezelő végzi el a plakát eltávolítását, ennek költségét azonban a plakát eltávolítására kötelezett viselni köteles.

Az **eltávolítására vonatkozó kötelezettség megszegése miatt** előterjesztett kérelem elbírálására **a választási bizottságnak nincs hatásköre és bírság kiszabására sem jogosult** (13/2014. NVB iránymutatás).

5.3.2 Választási gyűlés

Magyarország Alaptörvényének VIII. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez. A gyülekezési jogra vonatkozó törvényi szabályokat a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény tartalmazza. E törvény 3. § a) pontja azonban kimondja, hogy a törvény hatálya nem terjed ki a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlésekre. Mindebből következően a választási gyűlés, mint kampányeszköz vonatkozásában a törvényi szabályozást a Ve. tartalmazza.

A Ve. 145. § (1) bekezdése szerint **választási gyűlést a szavazás napját megelőző 50. naptól lehet tartani, de a szavazás napján választási gyűlés nem tartható.**

A választási gyűlés megtartható magánterületen (tulajdonosi engedéllyel) és közterületen egyaránt. A közterületen tartandó választási gyűlés vonatkozásában a szervezőnek **nem kell területfoglalási engedélyt** kérnie, és nem kell területfoglalási vagy egyéb jogcímen díjat fizetnie. A gyűlés megtartását nem kell a rendőrségnek sem bejelenteni. (Lásd: Kúria Kvk.IV.37.184/2014/3. számú végzése)

A választási gyűlések nyilvánosak. A választási gyűlésen a rend fenntartásáról a gyűlés szervezőjének kell gondoskodnia.

Az állami és önkormányzati költségvetési szervek számára írja elő a törvény, hogy választási gyűlés megtartására **a jelöltek, jelölő szervezetek részére azonos feltételekkel** bocsáthatnak rendelkezésre helyiséget és egyéb szükséges berendezést (pl. emelvény, hangosítás, stb.).

Célszerű, ha az önkormányzati tulajdonú helyiségek, berendezések vonatkozásában a képviselő-testület pl. a vagyonával történő rendelkezés szabályairól szóló rendeletben állapítja meg a rendelkezésre bocsátás feltételeit (pl. időpont, időtartam, ellenszolgáltatás, fizetési feltételek, stb.). Az egyéb tulajdonban álló (pl. egyházi) helyiségek, berendezések jelöltek, jelölő szervezetek számára történő rendelkezésre bocsátásáról a tulajdonos jogosult dönteni.

Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületben választási kampánytevékenységet folytatni, választási gyűlést tartani tilos, kivéve az ötszáznál kevesebb lakosú településen, feltéve, hogy más közösségi célú épület nem áll rendelkezésre.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény, illetve a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény szankcionálja a választási gyűlésen való részvétel jogtalan akadályozását.

5.3.3 Politikai reklám

5.3.3.1 Politikai reklám közzététele

A médiaszolgáltató egyenlő feltételek mellett – különös tekintettel a politikai reklámok számára, megjelenési sorrendjére, időtartamára és az adásba kerülés időpontjára – teheti közzé

a jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek és a független jelöltek politikai reklámjait. Közös jelölt, illetve közös lista esetén a jelölő szervezetek együttesen jogosultak a politikai reklám megrendelésére.

A politikai reklámhoz **véleményt, értékelő magyarázatot fűzni tilos.**

A politikai reklám közzétételéért **a médiaszolgáltató ellenszolgáltatást nem kérhet, és nem fogadhat el.**

A szavazás napján **politikai reklámot nem lehet közzétenni.**

Az audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétételre szánt politikai reklám megrendelője köteles a reklám feliratozásáról vagy jelnyelvi tolmácsolással való ellátásáról gondoskodni.

A helyi és körzeti médiaszolgáltatókat politikai reklám közzétételére vonatkozó bejelentési kötelezettség nem terheli, és az általános szabályok betartása mellett időtartambeli és idősávbeli korlátozás nélkül közvetíthetnek politikai reklámot. (Lásd: a politikai hirdetés és politikai reklám közzétételéről szóló 2/2014. NVB iránymutatás)

5.3.4 Politikai hirdetés

A politikai hirdetés az ellenérték fejében közzétett, valamely jelölő szervezet vagy független jelölt népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, **sajtótermékben** közzétett médiatartalom vagy filmszínházban közzétett audiovizuális tartalom.

Az Mttv. 203. § 60. pontjában foglaltak alapján sajtótermék **a napilap és más időszaki lap** egyes számai, valamint **az internetes újság vagy hírportál**, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a sajtótermék tekintetében.

Gazdasági szolgáltatás az önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett szolgáltatás.

Sajtótermék politikai hirdetést kizárólag a Ve. 148. §-ában meghatározott rendelkezések szerint tehet közzé az alábbiak szerint.

5.3.4.1 Formai követelmények

A sajtótermékben közzétett politikai hirdetésnek **azonnal felismerhetőnek, és más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek** kell lennie.

Amennyiben sajtótermék politikai hirdetést kíván közölni, a választás kitűzését követő 5. munkanap 16.00 óráig az Állami Számvevőszékhez (a továbbiakban: ÁSZ) el kell juttatnia hirdetési szolgáltatásainak árjegyzékét. Az ÁSZ a politikai hirdetést közölni kívánó sajtótermék árjegyzékét nyilvántartásba veszi, és honlapján közzéteszi. A nyilvántartásba vett árjegyzéket a sajtótermék a honlapján közzéteszi.

Az a sajtótermék, amelynek árjegyzékét az ÁSZ nem vette nyilvántartásba, nem közölhet politikai hirdetést.

Magyarországon letelepedett kiadók sajtótermékei közül csak az közölhet politikai hirdetést, amely az Mttv. szerinti hatósági nyilvántartásban szerepel.

5.3.5 Közvetlen politikai kampány

A közvetlen politikai kampány a választási kampányanyagnak a választópolgár részére közvetlen megkeresés módszerével történő eljuttatása.

A választópolgár azonban jogosult megtiltani, hogy a választási szervek a róla nyilvántartott adatokat a névjegyzékből való adatszolgáltatás szabályai szerint a jelölő szervezeteknek, jelölteknek kiadják.

A választópolgár egyéb adatai felhasználásához – mint mobiltelefonszám, elektronikus levélcím – a kifejezett hozzájárulása szükséges.

Közvélemény-kutatás

A Ve. az exit-pollra vonatkozó korábbi szabályozást pontosítja azáltal, hogy **nem a szavazóhelyiségből, hanem az épületből kilépő választópolgárok tekintetében** teszi lehetővé a közvélemény-kutatás kérdéseinek feltételét.

A szavazás napján a közvélemény-kutatást végző személy abba az épületbe, amelyben a szavazóhelyiség van, nem léphet be, a választópolgárokat semmilyen módon nem zaklathatja, és csak az épületből kilépőket kérdezheti meg. Az ilyen módon készített közvélemény-kutatás eredményét (exit poll) is csak a szavazás befejezése után, azaz a szavazás napján 19.00 óra után hozható nyilvánosságra.

Az exit poll-on kívüli, más módszerrel végzett közvélemény-kutatás eredménye korlátozás nélkül közzétehető.

A közvélemény-kutatások esetében biztosítani kell a megkérdezett személy teljes anonimitását, a véleményadás önkéntességét, valamint érvényre kell juttatni a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét. Ennek megfelelően a közvélemény-kutatók semmilyen módon nem zaklathatják, és nem befolyásolhatják a választópolgárokat.

5.4 Tiltott kampánytevékenység

5.4.1 Mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra való nyilvános felhívás

A Ve. 143/A. § (2) rendelkezése szerint mozgóurna igénylésére és a szavazóhelyiséghez történő szállításra nyilvános felhívás nem tehető közzé, szavazóhelyiséghez történő autóbuszos személyszállítás nem végezhető. (Lásd: a szavazás napján történő autóbuszos személyszállítás egyes kérdéseiről szóló 3/2014. NVB iránymutatás)

5.4.2 Relatív területi kampánytilalom

A Ve. 143. §-a szerint a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül – közterületen – választási kampánytevékenység a szavazás napján nem folytatható.

A 11/2014. NVB iránymutatás szerint:

Relatív területi kampánytilalom: a szavazás napján, a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül közterületen a kampánytevékenység folytatásának tiltása.

A relatív területi kampánytilalom az aktív kampánytevékenység folytatására vonatkozik, ezért a közterületen a szavazás napját megelőző napokon jogszerűen elhelyezett plakátokat nem kell leszedni.

A Ve. 143. §-ában foglalt relatív területi kampánytilalom sérelmét valósítja meg, ha valamely jelölt vagy jelölő szervezet népszerűsítése érdekében bárki olyan tevékenységet folytat, amely miatt a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül, illetve magában a szavazóhelyiségben a választói akarat befolyásolására alkalmas tartalom hallható vagy látható. A jogsértés ténye akkor is megvalósul, ha a berendezés vagy jármű, amelyből a választói akarat befolyásolására alkalmas tartalmat sugározzák vagy vetítik, a szavazóhelyiséget magába foglaló épület bejáratától számított 150 méteren kívül helyezkedik el.

Nem jelenti önmagában a relatív területi kampánytilalom sérelmét, ha az a jármű, amelyre a kampányidőszakban jelölt vagy jelölő szervezet népszerűsítésére szolgáló, a Ve. 144. §-a

szerinti plakátot helyeztek el, a szavazás napján keresztülhalad a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres területen. A Ve. 143. §-a rendelkezésének sérelmét jelenti azonban, ha az e pontban nevesített jármű várakozik a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteren belül, vagy az áthaladása folyamatos vagy rendszeres. Ez utóbbi értelmezés nem vonatkozik a menetrend szerinti szállítást végző járművekre, különös tekintettel a kötött pályás eszközökre.

A pártatlanság követelményének érvényesítése megköveteli, hogy a választási szervek tagjai a relatív területi kampánytilalom időbeli és területi szabályaira is figyelemmel, a szavazás napján jelöltet, jelölő szervezetet népszerűsítő, ahhoz köthető szimbólumokat ne használjanak, ilyeneket ne osztogassanak, ruházatukon ne viseljenek. Sérti továbbá az említett követelményt, ha a választási szervek tagjai a jelölt, jelölő szervezet szimbólumát a választási szervek hivatalos helyiségeiben, így különösen a szavazóhelyiségekben használják, illetve jelölő szervezethez köthető ruházatot (egyenruhát) viselnek ott.

A választási szervek hivatalos helyiségeiben – így különösen a szavazóhelyiségekben –, azonban nem tilos azoknak a jelképeknek, zászlóknak a kitűzése, használata, amelyeket a Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény (a továbbiakban: Jelképtv.) alapján az állami és a helyi önkormányzati szervek középületeire állandó jelleggel ki kell tűzni, illetőleg fel kell vonni.

Nem minősül kampánytevékenységnek és ezért nem ütközik a relatív területi kampánytilalom Ve.-ben foglalt szabályába a választási szerveknek a választójog gyakorlásával, illetve a választási eljárási cselekményekkel kapcsolatos információk közlésére vonatkozó tevékenysége, amelyek a választópolgárok tárgyilagos tájékoztatását biztosítják.

A Ve. 143. §-ában foglalt korlátozás általános szabály, mely nem szűkíthető egy adott választással kapcsolatos kampánytevékenység tilalmára. Amennyiben két vagy több különböző választás eljárása ugyanazon időszakban zajlik, a tilalom általánosan vonatkozik valamennyi választási eljárásra.

A Ve. relatív területi kampánytilalomra vonatkozó szabályából és a Ve. más rendelkezéseiből egyértelműen következik, hogy a szavazás napján kampánytevékenységet nem csak közterületen, a szavazóhelyiséget magába foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül, hanem a szavazóhelyiség elhelyezésére szolgáló épületben és a szavazóhelyiségben sem lehet folytatni.

5.4.3 Szavazás napján választási gyűlés tartása

Választási gyűlést kampányidőszakban lehet tartani, ugyanakkor a szavazás napján választási gyűlés nem tartható.

5.4.4 Szavazás napján politikai reklám közzététele

A szavazás napján politikai reklámot nem lehet közzétenni a televízióban és a rádióban.

5.4.5 Közvélemény-kutatás eredményének közzététele

Az exit poll közvélemény-kutatás eredménye a szavazás befejezését követően, tehát a szavazás napján 19.00 óra után hozható nyilvánosságra.

(Lásd: a szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB számú iránymutatás.)

5.5 A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat

A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat elbírálásának fórumát, azaz a kifogást elbíráló választási bizottságot arra tekintettel határozza meg a törvény, hogy egyrészt mely médiaszolgáltatást, sajtóterméket érinti a jogorvoslat, másrészt mely választás során nyújtották azt be. Ennek megfelelően a hatásköri, illetve illetékességi szabályokat a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán az alábbiak szerint határozza meg a törvény.

Az országos, lineáris médiaszolgáltatás és az országosan terjesztett sajtótermékek, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével kapcsolatos kifogást **a Nemzeti Választási Bizottság** bírálja el.

Körzeti és helyi, illetve lekérhető médiaszolgáltatással vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogást a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán **a médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye szerint illetékes TVB** bírálja el.

A kifogásban a kérelmező megjelöli, vagy lehetőség szerint csatolja a törvénysértés bizonyítékául szolgáló műsorszámot vagy médiatartalmat. Amennyiben a kérelmező nem csatolta a megjelölt műsorszámot, és az szükséges lenne a kifogás elbírálásához, akkor azt az illetékes választási bizottság hivatalból szerzi be.

A választási bizottság a kifogásnak helyt adó döntésében, az általános jogkövetkezmények alkalmazásán túl kötelezi a médiatartalom-szolgáltatót, hogy határozata rendelkező részét

a) napilap és internetes sajtótermék, valamint lekérhető médiaszolgáltatás esetében a határozat közlésétől számított három napon belül, a jogsértő közléshez hasonló módon,

b) más időszaki lap esetében a legközelebbi számban, a jogsértő közléshez hasonló módon,

c) lineáris médiaszolgáltatás esetében a határozat közlésétől számított három napon belül, a jogsértő közléssel azonos napszakban és ahhoz hasonló módon

tegye közzé.

A Ve. lehetőséget biztosít a kifogást elbíráló választási bizottság részére, hogy bírságot szabjon ki, a következők figyelembe vételével:

- az eset összes körülményét figyelembe kell venni annak eldöntésénél, hogy indokolt-e bírság kiszabása;
- a bírság mértékének megállapításánál ugyancsak figyelembe kell venni az eset összes körülményét, így különösen a jogsértéssel érintett médiaszolgáltató fajtáját, vételkörzetét, a jogsértéssel érintett sajtótermék jellemzőit, a jogsértés súlyát és a jogsértés ismétlődő jellegét;
- a bírság összegének megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

A bírság legmagasabb összege a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötvenszerese. (A kötelező legkisebb munkabér havi összegét kormányrendelet állapítja meg.)

5.6 Adatszolgáltatás a névjegyzékből

A szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok nevét és lakcímét, a Ve. 89. § rendelkezéseire is figyelemmel

a) a jelölt kérésére – az érintett választókerületre kiterjedően – a HVI,

b) a listát állító jelölő szervezet kérésére – a jelölő szervezet által megjelölt választókerületekre kiterjedően – a Nemzeti Választási Iroda

öt napon belül, de legkorábban a nyilvántartásba vételüket követően átadja.

A jelölt által kérelmezett adatszolgáltatás esetén a jelölt igazolja a kötelező legkisebb munkabér egy havi összegének megfelelő összegű adatszolgáltatási díjnak, azaz 105 000 Ft-nak a Nemzeti Választási Iroda számlájára történt befizetését.

A listát állító jelölő szervezet által kérelmezett adatszolgáltatás esetén a listát állító jelölő szervezet igazolja a kötelező legkisebb munkabér egy havi összegének megfelelő összegű adatszolgáltatási díjnak, azaz 105 000 Ft-nak a listás választókerületben megválasztható képviselők száma szerinti befizetését a Nemzeti Választási Iroda számlájára.

A jogalkotó a választópolgár információs önrendelkezési jogának érvényesülése érdekében azonban lehetővé teszi, hogy a választópolgár megtilthassa a róla nyilvántartott adatok választási szervek általi kiadását, így azon választópolgárok adatai nem adhatóak ki a jelöltek, jelölő szervezetek kérésére, akik – erre irányuló névjegyzékkel kapcsolatos kérelmükben – az adatok kiadását megtiltották.

A díjat a Nemzeti Választási Iroda 10032000-00333616-00000000 számú számlájára kell befizetni. Az átutalás közlemény rovatában a magánszemély személyi azonosítóját, illetve a jelölő szervezet szervezetazonosítóját kell feltüntetni, valamint az érintett települést, választókerületet.

A HVI az adatszolgáltatásra vonatkozó igény beérkezését a befizetés igazolását követően haladéktalanul jelenti az NVI-nek, aki tájékoztatja annak módjáról. A HVI az adatszolgáltatási díj megfizetéséről szóló igazolás másolatát (scannelt képét) megküldi az NVI részére.

Az adatszolgáltatás adatait kizárólag közvetlen politikai kampány céljára lehet felhasználni. Egyéb célú felhasználásuk, másolásuk, harmadik személynek történő átadásuk tilos.

Az adatszolgáltatás adatait a nyilvántartásba vett jelölt és listát állító jelölő szervezet legkésőbb a szavazás napján 16.00 óráig köteles megsemmisíteni, és az erről készült jegyzőkönyvet a szavazást követő 3. napon 16.00 óráig köteles átadni az adatszolgáltatást teljesítő választási irodának.

Nem közvetlen politikai kampány céljára történő felhasználásra, másolásra, harmadik személynek történő átadásra, valamint a megsemmisítésre vonatkozó kötelezettség megszegésére hivatkozással kifogás terjeszthető elő. Ha az elbírálásra hatáskörrel rendelkező választási bizottság a kifogásnak helyt ad – az általánosan alkalmazandó jogkövetkezményeken túl (megállapítja a jogszabálysértés tényét, a jogsértőt eltiltja a további jogszabálysértéstől, a választási eljárást vagy annak a jogorvoslattal érintett részét megsemmisíti és megismételteti) – lehetőség van bírság kiszabására is.

A bírság legmagasabb összege természetes személy esetén a kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötszöröse, egyébként a kötelező legkisebb munkabér havi összegének tizenötszöröse.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság 2014. február 4-én ajánlást adott a választási eljárással kapcsolatos adatkezelésekről, amely rendelkezéseit a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek időközi választása során is indokolt szem előtt tartani *(http://naih.hu/files/Valasztas-2014-Ajanlas-2014-02-04.pdf)*.

6. SZAVAZÁS

6.1 Szavazás jogi előkészítése

A szavazás előkészítéséhez kapcsolódó feladatok címzettjei a választási szervek; egyrészt a választási bizottságok, másrészt a választási irodák.

A szavazás előkészítése során a HVB hatáskörébe tartozik:

- a jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása,

  (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Sorsolások)
- a szavazólap adattartalmának jóváhagyása.

  (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Technikai feladatok – Szavazólap imprimálás – Szavazólap imprimálás)

A Ve. 44. § (1) bekezdésében (a „választási bizottság az ügy érdemében határozatot hoz”) foglaltak alapján a HVB mind a jelöltek, a listák sorrendjének kisorsolása, mind pedig a szavazólap adattartalmának jóváhagyása tárgyában a Ve. 46. §-ában meghatározott formai és tartalmi elemeknek megfelelő, ún. „alakszerű” határozatot hoz.

6.1.1 A jelöltek, illetve a listák sorrendjének kisorsolása

A szavazólapon a **jelöltek** –polgármesterjelöltek, egyéni választókerületi jelöltek, egyéni listás jelöltek – nem nevük abc sorrendjében szerepelnek a szavazólapon, hanem a HVI által **kisorsolt sorrendben**.

Emellett – a mandátumkiosztás biztosítása érdekében – a HVB-nek a kompenzációs listák sorsolását is el kell végeznie.

A HVB – a HVI közreműködésével – bonyolítja le a **sorsolást**, amit a Ve. 160. § (2) alapján a polgármesterjelöltek, egyéni választókerületi jelöltek, egyéni listás jelöltek tekintetében a szavazást megelőző 34. napon, 16 óra után végez el.

A sorsolást **nyilvános ülésén kell elvégezni**, melyre célszerű meghívni a jelölteket, a jelölő szervezetek képviselőit, a sajtó munkatársait. A sorsolás módjának szabályairól a HVB dönt.

A sorsolásban nem vesznek részt azok a jelöltek, illetve listák, amelyeknek nyilvántartásba vétele jogerősen elutasításra került. Azokat a jelölteket (listákat) kell figyelembe venni a sorsoláskor,

- amelyeket már jogerősen nyilvántartásba vett a HVB,
- amelyek nyilvántartásba vételéről még nem hozott döntést a HVB,
- amelyek nyilvántartásba vételét a HVB elutasította, de a döntés még nem jogerős,
- amelyeket már nyilvántartásba vett a HVB, de a döntés még nem jogerős.

Ha a sorsolást követően valamely jelöltet vagy listát nem vesznek jogerősen nyilvántartásba, vagy abból törölnek, a szavazólapon szereplő jelöltek, illetve listák egymáshoz viszonyított sorrendje nem változik.

A Ve. nem határozza meg választástípusonként a szavazólap mintáját, hanem „Az egyéni szavazólap adattartalma” című 5. melléklete rögzíti az egyéni szavazólap tartalmi elemeit. Az egyéni szavazólap fogalma sem került meghatározásra a törvényben, de értelemszerűen e fogalomkörbe tartozik a polgármesterként, valamint az egyéni választókerületben vagy egyéni listán induló jelöltek megválasztására vonatkozó szavazólap.

Az egyéni szavazólap tartalmazza:

a) a „szavazólap” megjelölést,

b) a bélyegzőlenyomat elhelyezésére szolgáló terület megjelölését a szavazólap bal felső sarkában,

c) a választás megnevezését,

d) a szavazás napját,

e) a választókerület megjelölését,

f) annak megjelölését, hogy hány jelöltre lehet érvényesen szavazni,

g) a jelölt sorszámát,

h) a jelölt nevét,

i) a szavazásra szolgáló kört,

j) a jelölő szervezet nevét vagy a „független jelölt" megnevezést,

k) nemzetiségi jelölt esetén a nemzetiség megjelölését,

l) az érvényes szavazat formájára vonatkozó tájékoztatást.

A nemzetiségi jelölő szervezet kérésére a nemzetiségi jelölő szervezet nevét, rövidített nevét, a nemzetiségi jelölt kérésére a jelölt nevét a nemzetiség nyelvén is fel kell tüntetni a szavazólapon.

A Ve. részletes szabályozást nyújt az azonos nevű jelöltek szavazólapon történő feltüntetésére vonatkozóan.

Abban az esetben, ha a választás során kettő, vagy több jelölt neve megegyezik, a szavazólapon nevük után, zárójelben feltüntetésre kerül születési évük.

Amennyiben ugyanazon jelölő szervezet által állított, vagy független jelöltek neve és születési éve is azonos, akkor a szavazólapon a jelöltek neve után, zárójelben fel kell tüntetni:

a) a lakcímük szerinti települést, ha az is azonos

b) foglalkozásukat.

Ez utóbbi esetben a HVI feladata írásban felhívni a jelöltet azon nyilatkozat megtételére, amely a foglalkozásának a szavazólapon történő feltüntetésére vonatkozik.

Erről a jelöltnek legkésőbb a felhívástól számított harmadik napon nyilatkoznia kell.

A Ve. nem tartalmaz rendelkezést arra az esetre, ha az érintett – akár önhibájából, akár önhibáján kívül – nem nyilatkozik a törvény által meghatározott határidőn belül.

Megszűnt tehát annak a lehetősége, hogy névazonosság esetén a jelölt kérhesse ragadványnevének (becenevének) szavazólapon történő feltüntetését.

- A több utónévvel rendelkező jelöltnek lehetősége van arra, hogy kérje, miszerint a szavazólapon csak az egyik utóneve kerüljön feltüntetésre.
- A doktori címmel rendelkező jelölt pedig arra vonatkozóan terjeszthet elő kérelmet, hogy a szavazólapon ne szerepeljen a „dr." megjelölés. E kérelmet az E2 nyomtatványon kell jelezni.

Kivétel: A jelölt kérelme ellenére is fel kell azonban tüntetni az egyéni szavazólapon a jelölt valamennyi utónevét, illetve a „dr." megjelölést, ha ennek elmaradása esetén kettő, vagy több azonos nevű jelölt szerepelne a szavazólapon.

A szavazólapon valamennyi jelölő szervezet nevét fel kell tüntetni közös jelölt esetén.

A jelölő szervezet rövidített nevét, illetve jelképének („logójának") ún. szürkeárnyalatos képét a szavazólap abban az esetben tartalmazza, ha a jelölő szervezet azok feltüntetését a szavazólap adattartalmának jóváhagyását megelőzően kérte.

6.1.2 A szavazólap adattartalma

A HVI-nek nagy hangsúlyt kell fektetni a szavazólap elkészíttetéséhez szükséges adatok informatikai rendszerben történő pontos rögzítésére.

A szavazólapokat az NVI olyan biztonsági elemmel látja el, amely a szavazóhelyiségben is ellenőrizhető. Ezek az alábbiak:

vízjel szőnyegszerűen elhelyezve (Magyarország címerének képe)	
egyedi biztonsági perforáció szőnyegszerűen elhelyezve (Magyarország körvonala, benne 2015 felirat)	

A szavazólapon a jelölteket, listákat folyamatos sorszámozással ellátva kell feltüntetni.

A jelöltek, jelölő szervezetek adatait nagybetűvel, azonos betűtípussal és betűméretben kell szerepeltetni, a jelölő szervezet jelképét („logóját") húsz milliméter magas és negyven milliméter széles területen kell elhelyezni a szavazólapon.

Ha a közös jelölt, illetve lista állításában részt vevő jelölő szervezetek több jelkép feltüntetését kérik, azokat együttesen kell a húsz milliméter magas és negyven milliméter széles területen elhelyezni.

6.1.3 A szavazólap adattartalmának jóváhagyása

A szavazólapot az NVI készíti el, annak adattartalmát a HVB hagyja jóvá (imprimálás).

Az imprimálásra a NVI által megadott napon kerül sor, az HVB ülés pontos időpontjáról a HVI a VÜR ***imprimalas*** levelezési címén tájékoztatja az NVI elnökét.

Annak érdekében, hogy az imprimálásra kerülő szavazólap helyesen tartalmazza a jelöltek adatait, a HVI feladata előzetesen ellenőrizni, hogy azok adatai a benyújtott dokumentumokkal egyezően kerültek-e rögzítésre az NVR-ben.

A HVI-nek a bizottsági ülést megelőzően két példányban kell kinyomtatnia a „MINTA" felirattal és nyomdai verziószámmal ellátott szavazólapot (ezek az éles szavazólapon nem kerülnek feltüntetésre). A kinyomtatható állomány A4-es formátumra tördelt.

Ha több lapra történt a szavazólap minta nyomtatása, akkor csak az egyik példányt kell összeragasztani a szavazólap képének megfelelően, azért, hogy a másik (nem összeragasztott) példány könnyen továbbítható legyen elektronikusan.

A HVI vezetője a szavazólap-mintát beterjeszti a HVB ülésre. A HVB az ellenőrzés során hibátlannak talált és elfogadott szavazólap-minták mindkét példányát „NYOMHATÓ" jelzéssel látja el. Amennyiben hibásnak találta valamely szavazólap mintát, akkor kézzel egyértelműen megjelöli a mintán (mindkét példányon) a formai és/vagy tartalmi hibát. A szavazólap mintát minden esetben aláírással hitelesíti.

Az imprimálás során a HVI-nek az NVR Választás előkészítés moduljában kell rögzítenie a szavazólap minősítését.

A HVI az elfogadott és a hibásnak talált szavazólap minta képét szkennelve, VÜR-ben az ***imprimalas*** levélcímre megküldi az NVI-nek. Emellett intézkedik a szavazólap adattartalmának jóváhagyásával kapcsolatosan hozott határozat VÜR-ben történő feltöltéséről.

Amennyiben szükséges a szavazólap képének javítása, arról az NVI – szükség esetén a HVI-vel együttműködve – egy napon belül intézkedik.

A szavazólap adattartalmának jóváhagyását követően jogorvoslati döntés, vagy nyilvántartásból való törlés következtében módosulhat a szavazólap adattartalma. A változás átvezetését követően nem kell a módosított szavazólapot ismét a HVB elé terjeszteni jóváhagyás céljából, mert a változások átvezetéséről a választási irodának kell gondoskodnia.

A jelölő szervezeteket és a független jelölteket a szavazólap adattartalmának módosításáról haladéktalanul tájékoztatni kell. A tájékoztatás módjára vonatkozóan nincs törvényi előírás, célszerű azonban annak írásbeli formáját választani.

A HVI az adattartalom-változáshoz kapcsolódó dokumentumoknak a VÜR ***imprimalas*** levélcímre történő megküldésével tájékoztatja az NVI-t.

Szavazási kellékek biztosítása

Az alábbi kellékeket az NVI valamennyi időközi választás esetén központilag biztosítja:

Megnevezés	Mennyiség
Szavazólap(ok)	Előzetes választópolgárszám alapján
Boríték szavazólap(ok)hoz (C/5)	Előzetes választópolgárszám alapján
Braille-írásos szavazósablon	Érintett szavazókörönként*
Braille-írásos tájékoztató szavazólaphoz	Érintett szavazókörönként*
Eredmény jegyzőkönyv	4 db**
Kellékes egységcsomag	1 db
Szavazóköri tájékoztató plakátok (fajtánként 1-1 db)	2 db
Urnacsomag (1 nagy urna, 2 kis urna, 1mobil szavazófülke)	1 db szavazókörönként

** amennyiben szerepel ilyen választópolgár a névjegyzéken*
*** több szavazókörös települések esetén*

Fenti kellékek a szavazás hetében a HVI egyeztetett időpontban kerülnek kiszállításra a HVI által megadott címre. A szállítást minden esetben az ANY Biztonsági Nyomda Nyrt. végzi.

Az átvételt követően a HVI ellenőrzi, hogy a termékek hiánytalanul kerültek leszállításra, és erről jelentést küld az NVI-nek.

6.2 Szavazás helye

Szavazni kizárólag **személyesen, a választópolgár lakóhelyén** vagy – ha a 2014. évi általános választáson a jelenlegi bejelentett tartózkodási helye szerinti választókerületben szerepelt a névjegyzékben – **bejelentett tartózkodási helyén** szavazhat. Ez alól a törvény kivételt enged a mozgásában gátolt választópolgár tekintetében, aki mozgóurnával szavazhat.

6.3 Szavazás ideje

A szavazóhelyiségben a szavazás napján **6 órától 19 óráig** lehet szavazni. Nincs lehetőség korábbi kezdésre és csak sorban állás esetén van – figyelemmel a 8/2014. NVB állásfoglalásra – lehetőség a szavazás 19 órát követő lezárására.

Garanciális jelentőségű, hogy a választópolgárok a szavazás ideje alatt bármikor megjelenhessenek a szavazóhelyiségben, ezért azt a szavazás ideje alatt nem lehet bezárni. A szavazás szüneteltetése és felfüggesztése kizárólag rendkívüli események bekövetkezése esetén lehetséges. A törvény ilyen rendkívüli, a választás szabadságát és titkosságát veszélyeztető eseménynek tekinti azt az esetet, amikor az SZSZB tagjainak száma három alá csökken, vagy a szavazás elháríthatatlan ok miatt lehetetlenné válik (pl. bombariadó, rosszullét stb.).

Ebben az esetben a szavazást a jelen lévő tagok kötelesek azonnal felfüggeszteni, az urnát, valamint a választási iratokat zárolni és a felfüggesztés tényéről a HVI vezetőjét a szavazás törvényes folytatásának biztosítása érdekében haladéktalanul értesíteni. A rendkívüli eseményről külön jegyzőkönyvet kell készíteni. A rendkívüli esemény elhárítását követően a szavazást tovább kell folytatni.

Szintén fontos, a választójog egyenlőségéből fakadó szabály, hogy a szavazást nem lehet meghosszabbítani, azaz minden választópolgárnak ugyanaz az időintervallum áll rendelkezésére a szavazásra.

[A Nemzeti Választási Bizottságnak a szavazás befejezésének és lezárásának időpontjáról szóló 8/2014. NVB iránymutatása szerint a Ve. a „szavazás befejezése" és a „szavazás lezárása" kifejezéseket nem szinonimaként, hanem eltérő jelentéstartalommal használja. Egyrészt a szavazás befejezése általános, valamennyi szavazókörre azonos időpontot jelent, míg a szavazás lezárását szavazóhelyiségenként lehet értelmezni. Másfelől a két időpont nem feltétlenül esik egybe, hiszen sorban állás esetén az adott szavazóhelyiségben az általános jelleggel meghatározott befejezési időponthoz képest később kerül sor a szavazás lezárására.]

6.4 Szavazóhelyiség és annak felszereltsége

A szavazóhelyiséget jelölt vagy jelölő szervezet használatában lévő épületben nem lehet kialakítani akkor sem, ha a jelölt vagy a jelölő szervezet az épületnek csak egy (esetleg külön bejárattal rendelkező) részét használja. Amennyiben az épület az ingatlan-nyilvántartás adatai szerint a jelölt vagy jelölő szervezet tulajdonában van, de azt részben sem használja, akkor kialakítható a szavazóhelyiség az épületben. Mindezekre már a szavazókör kialakítását megelőzően a HVI vezetőjének tekintettel kellett lennie. Előfordulhat azonban, hogy a szavazókör, szavazóhelyiség kialakítását követően történik változás a használati viszonyokban, ezért is kell a HVI vezetőjének ismételten figyelmet fordítania a használati viszonyok feltérképezésére, szükség esetén időben döntést hozni másik szavazóhelyiség kialakításáról.

Tekintettel a Ve. 2. § (1) bekezdésében rögzített választási alapelvekre, azon belül is a fogyatékkal élő választópolgárok joggyakorlásának elősegítése érdekében minden településen, minden választókerületben legalább egy szavazóhelyiséget akadálymentesíteni kell.

Az előzőeket is figyelembe véve a szavazóhelyiséget úgy kell kialakítani, hogy az a választópolgárok számára jól megközelíthető legyen, biztosítsa a választópolgárok befolyástól mentes joggyakorlását, valamint garantálja az SZSZB zavartalan működését.

A szavazóhelyiségben a szavazás zökkenőmentes lebonyolítása érdekében szükséges számú, de legalább két szavazófülke kerül kialakításra. A szavazóhelyiség használata azonban „csak" jog és nem kötelezettség, a szavazófülke igénybevételére az SZSZB felhívja a választópolgárt, de arra nem kötelezheti.

A szavazás céljára a szavazóhelyiségben szükséges számú, de legalább két urna és egy mozgóurna kerül felállításra.

A szavazóhelyiségben és a szavazófülkében a választópolgárok részére – megfelelő módon rögzített – toll kerül elhelyezésre. A Ve. 172.§ (1) bekezdése értelmében az SZSZB tagjai a szavazóhelyiségben csak a hivatalosan elhelyezett tollat használhatják. A választópolgárok nem

kötelezhetőek kizárólag ezen tollak használatára, a hivatalosan kihelyezett tollak használata csak lehetőség, így ők saját tollat is igénybe vehetnek (pl. névjegyzék aláírásához, szavazólap kitöltéséhez stb.), ennek használata a szavazás érvényességét nem befolyásolja.

Az SZSZB tagjai a szavazás időtartama alatt – a hivatalos választási iratok és a hivatalos toll kivételével – nem használhatnak adatrögzítésre vagy adattovábbításra alkalmas eszközt a szavazóhelyiségben. Az Alaptörvényben és a Ve.-ben is rögzített jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvének súlyos sérelmét valósítja meg az, aki a választási névjegyzék alapján hozzáférhetővé tesz olyan adatokat, amelyek a szavazati jogukat gyakorolt, illetőleg a szavazni jogosult, de még meg nem jelent választópolgárok személyéről bármilyen módon az arra nem jogosult szerveknek, szervezeteknek, személyeknek tájékoztatást ad.

Abban a szavazóhelyiségben, amelynek szavazóköri névjegyzékében olyan választópolgár szerepel, aki a Ve. 88. § c) pontja szerinti Braille-írással ellátott szavazósablon használatát kérte, lehetősége lesz ezen sablon használatára a szavazókörben, illetve – amennyiben igényelte – a mozgóurnás szavazás során.

6.5 A szavazásnapi kellékek átadása

A szavazás adminisztratív és technikai előkészítése körébe tartozó feladatok ellátása a választási iroda feladatkörébe tartozik, azok ellátásába az SZSZB elnöke kapcsolódik be, a bizottság, mint testület, nem.

A HVI feladata:

- a szavazás lebonyolításához szükséges iratok és kellékek SZSZB elnöke, akadályoztatása esetén elnökhelyettese részére történő átadása, amely átadás magában foglalja:
    - szavazóköri névjegyzéket,
    - a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét,
    - a szavazólapokat,
    - a szavazóköri jegyzőkönyveket,
    - az egyéb kellékeket.

  A szavazóköri jegyzőkönyveket a HVI az NVR-ből nyomtatja ki, és azok már tartalmazzák a jelöltek/listák adatait is.

  Az átadás-átvételt a szavazás napját megelőző napon kell elvégezni, amely rendszerint a választási iroda székhelyén, átvételi elismervényen történik.

  Célszerű az átadás-átvételt tételesen elvégezni, megbeszélve a felmerülő kérdéseket, problémákat.

- a szavazás lebonyolításához szükséges iratok és kellékek őrzéséről való gondoskodás.

  A HVI vezetője dönti el, hogy az őrzés az iroda székhelyén – az önkormányzati hivatalban – történjen, vagy a szavazókörben, szavazóhelyiségben biztosított az iratok és kellékek megfelelő őrzése.

A szavazás napján, de még a szavazás megkezdése előtt az SZSZB feladata a választási iratok és egyéb kellékek szavazóhelyiségbe történő elhelyezése, azok számbavétele, megfelelőségének ellenőrzése.

6.6 Szavazóhelyiségben tartózkodhatnak

A választási iratok, egyéb kellékek elhelyezést követően a szavazás megkezdéséig az SZSZB és a HVI tagja, valamint a nemzetközi megfigyelő tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

A szavazás megkezdésétől a szavazás lezárásáig az SZSZB tagok, a jegyzőkönyvvezető, a médiatartalom-szolgáltató képviselője, valamint a nemzetközi megfigyelő tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

A választópolgár – valamint a Ve. 181. § (1) bekezdése szerinti segítője – választójoga gyakorlásához szükséges ideig tartózkodhat a szavazóhelyiségben.

6.7 Szavazás megkezdése

A szavazóhelyiség kinyitását követően (6 óra) az SZSZB az urnák állapotát, valamint azt, hogy azok üresek, az elsőként szavazó választópolgárral együtt – aki nem lehet az SZSZB tagja, illetve a jegyzőkönyvvezető – a szavazás megkezdése előtt megvizsgálja.

Ezt követően az SZSZB a **mozgóurnába ellenőrző lapot** helyez el. Ennek hiánya a mozgóurnába leadott szavazatok érvénytelenségét eredményezi (egyebekben az ellenőrző lap tartalmazza az elhelyezés időpontját, valamint az elsőként szavazó választópolgár és az SZSZB jelenlévő tagjainak aláírását).

A megfelelő számú urnát az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében úgy kell lezárni, hogy azokból – az urna szétszedése nélkül – ne lehessen szavazólapot eltávolítani, továbbá tekintettel kell lenni arra is, hogy az urna alsó részén a szavazólap ne tudjon „kicsúszni".

Ezek után az SZSZB jelen lévő tagjai és az elsőként szavazó választópolgár a szavazóköri jegyzőkönyvön aláírásukkal tanúsítják, hogy az urnák lezárásukkor üresek voltak, valamint, hogy a lezárás szabályszerűen történt.

6.7.1 Választópolgár a szavazóhelyiségben

A szavazóhelyiségben az a választópolgár szavazhat, aki a kinyomtatott és hitelesített szavazóköri névjegyzékben szerepel.

A szavazóköri névjegyzékbe – annak kinyomtatását és hitelesítését követően – választópolgárt nem lehet felvenni.

A választópolgárt a szavazást megelőzően az SZSZB-nek azonosítania kell. A választópolgár igazolja személyazonosságát, valamint lakcímét **vagy** személyi azonosítóját.

Személyazonosság igazolására alkalmas dokumentumok:

- magyar hatóság által kiállított személyazonosító igazolvány
- magyar hatóság által kiállított régi típusú, könyvecske formájú személyazonosító igazolvány (a kemény borítójú, népköztársasági címerrel és a puha borítójú, köztársasági címerrel ellátott)
- magyar hatóság által külföldi állampolgárok számára kiállított személyazonosító igazolvány
- magyar hatóság által kiállított ideiglenes személyi igazolvány
- más uniós tagállam által kiállított személyi igazolvány (nem magyar állampolgárságú választópolgár esetén)
- magyar hatóság által kiállított vezetői engedély
- magyar hatóság által kiállított útlevél
- magyar hatóság által kiállított ideiglenes útlevél
- más uniós tagállam által kiállított útlevél (nem magyar állampolgárságú választópolgár esetén)
- fogvatartott választópolgár esetén a fogvatartotti nyilvántartó lap

Az egyes okmányok igénylése során a kérelem benyújtásakor kapott átvételi elismervény (A4-es nyomtatott lap) nem alkalmas a személyazonosítás igazolására!

Lakcím igazolására alkalmas dokumentumok:

- lakcímet igazoló hatósági igazolvány (lakcímkártya)
- lakcím bejelentésről szóló átvételi elismervény
- régi, könyvecske alakú személyazonosító igazolvány, amennyiben tartalmazza a lakcímet

Személyi azonosító igazolására alkalmas dokumentumok:

- személyi azonosítót igazoló hatósági igazolvány (a lakcímkártya hátoldala)
- hatósági bizonyítvány, illetve igazolás a személyi azonosító jelről

Az SZSZB visszautasítja és a visszautasítottak névjegyzékére felveszi azt a választópolgárt, aki:

- nem tudja személyazonosságát és lakcímét vagy személyi azonosítóját igazolni
- nem szerepel a kinyomtatott névjegyzéken
- már szavazott
- megtagadja a szavazólap átvételének a névjegyzéken aláírásával történő igazolását.

6.7.2 Szavazás mozzanatai

Amennyiben a szavazásnak akadálya nincs, az SZSZB a szavazóköri névjegyzék alapján a választópolgár részére átadja a szavazólapot, amelyet a választópolgár jelenlétében a bal felső sarkában bélyegzőlenyomattal lát el, valamint a szavazólap elhelyezésére szolgáló borítékot.

A szavazólap átvételét a választópolgár a kinyomtatott szavazóköri névjegyzéken saját kezű aláírásával igazolja. Írásképtelen választópolgár helyett – e tény feltüntetésével – az SZSZB két tagja írja alá a névjegyzéket.

A választópolgár a szavazóhelyiségben tartózkodásának időtartama alatt semmilyen módon nem akadályozhat, nem befolyásolhat más választópolgárt a szavazásra vonatkozó választójoga gyakorlásában. A választópolgár a szavazófülkében kitölti a szavazólapot. Amennyiben a választópolgár nem kívánja igénybe venni a szavazófülkét, az SZSZB felhívja a szavazófülke igénybevételének lehetőségére, de annak használatára nem kötelezheti.

A szavazólap kitöltésének ideje alatt csak a választópolgár, illetve a Ve. 181. § (1) bekezdése alapján segítője tartózkodhat a szavazófülkében.

A látássérült választópolgár Braille-írással ellátott szavazósablont vehet igénybe a szavazás segítése céljából, melyet a szavazást megelőző 9. napig kérhet a HVI-től. Az SZSZB a választópolgár szavazólapját belehelyezi a szavazósablonba, és így adja át a választópolgár részére. A szavazást követően a választópolgár a szavazólapot kiveszi a szavazósablonból, borítékba helyezheti és az urnába dobja, a szavazósablont pedig visszaadja az SZSZB-nek.

A választópolgár a szavazólapot borítékba helyezheti és az urnába dobja. A szavazólap érvényességét nem érinti, ha azt a választópolgár borítékba helyezés nélkül dobja be az urnába.

Ha a választópolgár a szavazólap urnába történő helyezése előtt jelzi, hogy a szavazólap kitöltését elrontotta, a rontott szavazólapot az SZSZB bevonja, egy külön e célra szolgáló borítékba helyezi, és a rontott szavazólap helyett új szavazólapot ad ki. Az SZSZB a rontott szavazólap helyett újat – választópolgáronként és szavazólap fajtánként – csak egyszer adhat ki.

Az OVB a 9/2006. (III. 30.) számú állásfoglalásában kifejtette álláspontját a szavazólap szavazóhelyiségen kívülre viteléről:

[„A választási eljárásnak Ve. 3. § a) és d) pontjaiban megfogalmazott alapelvei, vagyis a választás tisztaságának megóvása és a választási csalás megakadályozása, illetve a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveiből következik, hogy a szavazólap olyan közokirat, amelynek rendeltetése a választópolgárok választói akaratának megjelenítése, illetve a választási eredmény megállapítása.

Ebből következően sérti a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvét az, ha a választópolgár a szavazólapot sajátjaként kezeli, és azt a szavazóhelyiségből kiviszi. A szavazólapnak a szavazóhelyiségből való elvitele alkalmat adhat akár választási csalás elkövetésére is, ennek megakadályozása a választások tisztaságához fűződő közérdek. A szavazólap nem rendeltetésszerű felhasználása a választások titkosságának alkotmányos követelményét is sértheti. Az OVB álláspontja szerint a szavazólap fizikai valóságában nem a szavazópolgáré, tehát a Ve. 3. § b) pontjában foglalt alapelve – az önkéntes részvétel a szavazásban – nem ad felhatalmazást a szavazólapnak szavazókörből történő kivitelére.”]

6.7.3 Szavazás módja

Érvényesen szavazni csak a hivatalos szavazólapon szereplő jelöltre, listára a jelölt neve melletti, illetve lista feletti körbe tollal két, egymást metsző vonallal lehet. A szavazat érvényességét – ha az egyéb jogszabályi feltételeknek megfelel – nem érinti, ha a szavazólapon bármilyen megjegyzést tettek, a jelöltek sorrendjét megváltoztatták, a jelölt nevét kihúzták, illetve nevet írtak hozzá.

6.7.4 Az SZSZB (tájékoztató és segítő) szerepe, működésének egyéb kérdései

Az SZSZB egyik feladata a szavazás törvényes lebonyolítása, melynek része a szavazókörben a választópolgárok tájékoztatása, és a választópolgároknak a törvény által előírt rendben történő segítségnyújtás is.

Ennek keretében az SZSZB:

- ha egy, az egyéni szavazólapon szereplő jelölt vagy egy lista a szavazólapok elkészítése után, de a szavazás napját megelőzően kiesett, a szavazóhelyiségben elhelyezett hirdetményen, valamint szükség szerint szóban tájékoztatja a választópolgárokat, a kiesett jelölt vagy lista nevét a szavazólapon áthúzza;
- az írásképtelen választópolgár helyett – e tény feltüntetésével – az SZSZB két tagja írja alá a névjegyzéket;
- szükség esetén – a választópolgár befolyásolása nélkül – megmagyarázza a szavazás módját;
- ha az olvasni nem tudó, vagy a szavazásban egyéb ok miatt akadályozott választópolgár a szavazólap kitöltéséhez segítségül más személyt nem tud megkérni, kérésére az SZSZB két tagja együttesen segítséget nyújt, ez azonban nem irányulhat a választópolgár befolyásolására.

Az SZSZB elnöke felelős a szavazás napján a szavazóhelyiségben a rend fenntartásáért. Abban az esetben, ha az elnök akadályoztatva van helyette az SZSZB elnökhelyettese jár el.

Az SZSZB törvényben meghatározott létszámát biztosítani kell. Ha az SZSZB – az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB – munkájában részt vevő tagok száma kevesebb, mint öt, a HVI vezetője a póttagok közül a bizottságot kiegészíti. Ha ilyen módon nincs lehetőség a bizottság kiegészítésére, akkor arról a TVI vezetője köteles gondoskodni más település SZSZB póttagjának megbízásával.

A szavazóhelyiséget magában foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül – közterületen – választási kampánytevékenységet a szavazás napján nem folytatható. Ennek ellenőrzése az SZSZB-nek nem feladata.

6.7.5 Szavazás mozgóurnával

A mozgóurnás szavazásra a szavazóhelyiségben történő szavazásra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni, a névjegyzék helyett azonban a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékét kell használni.

A mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzéke a szavazóköri névjegyzék speciális változata.

A többes szavazás lehetőségének kizárása érdekében egy választópolgár vagy csak a kinyomtatott szavazóköri névjegyzéken, vagy csak a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékén szerepelhet.

Az SZSZB a mozgóurnát igénylő választópolgárt felveszi a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékébe, és törli a kinyomtatott szavazóköri névjegyzékből.

Mozgóurnás szavazás esetén szavazófülke helyett a szavazás titkosságát garantáló körülményeket kell a választópolgár számára biztosítani.

A mozgóurna iránti kérelmet a szavazóköri névjegyzékben szereplő, mozgásában egészségi állapota vagy fogyatékossága, illetve fogva tartása miatt gátolt választópolgár nyújthatja be.

A mozgóurna iránti kérelemnek a választás kitűzését követően, de **legkésőbb a szavazást megelőző második napon kell** megérkeznie a HVI-hez vagy a szavazás napján, legkésőbb 15 óráig az SZSZB-hez. A 15.00 órát követően érkezett kérelmeket az SZSZB elutasítja.

A mozgóurnát az SZSZB **legalább két tagja** viszi ki – a szavazókör területén belül – a mozgóurnát igénylő választópolgárok jegyzékében szereplő választópolgárhoz.

Az esetleges rontott szavazólapok kicserélése érdekében a mozgóurnás szavazáshoz a választópolgárok számánál legfeljebb tízzel több szavazólapot visz ki az SZSZB két tagja.

A mozgóurnás szavazáshoz a szavazólapot előzetesen, a szavazóhelyiségben bélyegzőlenyomattal látja el az SZSZB.

A mozgóurnás szavazás során fel nem használt, előre lebélyegzett szavazólapokat az SZSZB tagjai a szavazóhelyiségbe történő visszaérkezésükkor felhasználásra alkalmatlanná teszik, és külön csomagolják.

A mozgóurnás szavazást úgy kell megszervezni, hogy az SZSZB tagjai 19 óráig visszaérjenek a szavazóhelyiségbe.

6.7.6 Szavazás lezárása

A szavazás **19.00 órakor befejeződik**. A 19.00 órakor sorban álló választópolgárok még szavazhatnak. A szavazás lezárásáról szóló 3/2010. OVB állásfoglalásában a testület kifejtette: „Az Országos Választási Bizottság álláspontja szerint a Ve. 71. § (1) bekezdésének az az eljárás felel meg, ha az SZSZB a 19.00 óráig a szavazás céljából megjelent, még sorban álló valamennyi választópolgár részére biztosítja a szavazás lehetőségét.

Az SZSZB-nek meg kell teremtenie annak technikai feltételeit, hogy a fenti határidő után érkező választópolgárok már ne szavazhassanak. Ezt követően az SZSZB a szavazást lezárja.

7. VÁLASZTÁS EREDMÉNYÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA

Polgármester

Az a jelölt lesz polgármester, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta. Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.

Egyéni listás képviselők

Azok a jelöltek lesznek képviselők, akik a megválasztható képviselők száma szerint a legtöbb érvényes szavazatot kapták.

Szavazategyenlőség esetén sorsolással kell megállapítani, hogy ki jut mandátumhoz.

Vegyes választási rendszerben

Az egyéni választókerületben az a jelölt lesz képviselő, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta Szavazategyenlőség esetén időközi választást kell tartani.

A kompenzációs listáról arányos mandátumkiosztás szerint, a töredékszavazatok alapján jutnak mandátumhoz a listák a Ve. szerinti sorrendben.

A szavazatszámlálás és a választási eredmény megállapítása

Az SZSZB a szavazás lezárását követően először a megjelent választópolgárokkal kapcsolatos adatokat összesíti, majd összeszámolja a leadott szavazatokat.

A szavazólapok számbavétele után az SZSZB megállapítja a szavazóköri eredményt és azt jegyzőkönyvbe foglalja.

Az SZSZB a jegyzőkönyv egy-egy másolati példányát (a hozzá tartozó határozatokkal együtt) kérésre, ingyenesen átadja a jelöltek jelenlévő képviselőinek. A jegyzőkönyveket, választási iratokat, nyomtatványokat és szavazólapokat – az urnával együtt – haladéktalanul a HVI-hez szállítja.

A szavazóköri jegyzőkönyvek alapján a HVB megállapítja a polgármester-, illetve a képviselő-választás eredményét. Az eredmény megállapításáról határozatot hoz a HVB, amelynek melléklete az eredményjegyzőkönyv.

Ha a 10 000-nél több lakosú településen a képviselő-testület egészének megválasztására került sor, a jogerős egyéni választókerületi jegyzőkönyvek alapján a HVB megállapítja a kompenzációs listás választás eredményét is.

Egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB gyakorolja az SZSZB feladat- és hatáskörét, végzi a szavazatszámlálást és kitölti a szavazóköri jegyzőkönyv szavazással és szavazatszámlálással kapcsolatos részeit. Ezt követően már, mint HVB hozza meg a határozatát az eredmény megállapításáról, és kitölti a szavazóköri jegyzőkönyv eredmény-megállapításra vonatkozó részét.

A szavazóköri jegyzőkönyvek és választás eredményéről szóló jegyzőkönyvek 1. példányát szkennelve haladéktalanul meg kell küldeni az NVI-nek.

Az 1. számú jegyzőkönyvek példányát 30 napon belül eredetben is el kell juttatni az NVI-hez (postacím: 1397 Budapest, Pf.:547). A jegyzőkönyvek Magyar Nemzeti Levéltárnak történő átadásáról az NVI gondoskodik. A jegyzőkönyvek 2. példányait a HVI helyben irattározza.

A szavazást követő kilencvenedik nap utáni munkanapon a választási iratokat – a jegyzőkönyvek kivételével – meg kell semmisíteni.

8. A KÉPVISELŐK NYILVÁNTARTÁSÁNAK VEZETÉSE

8.1 A mandátum megszűnésének rögzítése az NVR-ben

A helyi önkormányzati képviselő. illetve a polgármester megbízatásának megszűnését a HVI a Képviselők nyilvántartásában rögzíti. A mandátum megszűnésének dátumaként az alábbi időpontot kell beállítani:

8.1.1 A polgármester megbízatásának megszűnése

- halála napja
- választójog elvesztésének napja
- összeférhetetlenség kimondásának napja (jogorvoslat esetén bírósági döntés napja)
- méltatlanság kimondásának napja (jogorvoslat esetén bírósági döntés napja)
- sorozatos törvénysértés esetén az ítélet jogerőre emelkedésének napja
- lemondásban megjelölt nap, ennek hiányában a lemondás átvételének napja
- feloszlás esetén az időközi választás napja
- feloszlatást kimondó ogy. határozat meghozatalának napja

8.1.2 A képviselő megbízatásának megszűnése

- halála napja
- választójog elvesztésének napja
- összeférhetetlenség kimondásának napja (jogorvoslat esetén bírósági döntés napja)
- méltatlanság kimondásának napja (jogorvoslat esetén bírósági döntés napja)
- 1 éven keresztül nem vesz részt a munkában – a képviselő-testület döntése szerinti nap
- lemondásban megjelölt nap, ennek hiányában a lemondás bejelentésének / átvételének napja
- feloszlás esetén az új testület alakuló ülésének napja
- feloszlatást kimondó ogy. határozat meghozatalának napja

8.2 Az új mandátum rögzítése az NVR-ben

A HVI az új képviselő, illetve polgármester megbízatásának keletkezését haladéktalanul rögzíti az NVR-ben. A mandátum keletkezésének dátumaként a következő időpontot kell feltüntetni:

- időközi választáson szerzett mandátum esetén az időközi választás napja, ha a szavazást megismételtetik, akkor az ismételt szavazás napja,
- az egyéni listás, illetve a kompenzációs listás mandátum időközi választás nélkül történő betöltése esetén a HVB mandátumot kiadó határozata jogerőre emelkedésének napja.

9. JOGORVOSLATOK

9.1 Jogorvoslatok általában

9.1.1 Jogorvoslatok fajtái

A jogorvoslatok három formája a kifogás, a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat iránti kérelem. Ezen felül rendkívüli jogorvoslati lehetőség, hogy az Alaptörvényben foglalt jogok megsértése esetén alkotmányjogi panaszt lehet benyújtani.

Kifogást a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással a központi névjegyzékben szereplő választópolgár, jelölt, jelölő szervezet, továbbá az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

Fellebbezést a választási bizottság elsőfokú határozata ellen a központi névjegyzékben szereplő választópolgár, jelölt, jelölő szervezet, továbbá az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

Bírósági felülvizsgálati kérelmet a választási bizottság másodfokú határozata, továbbá az NVB határozata ellen **az ügyben érintett** természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet nyújthat be.

9.1.2 Jogorvoslati határidők

A **határidőket naptári napokban** kell számítani. A Ve-ben meghatározott **határidő minden esetben jogvesztő**, késedelem kimentésére, illetve igazolás előterjesztésére nincs mód. A határidő annak **utolsó napján 16 órakor** jár le, a **választási bizottság** rendelkezésére nyitva álló határidő **24 órakor** jár le.

A **jogorvoslati kérelmek benyújtására, valamint azok elbírálására** – a speciális jogorvoslati eljárásokat kivéve - **3 napos határidő** áll az érintettek rendelkezésére a jogsértés elkövetésétől, illetve a megtámadott választási bizottság határozatának meghozatalától.

9.1.3 Általános hatásköri szabályok

A helyi választási bizottság dönt:

- az SZSZB tevékenysége, döntése elleni kifogásról, valamint a szavazóhelyiségben elkövetett egyéb cselekménnyel kapcsolatos kifogásról,
- minden olyan kifogásról, amely kifejezetten az egyéni listás, az egyéni választókerületi, a kompenzációs listás vagy a polgármester-választáshoz kapcsolódik.

A területi választási bizottság dönt:

- minden olyan kifogásról, amely kifejezetten a megyei vagy fővárosi önkormányzati választáshoz vagy a főpolgármester-választáshoz kapcsolódik,
- minden olyan kifogásról, amely nem tartozik az (1) bekezdés alá, és az elkövetés helye a TVB illetékességi területén található,
- a helyi választási bizottság döntése elleni fellebbezésről.

A Nemzeti Választási Bizottság dönt:

- minden olyan kifogásról, amely nem tartozik a HVB vagy a TVB hatáskörébe, és az elkövetés helye nem határozható meg,
- a TVB döntése elleni fellebbezésről.

A bírósági felülvizsgálati kérelmet a másodfokú határozatot hozó választási bizottság székhelye szerinti illetékes **ítélőtábla bírálja el.**

A **Kúria bírálja el** az NVB határozata ellen benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelmet.

9.2 Az egyes jogorvoslatok

9.2.1 Kifogás

Kifogást a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértésére hivatkozással **benyújthatja**

- a központi névjegyzékben szereplő választópolgár,
- jelölt, jelölő szervezet, továbbá
- az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet.

Kifogást úgy kell benyújtani, hogy az **legkésőbb a sérelmezett jogszabálysértés elkövetésétől számított harmadik napon** megérkezzen az elbírálásra jogosult választási bizottsághoz. **Folyamatosan fennálló tevékenység esetén** a tevékenység fennállásának teljes ideje alatt be lehet nyújtani kifogást, de **legkésőbb a sérelmezett tevékenység megszűnésétől számított 3. napig**.

A **választási iroda tevékenységével kapcsolatban** is lehet kifogást benyújtani, ennek elbírálása annak **a választási bizottságnak a hatáskörébe tartozik**, amely mellett a választási iroda működik. Ha az adott választáson ez a választási bizottság nem működik, akkor a felettes választási iroda mellett működő választási bizottság jár el.

A Ve. értelmében kifogást **benyújtani kizárólag írásban** személyesen, levélben, telefaxon vagy elektronikus levélben lehet.

A kifogásnak **tartalmaznia kell:**

- a jogszabálysértés megjelölését,
- a jogszabálysértés bizonyítékait,
- a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét) és - ha a lakcímétől (székhelyétől) eltér - postai értesítési címét,
- a kifogás benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a magyar állampolgárságát igazoló okiratának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát.

A kifogás **tartalmazhatja** benyújtójának telefaxszámát vagy elektronikus levélcímét, illetve kézbesítési megbízottjának nevét és telefaxszámát vagy elektronikus levélcímét (rövid úton történő elérhetőségek), de **nem utasítható el érdemi vizsgálat nélkül** a kifogás, ha a benyújtó nem adta meg a rövid úton történő elérhetőségét.

Ha a **kifogás elbírálására nem az a választási bizottság illetékes**, amelyhez azt benyújtották, a választási bizottság az ügyet - legkésőbb a beérkezését követő napon - **jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel átteszi az annak elbírálására illetékes választási bizottsághoz**. A választási bizottság köteles eljárni a hozzá áttett ügyben.

A választási bizottság az áttétel hatáskörét - jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel - a bizottság elnökére átruházhatja.

Ha a választási bizottság, illetve a bizottság elnöke az ügyet **nem teszi át** az illetékes választási bizottsághoz, a **választási bizottság köteles az ügyben eljárni**.

Az áttétel kapcsán két fontos dologra kell a figyelmet felhívni.

Az NVB 2014. október 30-án konkrét ügyben hozott 205. számú jegyzőkönyvi döntésében rögzítette álláspontját a Ve. 213. §-ában foglaltakkal kapcsolatban. Eszerint a választási bizottság jegyzőkönyvbe foglalt döntésével vagy a hatáskör átruházása esetén elnöki levélben, a beérkezéstől számított 1 napon belül teheti át a kifogást, és csak a határidőben áttett kifogás alkalmas joghatás kiváltására, vagyis keletkeztet eljárási kötelezettséget.

Az is kiemelendő, hogy az áttételről csak a választási bizottság (illetve annak elnöke) rendelkezhet, a választási irodákat ilyen jogosultság nem illeti meg, az iroda vezetője legfeljebb

az áttételről szóló döntést és az összes iratot csak továbbítja a másik bizottság illetve az amellett működő iroda részére.

A **választási bizottság** legkésőbb a kifogás **beérkezésétől számított 3 napon belül dönt**. Áttétel esetén a kifogás határidőben történt benyújtásának vizsgálatakor azt az időpontot kell figyelembe venni, amikor az első választási bizottsághoz beérkezett.

A kifogás a választás bizottság határozatának meghozataláig **visszavonható**, azonban a **bizottság hivatalból is lefolytathatja** az eljárást.

A kifogást **érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani**, ha

- azt nem a jogosult nyújtotta be,
- elkésett,
- nem tartalmazza a jogszabálysértés megjelölését,
- nem tartalmazza a jogszabálysértés bizonyítékait,
- nem tartalmazza a kifogás benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét), és ha lakcímétől (székhelyétől) eltér postai értesítési címét,
- nem tartalmazza a kifogás benyújtójának személyi azonosítóját, illetve a külföldön élő, Magyarországon lakcímmel nem rendelkező választópolgár magyar állampolgárságát igazoló okiratának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bíróság nyilvántartásba-vételi számát,
- annak elbírálása nem tartozik egyik választási bizottság hatáskörébe sem.

A kifogás kapcsán a bizottság első feladata, hogy megvizsgálja, hogy megfelel-e a jogorvoslati kérelem a Ve.-ben előírt formai követelményeknek. Mivel az alaki kellékeiben hiányos jogorvoslat nem lehet alkalmas semmilyen eljárás, vagy választási eredmény vitatására, ezért a kifogás érdemi vizsgálat nélküli elutasítása nem lehetőség a bizottság részére, hanem az kötelezően meghozandó döntés.

Ha a választási bizottság a **kifogásnak helyt ad**

- megállapítja a jogszabálysértés tényét,
- a jogsértőt eltiltja a további jogszabálysértéstől,
- a választási eljárást vagy annak a jogorvoslattal érintett részét megsemmisíti és megismételteti,
- bírságot szabhat ki
    - a választási kampány szabályainak megsértése,
    - a jelölt, jelölő szervezet rendelkezésére bocsátott ajánlóív visszaadási kötelezettség elmulasztása, valamint
    - a névjegyzékből szolgáltatott adatok megsemmisítési szabályainak megszegése esetén.

A **bírság kiszabásáról**, és annak mértékéről a bizottság **mérlegelési** jogkörében dönthet, figyelembe véve az eset valamennyi körülményét, így különösen a jogsértéssel érintettek körének nagyságát, a jogsértés súlyát és területi kiterjedtségét, a jogsértés ismétlődő jellegét, nyilvánvaló szándékosságát.

A **bírság legmagasabb összege** természetes **személy esetén** a **kötelező legkisebb munkabér havi összegének ötszöröse**, egyébként a kötelező legkisebb munkabér havi összegének **tizenötszöröse**.

A rendelkezésre bocsátott valamennyi **ajánlóív benyújtásának elmulasztása esetén a bírság** összege minden be nem nyújtott ajánlóív után **tízezer forint**. A bizottság ez esetben **hivatalból** jár el és hozza meg határozatát. **Nem szabható ki bírság** a határidő elteltét követő napon benyújtott, ajánlást nem tartalmazó ajánlóív után.

Ha a kötelezett a bírság összegét a határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül nem fizette be, akkor **a tartozás adók módjára behajtható**, melyről az NVI gondoskodik. A

jogerősen kiszabott bírság méltányosságból történő elengedésére, mérséklésére, halasztott, vagy részletfizetésre nincs lehetőség.

Amennyiben a bizottság a **kifogásnak nem ad helyt**, azt elutasítja.

A választási bizottság együttes vizsgálat és elbírálás végett elrendelheti azoknak az előtte folyamatban levő **ügyeknek az egyesítését**, amelyeknek tárgya egymással összefügg.

Ha a választási bizottság által érdemben **elbírált ügyben újabb kifogást** nyújtanak be, és az nem tartalmaz a választási bizottság által még nem értékelt bizonyítékot, a választási bizottság elnöke megküldi a kifogás benyújtója részére a választási bizottság határozatának – személyes adatokat nem tartalmazó – másolatát, és erről a következő ülésen tájékoztatja a választási bizottságot.

A választási bizottság az elnök tájékoztatását jegyzőkönyvbe foglalt döntéssel tudomásul veszi vagy – ha a határozat megküldésének feltételei nem állnak fenn – az ügy érdemében határozatot hoz.

9.2.2 Fellebbezés

A fellebbezés a választási bizottság **elsőfokú határozata ellen** irányul.

Fellebbezést **lehet benyújtani**

- jogszabálysértésre hivatkozással,
- valamint a bizottság mérlegelési jogkörében hozott határozata ellen.

A fellebbezést **benyújthatja**

- a központi névjegyzékben szereplő választópolgár,
- jelölt, jelölő szervezet, továbbá
- az ügyben érintett természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet.

Nem lehet fellebbezni

- a jegyzőkönyvbe foglalt döntés,
- a másodfokon eljárt bizottság határozata, valamint
- a Nemzeti Választási Bizottság határozata ellen.

Nem nyújthat be fellebbezést a megtámadott határozatot hozó bizottság elnöke és annak tagja.

A fellebbezést a megtámadott határozatot hozó választási bizottságnál kell előterjeszteni, úgy, hogy **a megtámadott határozat meghozatalától számított 3 napon belül megérkezzen**. A fellebbezést személyesen, levélben, telefaxon vagy elektronikus levélben lehet benyújtani.

A fellebbezésnek **tartalmaznia kell**

- a kérelem jogi alapját, azaz a jogszabálysértés megjelölését, vagy mérlegelésre hivatkozást,
- a kérelem benyújtójának nevét, lakcímét (székhelyét) és – ha a lakcímétől (székhelyétől) eltér – postai értesítési címét,
- a kérelem benyújtójának személyi azonosítóját, illetve ha a külföldön élő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgár nem rendelkezik személyi azonosítóval, a magyar állampolgárságát igazoló okiratának típusát és számát, vagy jelölő szervezet vagy más szervezet esetében a bírósági nyilvántartásba-vételi számát.

A fellebbezés benyújtója választása szerint **megadhatja** telefaxszámát vagy elektronikus levélcímét, illetve kézbesítési megbízottjának nevét, telefaxszámát, vagy elektronikus levélcímét.

A fellebbezést **a választási iroda az ügy összes iratával együtt a beérkezése napján felterjeszti az elbírálásra jogosult választási bizottság** elé.

9.3 Speciális jogorvoslatok

9.3.1 Szavazókörök kialakításával kapcsolatos jogorvoslatok

A HVI vezetőjének **a szavazókörök kialakításáról és felülvizsgálatáról szóló határozata ellen** a határozat **közzétételének időtartama alatt lehet fellebbezést benyújtani** a HVI vezetőjéhez.

A fellebbezést a **TVI vezetője bírálja el**, a beérkezést követő **3 napon belül**. A TVI vezetője a szavazóköri beosztást módosítja, vagy a fellebbezést elutasítja. A TVI vezetőjének döntése ellen **további jogorvoslatnak nincs helye.**

9.3.2 Névjegyzékkel kapcsolatos jogorvoslat

A **HVI**

- **központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet** elbíráló döntése ellen **legkésőbb** az arról szóló értesítés kézhezvételét, illetve elektronikus úton vagy telefaxon közölt értesítés esetén **az értesítés megküldését követő 15. napon lehet fellebbezést** benyújtani.
- **szavazóköri névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet** elbíráló döntése ellen legkésőbb az arról szóló értesítés kézhezvételét, illetve elektronikus úton vagy telefaxon közölt értesítés esetén **az értesítés megküldését követő 3 napon belül lehet fellebbezést benyújtani, de legkésőbb a szavazást megelőző 2. napon**.

A fellebbezést a **HVI** vezetőjéhez kell benyújtani, aki

- a benyújtást követő 15 napon belül, de
- a választás kitűzését követően legkésőbb a beérkezését követő napon **dönt**.

Ha a HVI vezetője a **fellebbezésnek helyt ad, a névjegyzéket módosítja**. Ha **fellebbezést elutasítja**, legkésőbb a fellebbezés elbírálására rendelkezésre álló határidő utolsó napján **felterjeszti a járásbíróséghoz**.

A **bíróság** a fellebbezésről

- a beérkezését követő **15 napon belül**,
- a **választás kitűzését követően meghozott döntés esetén három napon belül,**
- **de legkésőbb a szavazás napját megelőző napon** dönt.

A bírósági eljárás során **ügyvédi képviselet nem kötelező**. Ha a bíróság a fellebbezést alaposnak tartja, a névjegyzéket a döntésnek megfelelően módosítani kell, ellenkező esetben a fellebbezést elutasítja.

A választási iroda vezetőjének döntését az érintettel, valamint a fellebbezés benyújtójával, a bíróság határozatát a megtámadott határozatot hozó választási iroda vezetőjével is **közölni** kell.

9.3.3 Jelöltek, listák sorrendje elleni jogorvoslat

A jelöltek, listák sorrendjét megállapító HVB-döntés ellen **nincs helye önálló jogorvoslatnak**, az a szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni bírósági felülvizsgálati kérelembe foglalható.

9.3.4 Szavazólap adattartalmának jóváhagyása elleni jogorvoslat

A szavazólap adattartalmát megállapító HVB-döntése ellen fellebbezést nem, **csak bírósági felülvizsgálati kérelmet lehet benyújtani**.

A felülvizsgálati kérelmet a HVB-nél kell benyújtani úgy, hogy az **legkésőbb a határozat meghozatalát követő napon megérkezzen**.

A bírósági felülvizsgálati kérelmet a **HVB székhelye szerinti Ítélőtábla bírálja el** legkésőbb a kérelem felterjesztését követő napon.

9.3.5 A média kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslat

A média választási kampányban való részvételével kapcsolatos jogorvoslatról akkor beszélhetünk, ha a **jogsértést a médiatartalom-szolgáltató** követi el. Abban az esetben, ha egy műsorszámban elhangzik egy kijelentés, vagy egy videó-megosztó portálon vagy közösségi oldalon közzétesznek egy videót, nyilatkozatot, de a jogvita tárgya a műsorban, videóban elhangzó kijelentés tartalma, a jogsértő a nyilatkozó személy, és nem a médiaszolgáltató, az ilyen kifogás nem a Ve. 151. § szerinti médiajogorvoslat.

Az **NVB** bírálja el az **országos** médiaszolgáltatók és az országosan terjesztett sajtótermék, illetve a **filmszínházak** választási kampányban való részvételével – a Ve. rendelkezéseinek megsértésével – kapcsolatos kifogást.

A médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye szerint illetékes **TVB** bírálja el a **körzeti és helyi, illetve lekérhető** médiaszolgáltatással vagy **nem országosan** terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogást.

9.3.6 Választás eredménye elleni jogorvoslat

Az SZSZB **szavazóköri eredményt megállapító döntése ellen önálló fellebbezésnek nincs helye**, csak a választási bizottság eredményt megállapító döntése elleni fellebbezéssel együtt van helye.

A választási bizottság **eredményt megállapító döntése ellen**

- az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára,
- a szavazóköri eredmények összesítésére és a választási eredmény megállapítására vonatkozó szabályok megsértésére hivatkozással lehet fellebbezést benyújtani.

Ha az SZSZB szavazóköri eredményt megállapító döntésének törvénysértő voltára hivatkozással adták be a fellebbezést, és a fellebbezés elbírálása csak a **szavazatok újraszámolása** esetén lehetséges, a fellebbezést elbíráló bizottság, illetve a felülvizsgálati kérelmet elbíráló bíróság köteles a szavazatokat újraszámolni. Ebben az esetben a elbírálásra rendelkezésre álló határidő a 6 napra nő, és az újraszámlálást végző bizottság, bíróság igénybe veheti a választási iroda segítségét. Ha az SZSZB a szavazóköri eredményt megállapította, a szavazatok újraszámolásának nincs más módja, csak az itt leírt.

A szavazás megismételtetését csak a 8.2.1. pontban foglaltaknak megfelelő kifogás alapján lehet kérni, az eredményt megállapító döntéssel szembeni fellebbezésben nem!

9.3.7 Jogorvoslat a választási szerv hallgatása miatt

Ha a **HVB** vagy a **HVI eljárási kötelességének határidőben nem tesz eleget**, a **TVB**, illetve a **TVI** az erre irányuló kifogás megérkezésétől vagy hivatalos tudomásszerzéstől számított **3 napon belül megállapítja a jogszabálysértést**, és

- a mulasztó választási szervet az eljárás soron kívüli lefolytatására utasítja, vagy
- meghozza az elmulasztott döntést.

9.3.8 Jogorvoslat a választókerületek kialakítása és felülvizsgálata miatt

Időközi választáson ilyen típusú jogorvoslat nem fordulhat elő, tekintettel arra, hogy a választókerületekkel kapcsolatosan a HVI vezetője csak az általános választás évében jogosult határozatot hozni.

10. PÉNZÜGYI LEBONYOLÍTÁS

10.1 Bevezetés

A választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos állami feladatok végrehajtásának költségeit, valamint a választási szervek tevékenységével összefüggő egyéb költségeket – az Országgyűlés által megállapított mértékben – a központi költségvetésből kell biztosítani (Ve. 12. §).

A költségek biztosításának törvényi kötelezettsége a teljes választási folyamatra, tevékenységekre és szervezetekre kiterjed. A költségek biztosítási kötelezettsége egy részről a központi beszerzéseken keresztül (pl. központi névjegyzék vezetése, nyomtatványok biztosítása) míg más részük a HVI-k szintjén jelentkező kiadások ún. normatív támogatások (HVI-k részére átadott támogatások) formájában valósul meg.

A választás lebonyolítása központi pénzügyi feladatainak ellátásáról – egyebek mellett – az NVI gondoskodik.

Az NVI a részére megállapított költségvetésből, törvényi feladatai keretében, a hatályos miniszteri pénzügyi végrehajtási rendelet alapján [7/2014. (XI. 6.) IM rendelet, a továbbiakban: Pvr.] biztosítja a választások lebonyolításának pénzügyi fedezetét a választási irodák részére.

Az NVI továbbá irányítja a TVI-k és HVI-k választásokkal kapcsolatos pénzügyi tevékenységét, elszámoltatja a választási irodákat a választásokkal kapcsolatos pénzügyi támogatás felhasználásáról.

A TVI-k és a HVI-k választási pénzügyi feladatai ellátásához az NVI az informatikai infrastruktúra feltételek függvényében biztosítja a szakrendszeri (Választási Pénzügyi Információs Rendszer, a továbbiakban VPIR) támogatást. Ennek részleteit az egyes feladatoknál szereplő informatikai fejezet tartalmazza. A VPIR rendszer használatáról az NVI elnöke utasításban rendelkezik.

A megismételt szavazások és az időközi választások kapcsán a HVI közvetlenebb kapcsolatban van az NVI-vel, felelőssége nagyobb, a TVI irányító, kontroll szerepe pénzügyi területen kisebb, de az elszámolások ellenőrzésében például változatlan.

10.2 Normatív támogatások biztosítása, választási kiadások tervezése

A normatív támogatásokat a Pvr. mellékletei tartalmazzák. Külön normatívákat tartalmaz a Pvr.

- a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek időközi választása,
- a nemzetiségi önkormányzati képviselők időközi választása,
- a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a megismételt szavazás,
- a nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a megismételt szavazás

kapcsán,

- továbbá megállapítja a Ve. 303. §-a és 310. §-a alapján a képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlatása miatt tartott időközi választás esetén alkalmazandó normatívákat, illetve az NVI részére a központi ellátású nyomtatványokért (pl. biztonsági elemekkel ellátott szavazólapok) és egyéb választástechnikai anyagokért (pl. szavazóurna, kellékes egységcsomag), valamint kapcsolódó szolgáltatásokért (pl. értesítők kézbesítése) megtérítendő összegeket.

A normatívák közvetlenül vagy közvetetten (pl. HVI feladatként) valamennyi választási feladat tekintetében biztosítják a pénzügyi fedezetet, így:

a) Választások kitűzése, a választópolgárok értesítése

b) Választási szervek működése

c) A szavazóköri névjegyzék vezetése és azzal kapcsolatos értesítések

d) Jelöltajánlással, jelöltek, jelölő szervezetek bejelentésével kapcsolatos feladatok

e) A választási kampány

f) Szavazás

A szavazás napját megelőző feladatok

Szavazásnapi feladatok

g) A választás eredményének megállapítása

h) A képviselők nyilvántartásának vezetése

i) Jogorvoslatok

j) Pénzügyi lebonyolítás

Az NVI a választások pénzügyi fedezete megállapításakor a választópolgárok számát

a) a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek időközi választása esetén a központi névjegyzék szavazás napját megelőző kilencedik napi,

b) a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a megismételt szavazás esetén a megismételtetett szavazáshoz összeállított szavazóköri névjegyzék

állapota szerint veszi figyelembe.

A normatív támogatások egyéb paramétereit (normatíva jogcímek, normatíva egységek és normatívák) a Pvr. mellékletei tartalmazzák.

Az NVI az időközi választásoknál a normatív pénzügyi fedezetet a választásban érintett megye, település, választókerület adatai alapján állapítja meg.

A közös önkormányzati hivatalok esetében, ha a székhely településen nincs időközi választás, ekkor az nem tekintendő érintettnek a normatívák tekintetében. A HVI feladatokat, köztük a pénzügyi feladatokat ilyenkor is el kell látnia a közös hivatalnak.

Megismételt szavazáson a szavazókörök esetében a szavazókör minősítése azonos a megismételtetett szavazásnál érvényes minősítéssel, azaz, a több szavazókörös település esetén akkor is több szavazókörösként kerül figyelembevételre a szavazókör, ha egy szavazókör érintett az adott választásban.

A település számára járó támogatás megállapítására a Pvr. szerinti választópolgárszám és egyéb normatíva egységek alapján kerül sor. A normatívák közt szerepelnek olyanok, melyek a választási folyamat során válnak ismertté, pl. ajánlással, ajánlásellenőrzéssel kapcsolatos adatok. A támogatás megállapításának időpontjában ezek az adatok az NVR részét képező Jelöltajánlás-ellenőrző rendszerrész (a továbbiakban: JER) adatai alapján kerülnek megállapításra. A jelöléssel kapcsolatos teendőkön túl, ezért is fontos, hogy a JER rendszer tartalmazza a jelölő szervezetek, független jelöltek (a továbbiakban: jelölő szervezetek) által igényelt (számukra kinyomtatott) ajánlóívek mennyiségét, és az elvégzett ajánlás–ellenőrzések adatait.

A jelölő szervezeteknek a részükre átadott ajánlóívekkel el kell számolniuk. A hiányzó ajánlóívek után bírságot kell fizessenek. Az ezzel kapcsolatos teendőket a 4. fejezet tartalmazza részletesen.

Az a) pontban foglalt, a választás napját megelőző kilencedik napi adatok alapján megállapított normatív pénzügyi fedezet módosulhat a Pvr. többletköltségekre, feladatelmaradásokra vonatkozó jogcímei szerint. Többletköltségre jogosító jogcímek jellemzően azok, melyek előre normatív módon nem állapíthatók meg, előre nem ismertek. Ilyenek különösen:

a) az SZSZB-be bevont póttagok díja és járuléka,

b) nem állami, vagy nem önkormányzati tulajdonú szavazóhelyiségek bérleti díja,

c) a munkáltatók által az SZSZB, valamint az egy szavazókörrel rendelkező településen a HVB tagjai után a Ve. 15. §-a szerint igényelhető átlagbér és járulékai,

d) az NVI elnöke által elrendelt, valamint a választási iroda által a más választási iroda helyett a Ve. 66. § (4a) bekezdése alapján ellátott többletfeladatok költségei,

e) a választási szervek részére az NVI elnöke által normatívaként megállapított rendkívüli költségek.

Feladatelmaradás (pl. kitűzött választás elmaradása) esetén, vagy ha a feladatot a Ve. 66. § (4a) bekezdése alapján másik választási iroda látja el, az erre a feladatra biztosított, a normatívák szerint számolt összeggel, illetve – ha a feladatelmaradás ismertté válása előtt indokolt kifizetés vagy kötelezettségvállalás történt – annak maradványával a választási szervnek el kell számolni.

Többletköltségként, illetve feladatelmaradásként kell elszámolni a téves adatszolgáltatásból származó különbözeteket.

A HVI és a TVI többletkiadásainak, valamint a Ve. 66. § (4a) bekezdése szerinti indokolt kifizetéseinek, illetve kötelezettségvállalásainak az elszámolásban való érvényesítését a választási iroda vezetője kezdeményezi az NVI elnökénél. A kérelem elfogadásáról az NVI elnöke a kezdeményezés átvételétől számított öt munkanapon belül dönt. Ha a kérelem elbírálására a feladat határidején belül nem kerül sor, a határidő leteltét követő napon az egyetértést megadottnak kell tekinteni.

A választások kiadásainak fedezetét mint bevételt a Pvr. szerinti normatívák biztosítják, a fentiek alapján.

A HVI vezetők feladata, hogy a választások kiadásait, a választási feladatok alapján, a helyi sajátosságok figyelembe vételével megtervezzék.

A kiadások helyi tervezése azt jelenti, hogy a feladatvégrehajtás módjára, a helyben szükséges kiadásokra tekintettel a HVI kiadási költségtervet készít. A kiadási tervben figyelembe kell venni, a Pvr. alapján az elszámolásban később érvényesíthető ismert többletköltségeket is (pl. megbízott SZSZB tagok hiányában bevonandó SZSZB póttagok díja). A feladatok egy része a normatíva jogcímeknél szereplőktől eltérően is végrehajtható, pl. értesítőkkel kapcsolatos feladatok a központi értesítők kiküldését követően. Amennyiben a választási iroda az értesítők kiküldését a HVI munkatársaival végzi, a normatíva átcsoportosítható.

Az általános szabály az átcsoportosításoknál, hogy az fedezetet kell nyújtson a kapcsolódó költségekre is (pl. személyi juttatások esetén a munkaadót terhelő fizetési kötelezettségekre). Személyi kiadásra a Pvr. mellékletei szerinti normatívákat – a feladatellátással arányos mértékben – biztosítani kell. Nem csoportosíthatók át a bizottsági tagok részére a Pvr-ben megállapított személyi normatívák.

A **választási bizottságok tagjait tiszteletdíj** illeti meg, azaz részükre a számfejtést ennek megfelelően kell elvégezni.

10.3 A támogatási összegek folyósítása

A választás kiadásainak fedezetére rendelkezésre álló, normatívák szerinti összeget az NVI a Pvr. 6. § (3) bekezdése szerinti, elfogadott feladattípusú pénzügyi elszámolások alapján, utólag folyósítja.

Az időközi választások támogatási összegeit az NVI közvetlenül a támogatásban részesülő választási irodák részére

- a TVI-t megillető részét az illetékes fővárosi, megyei önkormányzat hivatalának fizetési számlájára
- a HVI-t megillető részét a települési önkormányzat polgármesteri hivatala (közös önkormányzati hivatal esetén a közös önkormányzati hivatal) fizetési számlájára

folyósítja.

A választások lebonyolítása pénzügyi fedezetének biztosítása érdekében a fenti fizetési számlától eltérő fizetési számlára történő utalásra is van lehetőség, az NVI elnöke írásbeli engedélyével. Az engedélyeztetést az illetékes választási iroda vezetője kezdeményezi az NVI elnökénél.

A megfelelő fizetési számla adatait az időközi választás bejelentésekor, vagy változás esetén haladéktalanul meg kell adni az NVI részére.

10.4 Elszámolás a választás céljára biztosított pénzeszközökről

10.4.1 Az elszámolás pénzügyi feladatai

A választás céljára biztosított pénzeszközöket választásonként elkülönítetten kell kezelni.

Az elkülönítés feladata azt jelenti, hogy az elszámolásról választásonként – azaz külön a helyi önkormányzati, külön az esetlegesen azzal egy napon tartott nemzetiségi önkormányzati és külön az esetleges megismételt szavazásról – és választási eseményenként (azaz minden kitűzött választási napról is külön) kell elszámolni.

Az elszámolás kettős feladatot jelent.

a) az önkormányzat az államháztartási törvény és végrehajtási rendelete, valamint az államháztartás számviteléről szóló kormányrendelet szerint vezeti a belső számviteli nyilvántartásait, másrészt,

b) figyelemmel a Pvr.-ben előírtakra, "a pénzeszközök felhasználásáról kiadásnemenként – ezen belül a többletköltségekről és a feladatelmaradásról bruttó módon, feladatonként (jogcímenként) – számol el, és a tényleges pénzforgalomról (bevétel, kiadás) a hatályos jogszabályok szerint a választási feladatokkal kapcsolatos részletező nyilvántartást vezet. A részletező nyilvántartásban meg kell jeleníteni mind a kapott támogatást, mind a saját forrás terhére teljesített kiadásokat."

A Pvr. szerinti nyilvántartási kötelezettség az abban szereplő normatív támogatási jogcímek kapcsán nem jelent teljes körű részletezést, csupán a többletköltségek és a feladatelmaradások kapcsán. A Pvr. célja megtudni, kinek van többletfinanszírozási igénye és milyen jogcímen, illetve ki és milyen jogcímen fizet vissza feladatelmaradás, vagy egyéb technikai ok miatt (pl. a támogatások megállapításánál figyelembe vett alapadatok eltérései miatt).

A kapott támogatások és a terhükre elszámolt kiadások megjelenítése a számviteli nyilvántartásokban alapkövetelmény. A támogatásokat az önkormányzatok speciális esetben kiegészíthetik saját forrásból. A forrásátcsoportosítás az önkormányzati előirányzatok módosítását is igényli, a választási célú kimutathatóságot pedig a Pvr. írja elő, annak érdekében, hogy az esetleges központi forráshiányok megjelenjenek az NVI információs rendszerében (az információt az NVI a feladat típusú elszámolásokat kiegészítő ún. Tanúsítványok-ban kéri megjeleníteni).

A választási iroda a támogatásokról a részletező nyilvántartással összhangban az NVI elnöke részére elszámol (feladattípusú elszámolás), melynek alapja a tényleges kifizetések összege. Az elszámolás időpontjáig nem teljesült kiadásokról a kötelezettségvállalások alapján, szükség esetén időarányos költségmegosztással, költségbecsléssel kell elszámolni.

A feladattípusú elszámolás nyomtatványait és az elszámolás részleteit, az NVI elnökének utasítása tartalmazza. Az elszámolást a HVI-nek a VPIR rendszerben kell elkészíteni, amennyiben az VPIR rendszerhasználatához szükséges informatikai feltételek rendelkezésre állnak, vagy a "Feladattípusú elszámolás munkalapja, HVI" elnevezésű nyomtatványon kell teljesíteni. Az elszámolás nyomtatványát az időközi választások és a megismételt szavazások esetén az NVI küldi ki közvetlenül a választásban érintett HVI részére.

Az NVI a VPIR rendszerben előkészíti az elszámolásokat, melyek tartalmazzák az elszámolásra kötelezett (normatív támogatásban részesült) választási szervek alapadatait, a támogatásnál figyelembe vett főbb normatíva mennyiségeket (Tájékoztató adatok) és a kapott támogatás összegét.

Az elszámolás előkészítéséről a választás napját követően az NVI elnöke értesítést küld a HVI vezetője részére. Az NVI által előkészített elszámolások tartalmazzák a Pvr. 5. §-a alapján a HVI által igényelhető többletköltségek és esetleges visszafizetések kivételével, a településnek járó pénzügyi fedezetet.

A település részére járó támogatás összege tartalmazza a Pvr. 2. §-a szerinti normatívákat, köztük a választási irodák munkájának megkönnyítése érdekében

- az ajánlással; ajánlóívek nyomtatásával és ajánlásellenőrzéssel (a továbbiakban: ajánlással) kapcsolatos kiadások fedezetét, az NVR JER rendszerrészben szereplő adatok alapján:
    - az ajánlással kapcsolatos feladatok költsége a jelölő szervezetek és önálló jelöltek számától, a jelöléshez szükséges ajánlások számától, végső soron az igényelt ajánlóívek és az érvényes ajánláshoz szükséges, elvégzett ajánlásellenőrzések számától függ. Ezek az adatok a tényszámok alapján állnak rendelkezésre, melyet a VPIR rendszer az NVR JER rendszerrészből vesz át és állapítja meg azok pénzügyi fedezetét,
    - a Pvr. 3. mellékletében a "10106 Ajánlással, ajánlásellenőrzéssel összefüggő kiadások települések részére" jogcímcsoporton szereplő kiadásokat tehát nem kell többletköltségként igényelni,
- a választópolgárok értesítésével kapcsolatos, a központi értesítők kiküldését követően a HVI által kiküldött értesítések kiadásai fedezetét az NVR VER rendszerrészben szereplő értesítés adatok alapján:
    - a szavazás napját megelőző 58. napi adatok alapján a választópolgárok értesítése központilag az NVI által kerül kiküldésre,
    - az ezen időpont után kiküldendő értesítések feladatait a HVI végzi, az NVR-ben történő változásvezetés alapján. A VPIR rendszer ezek mennyiségi adatait átveszi az NVR-ből és megállapítja a Pvr. alapján a települést megillető pénzügyi fedezetet,
    - a Pvr. 3. mellékletében a "1010201 Értesítőkkel kapcsolatos feladatok; a központi értesítők kiküldését követően, választópolgáronként és alkalmanként. Értesítők megszemélyesítése, hajtogatása, borítékolása és kézbesítése költségei" jogcímcsoporton szereplő kiadásokat tehát nem kell többletköltségként igényelni.

A Pvr. 6. § (2) bekezdése alapján a fenti elszámolásokban kiadásnemenként be kell mutatni a támogatásokból ténylegesen a választás céljára fordított összegeket. E kiadások közt tehát nem kell szerepeltetni a saját forrásból történt felhasználást. A saját forrásból történt felhasználást csak tájékoztatásként, az elszámolásokkal kapcsolatos NVI elnöki utasításban szereplő ún. Tanúsítványban kell egy összegben bemutatni.

A többletköltségigények és visszafizetések esetében jogcímenként és kiadásnemenként kell bemutatni a költségeket a normatívaegységek feltüntetésével (pl. többletköltség igénylése esetén 25301 SZSZB póttagok tiszteletdíja 2 fő).

A Pvr. 4. § (5) bekezdése szerinti – választási irodák vezetői és tagjai részére megállapított – díjak fedezetét az NVI által kiszámított támogatások összege tartalmazza, azok kifizethetősége azonban az NVI elnökének az elszámolások elfogadásával összefüggő döntésétől függ. A díjakat az előkészített elszámolás a Pvr. mellékletében szereplő normatívák alapján, az NVI elnökének az elszámolások előkészítéséről szóló értesítő levelében szereplő döntése szerint tartalmazza. Az NVI elnökének a díjak kifizetéséhez kapcsolódó döntéséhez a választási irodák vezetői és tagjai díjáról név szerinti információt kell adni.

Az NVI által megállapított ***normatív támogatások felhasználásáról kiadásnemenként***, míg a fentieken felül jelentkező ***többletköltségekről és feladatelmaradásokról bruttó módon,*** jogcímenként kell elszámolni a Pvr. 6. § (2) bekezdése alapján.

A bruttó módon való elszámolás azt jelenti, hogy a többletköltségigényt teljes összegben kell szerepeltetni, s ha annak valamely megtakarítás a fedezete (azaz ha a választási iroda nem, vagy csak részben kéri a többletköltség fedezetét), és nem akar, vagy nem teljes összegben akar többletköltségigényt benyújtani, akkor azt az összeget feladatelmaradásként kell szerepeltetni (*pl. SZSZB póttag díját 2 főre lehet igényelni, az elszámolásban 2 fő normatívája szerepeljen mint többletköltség, "pozitív" előjellel, s ha annak (részbeni) fedezete pl. a 10202 A HVI-k kiadásai az önálló településeken és a közös önkormányzati hivatali székhelyeken, akkor annak összege mint feladatelmaradás, "negatív" összeggel kell szerepeljen*). Ez jelzi a többletköltségre jogosító feladat elvégzését, megfelelő információt szolgáltat az NVI részére.

Amennyiben valamely támogatott feladat nem kerülne elvégzésre, vagy a felettes választási iroda visszafizetést rendelne el a nem megfelelő feladatellátás miatt, vagy a normatív támogatások összegét a választási iroda nem használja fel választási célra, akkor ezeket az összegeket feladatelmaradásként kell bemutatni [Pvr. 5. § (3) – (4) bekezdés]. A feladatelmaradás részletezése megegyezik a többletköltségigényeknél leírtakkal.

Az elszámolás része az ún. kormányhivatali szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos költségek bemutatása. Itt a választási iroda által a kormányhivatalok részére (pl. névjegyzék nyomtatásáért) és a kormányhivatalok alkalmazottai, mint magánszemélyek részére (pl. HVI tagjaként) kifizetett, vagy a szerződések, megbízások alapján kifizetett, kifizetni tervezett összegeket kell bemutatni.

A feladattípusú elszámolásokban a tényleges kiadásokat, összhangban a belső számviteli nyilvántartásokkal, a normatív támogatások kapcsán teljes körűen el kell számolni és bizonylatokkal alá kell támasztani, figyelemmel az NVI által a pénzügyi fedezetekbe beépített többlet normatívákra is.

10.4.2 Elszámolási eljárás és határidők

A HVI vezetője a HVI részére megállapított támogatás felhasználásának ellenőrzésére a HVI tagjainak ad megbízást. Az ellenőrzés elsődleges célja, hogy a választásokhoz kapcsolódó kiadások kerültek-e elszámolásra, az elszámolás bizonylati alátámasztása megfelelő-e, a hatásköri szabályokat betartották-e? Az ellenőrzésnek ki kell terjedni a szabályozottságra és azok betartására is. A HVI tagok, köztük a választásigazgatásban jártas tagok megbízása biztosítja a pénzügyi tervezés, lebonyolítás, elszámolás operatív feladatai ellátásának szakmai megalapozottságát (pl. bizottsági tagok megválasztása, HVI tagok megbízása és pénzügyi megállapodások összhangja).

A HVI vezetője a szavazás napját követő tizenöt napon belül feladattípusú elszámolást készít a TVI vezetője részére.

A TVI vezetője az NVI elnöke részére a szavazás napját követő harminc napon belül összesítő elszámolást készít a HVI vezetők és a saját elszámolása alapján.

A HVI tekintetében az elszámolások megalapozottságát a TVI ellenőrzi a szavazás napját követő huszonöt napon belül.

A többletköltségigények indokoltságát tételesen meg kell vizsgálni.

A támogatás felhasználásának és az elszámolások megalapozottságának ellenőrzése során a költségvetési támogatás ellenőrzésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A HVI elszámolásának elfogadására a TVI vezetője tesz javaslatot az NVI elnökének. Az elszámolások elfogadásáról az NVI elnöke dönt. Az NVI elnökének döntése alapján kerül folyósításra a választások pénzügyi fedezete, illetve lesz kifizethető a HVI vezetőjének és tagjainak díja.

10.4.3 Az elszámolások informatikai támogatása

A pénzügyi feladatokhoz, mint a települések egyes pénzügyi alapadatainak (pl. HVI fizetési számla száma) megadásához, kiemelten a feladattípusú elszámolás elkészítéséhez az elszámolást segítő informatikai alkalmazást az NVI elnöke utasítása szerint kell igénybe venni.

Az elszámolásokat a VPIR rendszer támogatja. A VPIR rendszer használatával kapcsolatos ismereteket a VÜR Doktárban található „VPIR Felhasználói kézikönyv HVI-k részére" tartalmazza.

A VPIR rendszer az NTG munkaállomásokról a 2014. évi választások kapcsán elérhető volt. Azt a TVI-k kötelező jelleggel, míg a HVI-k a TVI igénye és a technikai lehetőségek alapján használhatták. Az időközi választásoknál cél, hogy a HVI-k folyamatosan, teljes körűen lépjenek be a VPIR rendszert használó szervezetek közé. A VPIR rendszer a jövőben az ún. ASZA munkaállomásokról is elérhető lesz. Az elérhetőségről az érintett HVI a választási folyamatban az NVI-től külön kap értesítést.

10.5 A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlatása miatt tartott időközi választás sajátos pénzügyi feladatai

10.5.1 A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlatása miatt tartott időközi választás pénzügyi fedezetének biztosítása

A Ve. 303. §-a alapján a képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlatása miatt tartott időközi választás esetén az érintett önkormányzatnak saját forrásból kell a Pvr. 3-5. melléklete szerinti normatívát – beleértve a felettes választási szerv számára meghatározott normatívát – és egyéb költségeket biztosítani.

Képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlatása miatt tartott időközi választás esetén tehát az érintett önkormányzat a választások pénzügyi fedezetére nem kap központi támogatást, sőt, a nála felmerült költségeken túl meg kell térítenie a felettes választási szervnél (TVI) a választással összefüggően felmerült költségeket is, melyek összegei a Pvr. 3. és 4. mellékletében szerepelnek.

Az érintett önkormányzatnak biztosítania kell az e mellékletekben megjelölt személyi normatívákat a választási bizottságok és választási irodák tagjai részére, a munkaadót terhelő kapcsolódó fizetési kötelezettségekkel együtt. A dologi normatívák egy része az önkormányzatnál jelentkező kiadás, így e normatívák tájékoztató jellegűek, hiszen az önkormányzat azokat ténylegesen nem kell kifizesse, viszont a várható költségeit ekkor is tervezni kell. A dologi kiadások másik része kapcsán külső szolgáltatásokat vehetnek igénybe (pl. postaköltség) amelyek tényleges kifizetésként jelentkeznek.

10.5.2 A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlatása miatt tartott időközi választás NVI-nél felmerülő kiadásainak megtérítése

A Pvr. 4. § (4) bekezdése alapján a jogszabályban meghatározott központi biztosítású nyomtatványok és választástechnikai eszközök, valamint azok kézbesítésének, szállításának a Pvr. 5. melléklete szerinti költségét az NVI részére, számla alapján, előzetesen kell megtéríteni. A választások lebonyolításának tisztasága és biztonsága érdekében több olyan választási nyomtatvány (pl. központi értesítők, biztonsági jelekkel ellátott szavazólapok) és egyéb anyag (pl. szavazóurnák) szükséges és ezekhez további szolgáltatások kapcsolódhatnak (pl. központi értesítők postázása), melyeket az NVI tud központilag megrendelni. Ezeket a kiadásokat az önkormányzatnak meg kell térítenie az NVI részére. A várható kiadások tervezhetősége és fedezetének biztosítása érdekében a Pvr. meghatározza az NVI részére fizetendő kiadások normatíváit, melyek elvei azonosak az általános elvekkel.

10.5.3 A képviselő-testület, közgyűlés feloszlásának kimondása vagy feloszlatása miatt tartott időközi választás pénzügyi elszámolása

Az önkormányzatoknak a pénzügyi elszámolások során a Pvr. elszámolásokkal kapcsolatos rendelkezéseit alkalmazni kell, azonban mivel a választás céljára részükre nem kerül támogatás biztosításra (önfinanszírozás miatt), feladattípusú elszámolást nem kell készíteni [Pvr. 6. § (3) bekezdés].

11. A VÁLASZTÁSOK LEBONYOLÍTÁSÁNAK INFORMATIKAI TÁMOGATÁSA

Az NVI az időközi választásának lebonyolítását informatikai támogatással segíti.

Az időközi választásokat korábban támogató helyi megoldásokat központi szolgáltatások váltják fel, amelyek a választás kitűzésétől az eredmény megállapításáig segítik a választási szervek munkáját.

Az informatikai támogatást meghatározóan az NVR szoftver továbbfejlesztett változata látja el, amely valamennyi választási iroda számára folyamatosan elérhető. Ezen túlmenően a választási irodák ügyviteli feladatait a VÜR segíti, amely szintén folyamatosan üzemelő rendszer. A választások logisztikai és pénzügyi feladataihoz további informatikai eszköz áll rendelkezésre. Ezek a rendszerek összehangoltan támogatják a választási irodákat feladataik ellátásában.

Az NVR+ rendszerben az NVR folyamatosan üzemelő rendszerrészei

- Regisztráció
- Szerviz
- Központi névjegyzék
- Képviselőnyilvántartás

a szokásos csempéken változatlanul elérhetők.

A továbbiakban az NVR időközi választásokra továbbfejlesztett változatának (továbbiakban NVR+) funkcióit tekintjük át.

Az időközi választások alapvető funkciói az NVR+ új moduljai révén valósulnak meg.

11.1 Szavazóköri névjegyzékeket kezelő rendszerrész

A szavazóköri névjegyzékekhez kapcsolódóan az NVR+ az alábbi funkciókat támogatja az adott választás kitűzését követően

- a szavazóköri névjegyzékek felállítása, továbbvezetésének biztosítása a központi névjegyéki változások és a szavazóköri névjegyzéki kérelmek alapján;
- a szavazóköri névjegyzékhez kapcsolódó kérelmek kezelése
  - a mozgóurna-kérelmek elektronikus úton, illetve NVR+-ban rögzített módon történő fogadása, elbírálás támogatása *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzéki kérelmek menü – Kérelem feldolgozás – Mozgóurna igénylés)*;
  - az SZSZB tagjainak, illetve a jegyzőkönyvvezetők áttételére irányuló kérelmek NVR+-ban rögzített módon történő fogadása, elbírálás támogatása *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzéki kérelmek menü – Kérelem feldolgozás – SZSZB tag/jegyzőkönyvvezető áthelyezési kérelme)*;
- a szavazóköri névjegyzéket kezelő funkciók kialakítása:
  - körzetesítetlen személyek körzetbe sorolása *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Körzetesítés/Akadálymentes szk. besorolás)*;
  - akadálymentes szavazókörbe áthelyezés *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Körzetesítés/Akadálymentes szk. besorolás)*;
  - értesítés- és határozatnyomtatás *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Értesítő/Határozat nyomtatás)*;
- a szavazóköri névjegyzékhez kapcsolódó adatszolgáltatások biztosítása

- szavazóköri névjegyzék megtekintése *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Lekérdezés menü – Szavazóköri névjegyzék megtekintés)*;
- választópolgár adatainak megtekintése a névjegyzéken *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Lekérdezés menü – Választópolgár adatai a névjegyzéken)*;
- a szavazást megelőző 58. napi választópolgárszám szolgáltatása a HVI részére a jelöltállításhoz szükséges ajánlások számának megállapításához;

– a szavazásnapi szavazóköri névjegyzékek generálása, a nyomtatás támogatása *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazóköri névjegyzék modul – Névjegyzék kezelés menü – Választásnapi névjegyzék nyomtatás)*

11.2 Jelöltajánlás-ellenőrzést támogató rendszerrész (JER)

Az NVR+ jelöltajánlás-ellenőrzést támogató modulja az alábbi funkciókat támogatja:

– az ajánlóívek igénylésének támogatása, ív- és jegyzőkönyvnyomtatással *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlóív menü – Ajánlóívek igénylése (A4,A5,A6,A7))*;

– az ajánlóívek visszavételének támogatása – laponkénti és intervallumos rögzítés, technikai visszavétel támogatása, jegyzőkönyvnyomtatással *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlóív menü – Ajánlóívek leadása)*;

– az ajánlásellenőrzés folyamatának támogatása *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Ajánlásellenőrzés menü – Ellenőrzés)*;

– listák, lekérdezések biztosítása
  - ajánlásellenőrzés eredményének megjelenítése *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Listák menü – Ajánlások feldolgozásának eredménye)*;
  - egy személy ajánlásainak lekérdezése *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – Listák menü – Egy személy ajánlásai)*;

– vezetői információs felületek biztosítása
  - a feldolgozásról *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – VIR menü – Feldolgozás)*;
  - az ajánlásellenőrzés eredményéről *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Ajánlásellenőrzés modul – VIR menü – Eredmény)*.

11.3 Választás-előkészítést támogató rendszerrész (VER)

A választás-előkészítéshez kapcsolódóan az NVR+ az alábbi funkciókat valósítja meg:

– a jelölő szervezetek adatainak nyilvántartásba vétele, adatainak módosítása és esetleges visszalépésének kezelése, a szervezetek képviseletére jogosultak adatainak nyilvántartásba vétele, adatainak módosítása és az esetleges visszavonások kezelése;

(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Jelölő szervezetek

– a szavazókörök adatainak alapfeltöltése, az adatok módosításának biztosítása;

(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Szavazókörök – Szavazókörök lekérdezése, karbantartása)

– az egyéni jelöltek adatainak nyilvántartásba vétele, adatainak módosítása és esetleges visszalépések kezelése, a JER adatokkal történő összevetése (adategyeztetés a jelöltek jelölőszervezetei vonatkozásában is)

    - egyéni listás jelöltek *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Települési egyéni listás jelöltek lekérdezése, karbantartása)*
    - egyéni választókerületi jelöltek *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Egyéni választókerületei jelöltek lekérdezése, karbantartása)*
    - polgármesterjelöltek *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés csempe - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Polgármester jelöltek lekérdezése, karbantartása)*
- kompenzációs listák adatainak nyilvántartásba vétele, adatainak módosítása és esetleges visszalépések kezelése, a JER adatokkal történő összevetése (adategyeztetés a jelöltek jelölőszervezetei vonatkozásában is) *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés csempe - Helyi önkormányzati választás menü – Listás jelölések – Települési kompenzációs listák lekérdezése, karbantartása)*
- jelöltek szavazólapi sorrendjének sorsolása
    - egyéni listás jelöltek *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés csempe - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Sorsolások- Egyéni listás jelöltek sorsolt sorrendje)*
    - egyéni választókerületi jelöltek *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés csempe - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Sorsolások- Egyéni választókerületi jelöltek sorsolt sorrendje)*
    - polgármesterjelöltek *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés csempe - Helyi önkormányzati választás menü – Jelölések bejelentése – Sorsolások- Polgármester jelöltek sorsolt sorrendje)*
- listázások
    - a bevitt adatok lekérdezhetősége, ellenőrzése; *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Listák)*
- nyomdai adatátadás (NVI feladat)
    - a nyilvántartásba vett szervezetek és jelöltek adatainak átadása a szavazólapok elkészítése céljából a nyomda részére;
- szavazólap imprimálás
    - a nyomdától kapott szavazólapok rendszerből való letölthetősége és az imprimálás eredményének adatbevitele; *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Technikai feladatok – Szavazólap imprimálás – Szavazólap imprimálás)*
- biankó jegyzőkönyv nyomtatása
    - biankó szavazóköri jegyzőkönyvek generálása, nyomtatásának támogatása *(NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Választás előkészítés modul - Helyi önkormányzati választás menü – Listák – Biankó jegyzőkönyvek nyomtatása)*.

11.4 Választásnapi feladatok támogatása (SZAVÖSSZ)

NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazatösszesítés modul: az időközi önkormányzati választás napját ki kell választani

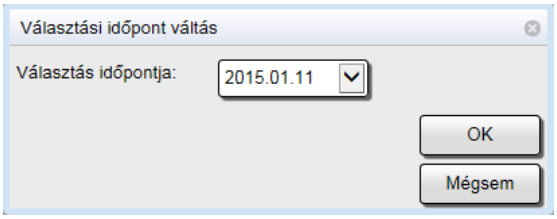

A kiválasztott időpont a későbbiekben az Időpont választás menüpontban módosítható.

A választásnapi feladatok támogatásához kapcsolódóan az NVR+- a következő szolgáltatásokat nyújtja:

– **adatbázis-előkészítés**

  - az adatbázis kialakítása oly módon, hogy alkalmas legyen a megtartásra kerülő időközi választások szavazóköri és eredményadatainak fogadására:

a) egy adott időpontra csak az aznap megtartásra kerülő időközi választások adatait lehessen rögzíteni, ugyanakkor

b) egymás mellett nyilván lehessen tartani a különböző időpontok szavazóköri és eredményadatait.

  - a különböző előrehaladási állapotok kezelése, figyelemmel arra, hogy pl. az egyik időközi választás még csak a jelölés időszakában van, a másik esetében zajlik a szavazás, a harmadik pedig már a jogorvoslati szakaszban van.

– **szavazóköri jegyzőkönyvek rögzítésének támogatása**

  - szavazóköri jegyzőkönyvek rögzítési funkcióinak kialakítása, a rögzített adatok ellenőrzésénél az időközi választások szabályainak figyelembevételével (különös tekintettel az egy szavazókörös települések egyéni listás jegyzőkönyveire), az alábbi választástípusokra

    (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazatösszesítés modul – Adatbevitel menü – Szavazóköri jegyzőkönyvek karbantartása – ezen belül:)

a) polgármester-választás (Helyi választás – Polgármester választás)

b) egyéni listás választás (Helyi választás – Egyéni listás választás),

c) egyéni választókerületi választás (Helyi választás – Egyéni választókerületi választás),

– **eredményjegyzőkönyvek rögzítésének támogatása**

  - az alábbi eredmény jegyzőkönyvek rögzítési funkcióinak kialakítása, a rögzített adatok ellenőrzésénél az időközi választások szabályainak figyelembe vételével (pl.: egyéni listás választás esetén más az ellenőrzés, ha van polgármester választás is, mint amikor nincs):

    (NVR – Időközi önkormányzati választások csempesor – Szavazatösszesítés modul – Adatbevitel menü – Választókerületi eredmény jegyzőkönyvek)

a) polgármester-választás (Helyi választás – Polgármester választás),

b) egyéni listás választás (Helyi választás – Egyéni listás választás),

c) egyéni választókerületi választás (Helyi választás – Egyéni választókerületi választás),

d) kompenzációs listás választás (Helyi választás – Kompenzációs listás eredmények),

- **szavazatösszesítés támogatása**
    - a szavazatösszesítő eljárás implementálása az időközi választások szabályai szerint az előző pontban jelzett választástípusok számított eredményeinek megállapítása és a feldolgozás előrehaladásának követhetősége céljából.
    - az összesítő eljárás felkészítése

a) a teljes képviselő-testület választás és a betöltetlen helyekre történő képviselő választás eltérő szabályaira (egyéni listás választás)

b) a több időpontban tartott választások adatai összesítésének külön-külön vezérelhető indítására és leállítására,

- **jegyzőkönyvek ellenőrzése**
    - az alábbi szavazóköri jegyzőkönyvek ellenőrzési funkcióinak kialakítása

      (Adatbevitel menü – Szavazóköri jegyzőkönyvek ellenőrzése

a) polgármester-választás (Helyi választás – Polgármester választás)

b) egyéni listás választás (Helyi választás – Egyéni listás választás),

c) egyéni választókerületi választás (Helyi választás – Egyéni választókerületi választás),

    - Eredmény jegyzőkönyvek ellenőrzése (csak ha lesz olyan időközi választás, ahol kell)

      Adatbevitel – Választókerületi eredmény jegyzőkönyvek – Polgármester választás jkv. ellenőrzés

- **jogorvoslatok kezelése**

  Jegyzőkönyv rögzítő menüpontokban
    - az általános választásoknál megvalósított módon a szavazóköri és eredményjegyzőkönyvek fő jogorvoslati adatai rögzítő és lekérdező funkcióinak megvalósítása, valamint a jogorvoslat eredményének függvényében:

a) az összes megszületett jegyzőkönyv lekérdezésének biztosítása (pl.: jogorvoslat miatti javítás után a javítás előtti jegyzőkönyv tartalma, ismétlés jegyzőkönyvének rögzítése után a megsemmisített jegyzőkönyv tartalma),

b) az esetleges megsemmisítés esetén az ismételt választás jegyzőkönyveinek fogadására az adatbázis előkészítése.

- **végleges jogi eredmény megállapításának támogatása**
    - az alábbi lekérdezési lehetőségek megvalósítása, amelyek segítik a választási irodák döntés előkészítő tevékenységét:

      Szolgáltatás menüpont

a) feldolgozás állása szavazóköri jegyzőkönyvre

b) feldolgozás állása eredményjegyzőkönyvre

c) statisztika a szavazóköri és az eredményjegyzőkönyvekről

d) fejeltérések (azonos település különböző választástípusainak jegyzőkönyvében a választópolgárszám és megjelentek száma adatok eltérése)

e) számított eredmények

f) számítottól eltérő eredményjegyzőkönyvek

g) jogorvoslattal érintett jegyzőkönyvek jegyzéke

h) időközi választások helyszínei

i) jegyzőkönyv átadás - átvételi jegyzék

j) polgármester-választások települési eredménye (Excel)

k) polgármester választások szavazóköri eredménye (Excel)

A jegyzőkönyvek adatainak módosítása azok jogerőssé válását követően már nem lehetséges a „Végleges jogi” üzemmód beállítása révén.